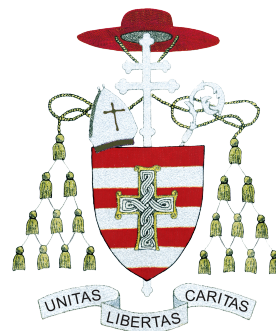

VJESNIK ZADARSKE NADBISKUPIJE

Broj: 7-8/2019. SRPANJ - KOLOVOZ

VJESNIK ZADARSKE NADBISKUPIJE

Izdaje: Nadbiskupski ordinarijat, Jurja Biankinija 2, 23000 Zadar

tel: 023/208-650; faks: 208-640;

e-mail: izdavastvo@zadarskanadbiskupija.hr

Odgovara: Mons. Želimir Puljić, nadbiskup zadarski

Uredništvo: Don Josip Lenkić, don Šimun Šindija, don Marin Batur, Ines Grbić, prof

Fotografije: Ines Grbić; Računalni slog: don Šimun Šindija

Tisak: IT CENTAR - BIOGRAD

Slika na naslovnoj stranici: Četri zadarске crkve: katedrala sv. Stošije, crkva sv. Krševana, crkva sv. Šime i crkva sv. Marije

Proslava blagdana sv. Ivana Glavosjeka u Medviđi, 29. kolovoza 2019.
(Kud sv. Ivana Medviđa, mons. Ante Ivas, šibenski biskup u miru, don Krešo Ćirak, župnik

Božanski časoslov službena je molitava Crkve

Početak rada Katehetskog dana s molitvom „Trećeg časa“ daje mi povoda reći dvije riječi o molitvi Božanskoga časoslova kao službenoj molitvi Crkve. Časoslov sadrži tekstove Psalama, čitanja iz Patristike ili crkvenih dokumenata, molitve i himne koji uglavnom potječu iz prvih stoljeća. Časoslov ili Brevijar „poseban je oblik molitve koji je stvorila i ozakonila Crkva kako bi se Bogu iskazivalo dužno štovanje u pojedinim satovima tijekom dana“. Tu podjelu na pojedine sate kršćanstvo je naslijedilo od Židova kod kojih je molitva bila vezana uz žrtveni kult u hramu gdje su se „prinosile jutarnje, popodneve i večernje žrtve“, te se koristilo i druge oblike molitve. Redovito se molilo „Šema, Izrael“ - Čuj, Izraele“ uvečer, ujutro i o podne; ili barem dva puta dnevno: kod lijeganja i ustajanja. Isus je prihvatio židovski sustav dnevne molitve, pa iz Evanđelja saznajemo da je molio rano ujutro i uvečer, a iz prispodobe o farizeju i cariniku otkrivamo i popodnevnu molitvu. No, Isus je uz to znao moliti i cijele noći pa je tako nadmašio okvire židovstva, ne samo vremenski, već i sadržajno. On je, naime, Boga nazivao Ocem pa je i svoje učenike naučio moliti najljepšu molitvu Očenaš.

Uz psalme koji čine bitni dio časoslova, tu su i čitanja iz otačko-teološkog i hagiografskog područja koji predstavlja bogatu crkvenu tradiciju s komentarima i razmatranjima biblijskih tekstova u kojima se rasvjetljava tematika liturgijskog vremena ili pak pojedinih blagdana (Božić, Uskrs, Korizma, Vrijeme kroz godinu itd.). U molitvi časova svoje mjesto ima i sveta šutnja, kako poslije psalama, tako i poslije čitanja. Trenutci šutnje omogućuju da „odjekne glas Duha Svetoga u srcima molitelja“, te poveže osobnu molitvu s riječju Božjom i javnim glasom Crkve“. Divotama stvorenja možemo se diviti samo u tišini kao što se i ozbiljnu glazbu sluša u tišini eda bi se uronilo u sakralnu dubinu nebeske liturgije. A usklađeno stajanje, sjedenje ili klečanje vidljivi su znakovi zajedništva u tišini i sabranosti molitve.

Sudjelovanja klerika i monaha u molitvi časoslova smatralo se uvijek teškom obvezom, te se na njihovo propuštanje gledalo kao na početak otpadništva. U tom vidu valja promatrati i odredbu kan. 276 i 1174 u kojem stoji neka klerici, u vidu rasta u svetosti, „neumorno vrše pastoralnu službu“, „hrane se s dvostrukog stola, Svetog pisma i euharistije“; te obvezno svaki dan mole časoslov i posvete dostatno vremena duhovnoj sabranosti. Stoljećima je vrijedilo tumačenje da klerik i redovnik, koji propuste moljenje Božanskoga časoslova, čine težak grijeh, osim ako se radi o teškoj bolesti i kakvom drugom opravdanom razlogu. Opća uredba Rimskoga časoslova iz 1970. (časoslov br. 1., str. 7-70) veli da su „posvećeni službenici“ (biskupi, prezbiteri, đakoni, kaptoli i redovničke zajednice) obvezani slaviti liturgiju časova, jer to čine u ime Crkve. Za Jutarnju i Večernju stoji „neka ih ne propuštaju osim iz teškog razloga“; za Službu čitanja „neka je vjerno obavljaju“, a za Srednji čas i Povečerje „neka im bude na srcu“.

Dok se čita ovu formulaciju iz Opće uredbе „neka ne propuštaju, već vjerno obavljaju i neka im to bude na srcu“ pitamo se spada li ta formulacija u obvezu teškoga grijeha, kako je bilo formulirano u bivšim propisima?! Pravnici i pokorničari nisu jedinstveni. No, ima nešto jedinstveno i nedvojbeno u toj formulaciji: Otklanjanje molitvene obveze, ili ne daj Bože odbacivanje časoslova, kao i krajnja nemarnost u njegovu slavljenju, pokazuje i očituje ružan manjak ljubavi prema Kristu koji nas je odabrao i poslao biti njegovim moliteljima i vjerovjesnicima, pa je zatražio da molimo bez prestanka. Nemar i pomanjkanje ljubavi prema Božanskom časoslovu očituje se in-

direktno i prema Crkvi koju je Krist ustanovio da u trajnoj borbi sa silama zla, zauzeto upravlja „svoje molitvene vapaje prema Bogu”. Divna je u tom vidu ona scena iz Biblije o Mojsiju u borbi s Amalečanima u kojoj Aron i Hur podržavaju njegove uzdignute ruke. I dok je Mojsije držao ruke uzdignute, Izraelci bi nadjačavali.

Liturgija molitve brevijara, koja je razdijeljena na pojedine časove dana, nastavlja i ostvaruje djelo „uzdignutih ruku“ u dnevnoj borbi s današnjim silama Zla, sa suvremenim Amelečanima. A ujedno je i izvršavanje Kristove zapovijedi o neprestanoj javnoj molitvi Crkve. Stoga, molitva Božanskoga časoslova predstavlja „osobitu i privilegiranu čast“ svima koji u tomu sudjeluju. No, to nije samo čast, već i dobra prigoda osobnog rasta u krjeposti i milosti u vidu vječnoga spase-nja. A onima koji su na poseban način ređenjem i zavjetima preuzeli molitvenu obvezu, slavlje molitve Božanskoga časoslova predstavlja „slatku obvezu i dragu dužnost”.

Želimir, nadbiskup

SVETA STOLICA

Ufanje ubogih neće biti zaludu

*Poruka pape Franje za 3. Svjetski dan siromaha
[33. nedjelja kroz godinu, 17. studenoga 2019.]*

1. »Ufanje ubogih neće biti zaludu« (Ps 9, 19). Ove riječi psalma su silno aktualne. One izražavaju duboku istinu koju vjera uspijeva prije svega utisnuti u srca siromašnih: vratiti izgubljenu nadu usred nepravdi, trpljenja i životnih neizvjesnosti.

Psalmist opisuje stanje siromaha i nadutost onih koji ih ugnjetavaju (usp. 10, 1-10). On zaziva Božji sud da uspostavi pravdu i pobijedi zlo (usp. 10, 14-15). U njegovim riječima kao da čujemo odjek pitanja koje se provlači kroz vjekove sve do naših dana: kako Bog može trpjeti tu nejednakost? Kako može dopustiti da se siromaha ponižava, a da mu ne pritekne u pomoć? Zašto dopušta da onaj koji ga tlači živi u blagostanju dočim njegovo ponašanje, osobito u svjetlu patnji siromašnih, zavrjeđuje osudu?

U doba u kojem je sastavljen ovaj psalam svjedočilo se velikom gospodarskom procvatu koji je, kako to često biva, izazvao velike društvene neravnoteže. Uslijed nejednake raspodjele bogatstva došlo je do značajnog porasta broja siromašnih, čije je stanje izgledalo još dramatičnije u usporedbi s bogatstvom koje je stekla nekolicina privilegiranih. Sveti pisac, promatrajući tu situaciju, opisuje sliku koja je koliko realistična toliko i istinita.

Bilo je to doba kada su bahati i ljudi bez ikakvog osjećaja za Boga progonili siromašne kako bi se dokopali i onoga malo što su imali te ih pretvorili u roblje. Ni danas nije mnogo drugačije. Ekonomska kriza nije spriječila brojne skupine osoba da gomilaju bogatstva koje se pokazuje to većom anomalijom što više na ulicama naših gradova svakodnevno susrećemo veliki broj siromašnih koji nemaju ono osnovno za život i koje se ponekad uznemirava i iskorištava.

U misli nam se vraćaju riječi iz Knjige Otkrivenja: »Govoriš: Bogat sam, obogatih se, ništa mi ne treba! A ne znaš da si nevolja i bijeda, i ubog, i slijep, i gol« (Otk 3, 17). Stoljeća prolaze, ali stanje bogatih i siromašnih ostaje nepromijenjeno, kao da nas povijest ničemu nije naučila. Dakle, riječi ovoga psalma ne odnose se na prošlost, nego na našu sadašnjost stavljenju pred Božji sud.

2. I danas možemo nabrojiti mnoge nove oblike ropstva kojima su izloženi milijuni muškaraca, žena, mladih i djece.

Svakodnevno se susrećemo s obiteljima koje su prisiljene napustiti svoj zavičaj i negdje drugdje potražiti mogućnost da prežive; siročad koja je izgubila roditelje ili je nasilno odvojena od njih radi brutalnog izrabljivanja; mladi ljudi koji traže ostvarenje u vlastitome zvanju, ali kojima se priječi pristup zaposlenju zbog kratkovidnih ekonomskih politika; žrtve različitih vrsta nasilja, od prostitucije do trgovine drogom, koje su duboko ponižene. Zar možemo, također, zaboraviti milijune imigranata koji su žrtve mnogobrojnih skrivenih interesa, koje se često iskorištava u političke svrhe, kojima se niječe solidarnost i jednakost? Kao i mnoge beskućnike i marginalizirane koji lutaju ulicama naših gradova?

Koliko puta vidimo siromašne ljude kako kopajući po smeću traže u otpadu i stvarima koje su drugi odbacili kao suvišne nešto za pojesti ili u što će se obući!

Postavši i sami dio društvenog otpada s njima se postupa kao s običnim otpacima, a oni koji su vinovnici ovoga skandala u sebi nemaju nikakvoga osjećaja krivnje.

Često etiketirani kao paraziti društva, siromašnima se ne oprašta čak ni njihovo siromaštvo. Ljudi su kao napeta puška uvijek spremni na njihovu osudu. Nije im dopušteno da budu plašljivi

ili obeshrabreni, doživljava ih se kao prijetnju ili nesposobne, samo zato što su siromašni.

Još je gore to što im je onemogućeno čak da vide i svjetlo na kraju tunela krajnje bijede. Ide se čak tako daleko da se osmislilo i postavilo zidove neprijateljstva kako bismo se oslobodili njihove prisutnosti čak i na ulicama, posljednjih mjesta koja su im preostala. Lutaju s jednog kraja grada na drugi u nadi da će naći posao, dom, znak pažnje... Svaka eventualna ponuđena prilika postaje zraka svjetla; no čak i tamo gdje se može očekivati da će bar biti pravde, često se na njih nasrće s nasiljem i zlostavljanjem. Prisiljeni su nebrojene sate po najvećoj žezi obavljati sezonske poslove, a za to primaju smiješno nisku plaću. Oni rade u nesigurnim i neljudskim uvjetima koji ih sprečavaju da se osjećaju jednaki drugima. Za njih nema naknade za nezaposlenost, olakšica, ne smiju se razboljeti.

Psalmist krutim realizmom opisuje stav bogatih koji plijene siromašne: »vreba da opljačka jadnika i da ga povuče u mrežu« (usp. Ps 10,9). Za njih je to kao neki lov u kojem se siromahe lovi, hvata i porobljuje.

U prilikama kao što su te srce se mnogih zatvara i počinje prevladavati želja da siromašni postanu nevidljivi. Riječju, pred sobom vidimo mnoštvo siromašnih ljudi o kojima se često govori čisto retorički i koje se jedva trpi. Oni sami kao da su postali prozirni, a njihov glas nečujan i obeznažen u društvu. Ti su muškarci i žene sve više stranci među našim kućama i marginalizirani u našim četvrtima.

3. U spomenutom je psalmu opisana žalost zbog nepravde, trpljenje i ogorčenost koji pogađaju siromašne. Ali, unatoč tomu, psalam daje i lijepi opis siromaha. On je onaj "koji se uzda u Gospodina" (usp. r. 11), jer je siguran da neće nikada biti napušten. Siromah, u Svetome pismu, je čovjek vjere i pouzdanja! Sveti pisac nudi također razlog toga pouzdanja: on "poznaje svoga Gospodina" (usp. ibid.), a u biblijskome jeziku to "poznavati" označava osobni odnos privrženosti i ljubavi.

To je doista upečatljiv i opis koji nikada ne bismo očekivali. U njemu se jednostavno opisuje Božju veličinu kad se nađe pred siromahom. Njegova stvaralačka moć nadilazi sva ljudska očekivanja i postaje opipljiva u "sjećanju" koje ima o toj određenoj osobi (usp. r. 13). Upravo to povjerenje u Gospodina, ta sigurnost da neće biti napušten je ono što poziva na nadu.

Siromah zna da ga Bog ne može napustiti; stoga uvijek živi u prisutnosti onoga Boga koji ga se spominje. Božja pomoć seže onkraj sadašnjeg stanja patnje kako bi ukazala na put oslobođenja koji preobražava srce, jer ga podupire u njegovoj najvećoj dubini.

4. U Svetome se pismu opetovano govori o Božjem djelovanju u korist siromašnih. On je onaj koji "čuje" njihov vapaj i "pritječe im u pomoć svojim zahvatom"; on ih "štiti" i "brani"; on ih "izbavlja" i "spašava"... Ukratko, Bog neće nikada biti ravnodušan prema siromahu ili šutljiv na njegovu molitvu. Bog je onaj koji daje pravdu i ne zaboravlja (usp. Ps 40,18; 70,6); štoviše, on je siromahu utočište i nikada neće propustiti priteći mu u pomoć (usp. Ps 10, 14).

Možemo mi graditi mnoge zidove i zatvarati ulaze da bismo stvorili iluzorni osjećaj sigurnosti okruženi vlastitim bogatstvom, na štetu onih koji su ostali izvan toga. Međutim to neće vječno trajati. "Dan Gospodnji", kako ga opisuju proroci (usp. Am 5, 18; Iz 2-5; Jl 1-3), uništiti će barijere koje su stvorene među narodima i zamijeniti nadutost malobrojnih sa solidarnošću mnogih. Stanje marginaliziranosti u kojem se nalaze milijuni ljudi ne može još dugo potrajati. Njihov vapaj postaje sve glasniji i razliježe se po čitavome svijetu. Kao što je napisao otac Primo Mazzolari: »Siromašni su stalni protest protiv naših nepravdi; siromašni su barutana. Ako je se zapali, svijet leti u zrak«.

5. Nije nikada moguće izbjeći hitan poziv koji Pismo povjerava siromašnima. Gdjegod da u njega

zavirimo, Sveto pismo nam stavlja pred oči njega, siromaha, onoga kojemu nedostaje ono osnovno za život jer ovisi o drugima. Jadan je to čovjek, potlačen, ponižen, leži na tlu. Ipak, Isus, stojeći pred bezbrojnim potrebitima, nije se bojao poistovjetiti sa svakim od njih: »što god učiniste jednomu od ove moje najmanje braće, meni učiniste!« (Mt 25, 40).

Bježati od ovoga poistovjećivanja znači mistificirati evanđelje i razvodnjivati objavu. Bog, kojega je Isus htio otkriti jest ovaj: velikodušan, milosrdni Otac, neiscrpan u svojoj dobroti i milosti, koji daje nadu prije svega onima koji su razočarani i kojima je oduzeta budućnost.

Kako ne primijetiti da blaženstva kojima je Isus počeo propovijedati o Božjem kraljevstvu započinju ovim riječima: »Blago vama, siromasi« (Lk 6, 20)? Smisao ovog paradoksalnog navještaja jest taj da upravo siromašnima pripada Kraljevstvo Božje, jer su u stanju primiti ga.

Koliko siromašnih ljudi susrećemo svaki dan! Čini se katkad da kako vrijeme odmiče, a civilizacijska postignuća postaju sve veća njihov se broj povećava a ne smanjuje. Stoljeća prolaze, a ovo blaženstvo se čini još paradoksalnijim: siromašni su sve siromašniji, a danas su to više no ikad.

No, Isus koji je otpočeo svoje kraljevstvo stavljajući siromašne u središte, htio nam je reći upravo to: On je otpočeo kraljevstvo, ali je povjerio nama, svojim učenicima, zadatak da ga pronosimo dalje sa zadaćom da dajemo nadu siromašnima.

Prijeko je potrebno, osobito u vremenima kao što je ovo naše, oživljavati nadu i vraćati povjerenje. Taj program nije nešto što kršćanska zajednica smije podcjenjivati. O tome ovisi vjerodostojnost našeg navještaja i svjedočanstvo kršćanâ.

6. U bliskosti sa siromašnima, Crkva otkriva da je narod, raspršen među mnogim narodima, koji je pozvan ne dopustiti da se itko osjeća strancem ili isključenim, jer uključuje sve na zajednički put spasenja. Stanje u kojem su siromašni obvezuje nas da se nimalo ne udaljavamo od tijela Gospodina koji u njima pati. Pozvani smo, radije, doticati njegovo tijelo kako bismo se osobno izložili u služenju koje je istinska evangelizacija.

Promicanje, pa i društveno, siromašnih nije neka obveza nepovezana s evanđeljem; naprotiv, ono očituje zbiljnost kršćanske vjere i njezinu povijesnu vrijednost.

Ljubav koja daje život vjeri u Isusa ne dopušta njegovim učenicima da se zatvaraju u zagušljivi individualizam, skriven u zakucima duhovne intimnosti, bez ikakvog utjecaja na društveni život (usp. apostolska pobudnica *Evangelii gaudium*, 183).

Nedavno nas je rastužila smrt velikog apostola siromašnih, Jeana Vaniera, koji je svojom predanošću utro nove putove promicanja zajedništva i solidarnosti s marginaliziranima. Jean Vanier je primio od Boga dar da čitav svoj život posveti našoj braći i sestrama s teškim invaliditetom koji su često isključeni iz društva. On je bio jedan od onih svetaca "iz susjedstva"; zahvaljujući svome entuzijazmu okupio je oko sebe velik broj mladih ljudi, muškaraca i žena, koji su svakodnevno radili na pružanju ljubavi i vraćali osmijeh na lice mnogim slabim i ranjivim osobama, nudeći im istinsku "arku" spasenja od marginaliziranosti i samoće. To njegovo svjedočanstvo je promijenilo život nebrojenim osobama i pomoglo svijetu drugačijim očima gledati na najkrhkije i najslabije među nama. Vapaj siromašnih se čuo i probudio nepokolebljivu nadu, stvarajući vidljive i opipljive znakove konkretne ljubavi koju dan-danas možemo dotaknuti rukama.

7. »Opredjeljenje za posljednje, za one koje društvo odbacuje i baca van« (ibid., 195) prioritetni je izbor na koji su Kristovi učenici pozvani kako ne bi izdali vjerodostojnost Crkve i dali djelatnu nadu onima koji su bespomoćni. Kršćansko milosrđe u njima pronalazi konkretan izraz i ovjervljenje, jer onaj tko suosjeća s njima u njihovim patnjama s Kristovom ljubavlju prima snagu i daje krepkost navješčaju evanđelja.

Predano zalaganje kršćana, u prigodi ovog Svjetskog dana, a prije svega u svakodnevnom životu, ne sastoji se samo u pratećim inicijativama pružanja pomoći, koje, koliko god hvalevrijedne i potrebne bile, trebaju težiti tome da u svakome od nas poraste puna pažnja koja se duguje onima koji su u nevolji. »Ta pozornost puna ljubavi početak je prave brige za njegovu osobu« (ibid., 199).

Nije lako biti svjedocima kršćanske nade usred kulture konzumerizma i odbacivanja, koja je neprestano usmjerena na povećanje površnoga i prolaznoga blagostanja. Potrebna je promjena mentaliteta kako bi se otkrilo ono bitno i dalo sadržaj i plodonosnost navješćaju Božjega kraljevstva.

Nada se prenosi također utjehom koja se postiže prateći siromašne ne samo u nekom trenutku punom entuzijazma, nego i u dugotrajnoj predanosti. Siromasi ne dobivaju istinsku nadu kad nas vide zadovoljne zato što smo malo svojega vremena izdvojili za njih, nego kad u našoj žrtvi prepoznaju čin besplatne ljubavi koja ne traži nagradu.

8. Molim mnoge volontere, koji često zaslužuju priznanje da su prvi otkrili važnost ove pažnje prema siromašnima, da rastu u predanosti. Draga braćo i sestre, pozivam vas da u svakom siromahu kojega susretnete tražite ono što mu je doista potrebno; da se ne zaustavljate samo na zadovoljavanju osnovnih materijalnih potreba, nego otkrivajte dobrotu koja se krije u njihovim srcima, da posvećujete pažnju njihovoj kulturi i načinima izražavanja kako biste mogli s njima stupiti u bratski dijalog.

Ostavimo po strani podjele koje su plod ideoloških i političkih shvaćanja i usmjerimo, umjesto toga, svoj pogled na ono bitno što ne zahtijeva mnogo riječi, nego pogled ljubavi i pruženu ruku.

Nikada nemojte zaboraviti da je »najveća diskriminacija od koje trpe siromašni nedostatak duhovne skrbi« (ibid., 200).

Siromašnima je prije svega potreban Bog, njegova ljubav koja postaje vidljiva zahvaljujući svetim ljudima koji žive uz njih i koji u jednostavnosti svog života izražavaju i pokazuju moć kršćanske ljubavi. Bog koristi mnoge načine i nebrojena sredstva kako bi dopro do srca ljudi.

Naravno, siromasi nam pristupaju jer im dajemo hranu, ali ono što im je stvarno potrebno je nešto više od toplog obroka ili sendviča koji im nudimo. Siromasi trebaju naše ruke kako bi se podigli, naša srca kako bi ponovno osjetili toplinu ljubavi, našu prisutnost kako bi pobijedili samoću. Jednostavno, potrebna im je ljubav.

9. Katkada je za vraćanje nade potrebno tako malo: dovoljno je zaustaviti se, uputiti osmijeh, saslušati. Zaboravimo na jedan dan statistike; siromasi nisu brojevi koje se navodi kad se želimo pohvaliti svojim djelima i projektima.

Siromasi su osobe kojima treba ići u susret: to su usamljeni mladi i starije osobe koje treba pozvati u svoj dom da s nama objeduju, to su žene, muškarci i djeca koji čekaju prijateljsku riječ. Siromašni nas spašavaju jer nam omogućuju susresti se s Kristovim licem.

U očima svijeta čini se nerazumnim misliti da siromaštvo i bijeda mogu imati spasonosnu moć. A ipak, to je ono što uči Apostol kad kaže: »nema mnogo (među vama) mudrih po tijelu, nema mnogo snažnih, nema mnogo plemenitih. Nego lûde svijeta izabra Bog da posrami mudre, i slabe svijeta izabra Bog da posrami jake; i neplemenite svijeta i prezrene izabra Bog, i ono što nije, da uništi ono što jest, da se nijedan smrtnik ne bi hvalio pred Bogom« (1 Kor 1, 26-29). Ako se gleda ljudskim očima ne uspijeva se vidjeti spasonosnu moć, ali očima vjere vidimo je na djelu i doživljavamo je osobno.

U srcu Božjeg naroda koji je na putu kuca ta spasonosna snaga koja nikoga ne isključuje i uk-

ljučuje sve na stvarni put obraćenja da bi se prepoznalo siromašne i iskazivalo im se ljubav.

10. Gospodin ne napušta one koji ga traže i zazivaju mu ime: on »siromaškog jauka ne zaboravi« (Ps 9, 13), jer su njegove uši pozorne na njihov glas. Nada siromašnih prkosi raznim smrtonosnim situacijama, jer oni znaju da ih Bog posebno ljubi i tako pobjeđuje patnju i isključenost. Stanje siromaštva ne oduzima im dostojanstvo koje su primili od Stvoritelja; oni žive u sigurnosti da će im ga potpuno vratiti sam Bog, koji nije ravnodušan prema sudbini svoje najslabije djece, nego, naprotiv, vidi njihove nevolje i boli te ih uzima u svoje ruke i daje im snagu i hrabrost (usp. Ps 10, 14). Nada siromašnih jača u uvjerenju da ih Gospodin prihvaća, da u njemu pronalaze pravu pravednost i da su osnaženi u srcu da mogu nastaviti ljubiti (usp. Ps 10, 17).

Uvjet koji Gospodin Isus postavlja učenicima da bi bili pravi evangelizatori jest taj da moraju sijati opipljivo sjeme nade. Molim sve kršćanske zajednice i sve one koji se osjećaju potaknutima donositi nadu i utjehu siromašnima da se zalažu da ovaj Svjetski dan siromaha potakne u mnogima spremnost na djelotvornu suradnju kako se nitko ne bi osjećao uskraćenim za bliskost i solidarnost. Neka nas na tome putu prate riječi proroka koji naviješta drugačiju budućnost: »A vama koji se imena moga bojite sunce pravde će ogranuti sa zdravljem u zrakama« (Mal 3, 20).

Pravo je blago na nebu

Papin nagovor prije i nakon molitve Anđeo Gospodnji u nedjelju, 4. kolovoza 2019.

Draga braćo i sestre, dobar dan!

Današnje Evanđelje (usp. Lk 12, 13-21) započinje prizorom čovjeka iz mnoštva koji traži od Isusa da riješi pravno pitanje o obiteljskom nasljeđu. Ali On se u odgovoru ne bavi tim pitanjem te poziva da se klonimo gramzivosti, to jest pohlepe za posjedovanjem. Ne bi li svoje slušatelje odvratio od ove bjesomučne potrage za bogatstvom, Isus je ispričovijedao prispodobu o bezumnom bogatašu koji misli da je sretan zato što mu je ljetina jedne godine bila izvanredno bogata i osjeća se sigurnom zbog nagomilanih dobara. Bit će lijepo da ga danas pročitate; nalazi se u dvanaestom poglavlju svetog Luke, redak 13. To je lijepa prispodoba koja nas mnogo toga uči. U prispodobi, naime, nalazimo živi kontrast između onoga što bogata osoba planira za sebe i onoga što mu Bog priprema.

Bogataš stavlja pred svoju dušu, to jest pred sebe samoga, tri promišljanja: mnoštvo nagomilanih dobara, mnogo godina za koje se čini da mu ta dobra jamče i, treće, spokoj i neobuzdano blagostanje (r. 19). Ali riječ koju mu je Bog uputio poništava te njegove planove. Umjesto „godina mnogih“, Bog ukazuje na neposrednost: „već noćas duša će se tvoja zaiskati od tebe“; umjesto uživanja u životu pred njega stavlja polaganje Bogu računa o svome životu, s posljedičnom presudom. Što se tiče stvarnosti mnogih nagomilanih dobara na kojima je bogataš sve temeljio, ona je pokrivena sarkazmom pitanja: „A što si pripremio, čije će biti?“ (r. 20). Sjetimo se borbe za baštinu; mnogih obiteljskih borbi i tolikih ljudi, svi znamo neku od tih priča, koje počinju izbijati u času smrti: unuci dolaze vidjeti: „Što je moje?“ i sve odnesu.

Upravo u toj suprotnosti leži opravdanost imenice „bezumnik“ – jer misli na stvari za koje misle da su konkretne, ali one su uobrazilja – kojima se Bog obraća ovom čovjeku. On je bezuman jer je u praksi nijekao Boga, nije „izravnao račune“ s Njim.

Zaključak prispodobe, formuliran od strane evanđelista, odlikuje se jedinstvenom djelotvornošću: „Tako biva s onim koji sebi zgrće blago, a ne bogati se u Bogu“ (r. 21). To je opomena koja otkriva horizont prema kojem smo svi pozvani gledati.

Materijalna dobra su nužna – to su dobra! -, ali ona su sredstvo i služe tome da se živi pristojno

i da ih se dijeli s najpotrebnijima. Isus nas danas poziva da shvatimo kako bogatstva mogu zarobiti srce i odvratiti ga od pravog blaga koje je na nebu.

Na to nas podsjeća i sveti Pavao u današnjem drugom čitanju. Kaže ovako: „tražite što je gore... Za onim gore težite, ne za zemaljskim!“ (Kol 3, 1-2).

To – razumije se – ne znači otuđiti se od stvarnosti, nego tražiti stvari koje imaju pravu vrijednost: pravdu, solidarnost, prihvaćanje, bratstvo, mir, sve ono što predstavlja istinsko čovjekovo dostojanstvo. Radi se o tome da težimo životu ostvarenom ne po svjetovnom stilu, nego prema evanđeoskom stilu: ljubiti Boga cijelim našim bićem i ljubiti bližnjega onako kako ga je Isus ljubio, to jest u služenju i sebedarju.

Pohlepnost za dobrima, želja za posjedovanjem dobara ne zasićuje srce, nego štoviše izaziva još veću glad! Pohlepa je poput onih finih bombona: uzmeš jedan i kažeš: „O, kako je dobar!“, pa onda uzmeš drugi i jedno vuče drugo. Takva je pohlepa: nikad se ne zasićuje. Budite oprezni! Ljubav koju se shvaća i živi na ovaj način izvor je istinske sreće, dok je neumjerena težnja za materijalnim dobrima i bogatstvima često izvor tjeskobe, neprijateljstva, pronevjere, rata. Mnogi ratovi započinju zbog pohlepe.

Neka nam Djevica Marija pomogne da ne dopustimo da nas očaraju sigurnosti koje prolaze, nego da svaki dan budemo vjerodostojni svjedoci vječnih vrijednosti evanđelja.

Neka nas Djevica Marija svojim majčinskim zagovorom podupre u tom našem zalaganju.

Marija – utjeha i nada na našem ovozemaljskom hodočašću

Papin nagovor prije i nakon molitve Anđeo Gospodnji na svetkovinu Uznesenja Blažene Djevice Marije na nebo, 15. kolovoza 2019.

Draga braćo i sestre, dobar dan!

U današnjem Evanđelju, na svetkovinu Uznesenja Blažene Djevice Marije, Blažena Djevica moli ovim riječima: „Veliča duša moja Gospodina, klikće duh moj u Bogu, mome Spasitelju“ (Lk 1, 46-47). Pogledajmo glagole ove molitve: veliča i klikće. Dva glagola: „veliča“ i „klikće“. Klikće se kad se dogodi nešto tako lijepo da nije dosta radovati se u nutrini, u duši, nego želimo izraziti sreću čitavim tijelom: tada se klikće. Marija klikće zbog Boga. Tko zna je li se i nama dogodilo da klikćemo u Gospodinu: likujemo zbog postignutog rezultata, zbog dobre vijesti, ali Marija nas danas uči kliktati u Bogu. Zašto? Jer On – Bog – čini „velika... djela“ (usp. r. 49).

Na velike stvari podsjeća drugi glagol: veličati. „Veliča duša moja“. Veličati. Naime, veličati znači uzvisivati neku stvarnost zbog njene veličine, ljepote... Marija uzvisuje Gospodinovu veličinu, uzdiže mu hvalu govoreći da je On zaista velik.

U životu je važno tražiti velike stvari, inače se gubimo u mnogim sitnicama. Marija nam pokazuje da ako želimo da nam život bude sretan, Boga se mora staviti na prvo mjesto, jer samo je On velik. Koliko puta, naprotiv, u životu idemo za stvarima od male važnosti: predrasude, zlopamćenja, suparništva, zavisti, iluzije, suvišna materijalna dobra... Kolike samo tričarije u životu! To nam je itekako poznato. Marija nas danas poziva dignuti pogled prema „velikima stvarima“ koje je Gospodin izveo u njoj. I u nama, u svakome od nas, Gospodin čini mnoge velike stvari. Moramo ih prepoznati i uzvisivati, veličati Boga zbog tih velikih stvari.

To što danas slavimo su „velike stvari“. Marija je uznesena na nebo: ona, neznatna i ponizna, prva prima najveću slavu. Ona, koja je ljudsko biće, jedna od nas, postiže vječnost u duši i tijelu. I

ona nas ondje čeka, poput majke koja čeka da joj se djeca vrate kući. Naime, Božji narod je zaziva kao „vrata nebeska“.

Mi smo na putu, putnici prema nebeskom domu. Danas gledamo Mariju i vidimo cilj. Vidimo da je jedno stvorenje uzneseno u slavu Isusa Krista uskrsloga i da to stvorenje nije mogao biti nitko drugi doli ona, Otkupiteljeva Majka.

Vidimo da je u raj, zajedno s Kristom, Novim Adamom, također Marija, nova Eva, i to nam daje utjehu i nadu na našem ovozemaljskom hodočašću.

Blagdan Uznesenja Marijina poziv je svima nama, posebno onima koje muče sumnje i žalosti, i žive pognute glave, ne uspijevaju podići pogled. Pogledajmo gore, nebo je otvoreno; ne ulijeva strah, nije više daleko, jer na pragu neba je majka koja nas čeka i naša je majka. Ljubi nas, smiješi se i brižno nam pritječe u pomoć. Kao i svaka majka želi najbolje za svoju djecu i kaže nam: „Dragocjeni ste u Božjim očima; niste stvoreni za sitna zadovoljstva ovoga svijeta, nego za velike radosti neba“. Dà, jer Bog je radost, ne dosada. Bog je radost. Pustimo da nas Majka Božja primi za ruku. Svaki put kad uzmemo krunicu u ruke i molimo se njoj činimo korak naprijed prema velikom životnom cilju.

Pustimo da nas privuče istinska ljepota, ne dopustimo da nas potpuno zaokupe sitnice života, nego izaberimo veličinu neba. Neka nam Blažena Djevica, Vrata nebeska, pomogne svaki dan s povjerenjem i radošću gledati ondje gdje je naš pravi dom, gdje je ona, koja nas čeka kao majka.

HRVATSKA BISKUPSKA KONFERENCIJA

Čestitka predsjednika HBK nadbiskupa Puljića novoimenovanom varaždinskom biskupu mons. Radošu

Danas je službeno objavljeno Tvoje imenovanje Varaždinskim biskupom pa se žurim uputiti svoje srdačne čestitke na ukazanom povjerenju koje Ti je očitovao papa Franjo. Neka bude blagoslovljeno Tvoje služenje i djelovanja u Varaždinskoj biskupiji. Bilo mi je znakovito čitati gdje te zateklo imenovanje, te spomen Mikelandelovog Mojsija kao Tvoga „suputnika“ na novom zadatku i poslanju. A on je spomenut i u prvom misnom čitanju danas kako uređuje Božje prebivalište, pa „razmješta njegova podnožja, uspravlja njegove trenice, postavlja priječnice i podiže stupove“ (Izl 40, 18). Kao da slikovito ocrtava dio biskupskoga rada i poslanja. Taj posao kao i očekivanja onih kojima si poslan može stvoriti određene strepnje i strahove. Ali, ne boj se. Ima netko tko sve umješno vodi i upravlja. Uostalom, Crkva je Kristova, pa svu svoju brigu prepusti i povjeri Njemu.

Tvoje služenje koje je usmjereno prema partikularnoj crkvi Varaždinskoj u sklopu Zagrebačke metropolije, na otajstven način uvezano je u zajedništvo i drugih biskupa našega naroda, a i šire. To zajedništvo apostolskih nasljednika nije obično, već sakramentalno. Neka Ti svijest o sakramentalnom zajedništvu dadne dostatnu snagu i hrabrost kad budeš morao „razmještati podnožja i uspravljati trenice i priječnice“. Jer, nisi sam. Pratit će Te molitvama svećenici, redovnici i zauzeti vjernici laici. I dok se priključujem tom časnom zboru molitelja da Te Krist obdari radošću, hrabrošću i zahvalnošću, izričem Ti i srdačnu dobrodošlicu u zbor Hrvatske biskupske konferencije sa željom da budeš dobar suradnik i mudar savjetnik. Uz ove dobre želje i pozdrave iz Zadra, primi moje iskrene čestitke s molitvom neka Te Gospodin blagoslovi i čuva!

Pismo novog nuncija predsjedniku HBK

Nedavno imenovani novi apostolski nuncij u Republici Hrvatskoj nadbiskup Giorgio Lingua uputio je pismo predsjedniku Hrvatske biskupske konferencije zadarskog nadbiskupu Želimiru Puljiću u kojem stoji:

“Bilo mi je zadovoljstvo razgovarati s Vama telefonom neposredno nakon mog imenovanja apostolskim nuncijem u Hrvatskoj. Vrativši se u Kubu nakon ljetnog odmora, šaljem Vam sada više formalan, no svedjednako srdačan pozdrav koji Vas molim da prosljedite također subraći biskupima, kleru, đakonima, redovnicima, redovnicama i svim vjernicima dragog hrvatskog naroda. Rado dolazim u tu zemlju divnih zemljopisnih bogatstava i mukotrpnih povijesnih zbivanja koja su oblikovala jedan ponosan i snažan narod, čiji identitet ima svoje korijene u vjeri. Bit će mi čast služiti Crkvi u zemlji koja je bila rodnom grudom slavnih Božjih ljudi, od velikog svetoga Jeronima pa do, u najnovije vrijeme, blaženog Alojzija V. Stepinca koji je skupo platio svoju vjernost domovini i Crkvi u Rimu.

U očekivanju skorog susreta s Vama – planiram doći u Zagreb 20. rujna ove godine – rado koristim ovu prigodu da Vam uputim srdačne izraze poštivanja.”

Priopćenje Tiskovnog ureda HBK

Hrvatska biskupska konferencija odlučno odbacuje neistine i manipulativne tvrdnje koje je o Katoličkoj crkvi u Hrvatskoj i hrvatskim biskupima ovih dana izrekao u medijima dr. Milorad Pupovac, zastupnik u Hrvatskom saboru i predsjednik Samostalne demokratske srpske stranke. Njegove izjave unose nemir među hrvatske građane i šire nepovjerenje.

Polazeći od evandeoskih načela, Hrvatska biskupska konferencija i ovom prigodom osuđuje sva-

ki oblik nasilja nanesen od bilo koga prema bilo kome, te poziva katoličke vjernike i ljude dobre volje da u svom djelovanju na političkoj i drugim razinama našega društva još zauzetije nastoje oko skladnog suživota i mira svih građana. Neka uvijek imaju na pameti da je svaki čovjek Božje stvorenje i slika te da iz toga proizlazi njegovo izvorno dostojanstvo.

Crkva postoji kad postoji za druge

Poruka predsjednika Vijeća HBK-a za katehizaciju i novu evangelizaciju na početku školske i katehetske godine 2019./2020.

Draga braćo svećenici, redovnici i redovnice, katehete i vjeroučitelji, draga djeco i mladi, dragi roditelji!

Annus mirabilis ili godina čuda. Ove se godine navršava trideset godina otkako je, najprije malim koracima, a zatim sve snažnijom dinamikom, Europa započela disati s oba svoja „plućna krila“ (sv. Ivan Pavao II.). Te je 1989. godine srušen Berlinski zid, zapečaćen je tzv. hladni rat i pala je željezna zavjesa. U toj „godini čuda“ (K. Schwarzenberg) započinje osamostaljenje mnogih novonastalih europskih zemalja, čiji je pogled, oslobođen od totalitarnoga komunističkog režima, bio usmjeren prema novom demokratskom političkom i društvenom sustavu, kao izrazu novoga odnosa prema čovjeku i društvenoj zajednici. U tim okolnostima, nažalost, zapečaćenima krvlju, rađa se i naša domovina, Republika Hrvatska. Za Crkvu je to vrijeme bilo vrijeme unutarnje, ali i izvanjske preobrazbe. Sloboda, koja joj je iznova bila darovana, omogućila joj je djelovanje na nov način i na različitim područjima, čime je religija, odnosno vjera, postala dijelom javnoga i društvenog života.

Vjeronauk u školi kao izraz slobode. Jedan od znakova slobode očitovao se i u ponovnom uvođenju vjerskog odgoja u predškolske ustanove te vjeronauka u osnovne i srednje škole. Bio je to znak slobode da i mi, kao Katolička Crkva, smijemo i možemo vjerovati, odnosno svoju vjeru javno očitovati te isto tako znak ostvarenoga prava da smijemo javno govoriti te mladim generacijama posredovati ono u što vjerujemo. Time je odgojno-obrazovni sustav u Republici Hrvatskoj prihvatio religiju, odnosno kršćansku vjeru, kao integralni dio povijesti čovječanstva, bez koje je nemoguće razumjeti kulturne epohe europske i svjetske civilizacije, ali i dokučiti posljednji smisao života čovjeka i društva u kojemu on živi. Naš je odgojno-obrazovni sustav time potvrdio svoju budućnost ukorijenjenu na prošlosti, koja je najprije kršćanska, te prihvatio činjenicu da je čovjek, među ostalim, i ens naturaliter religiosus (biće koje je po svojoj naravi religiozno).

Od annus mirabilis do „kompleksa Boga“. Danas, trideset godina nakon „željezne zavjese“, kao da je splasnulo oduševljenje Europe za traženje novih putova suživota. „Vrtovi na Istoku cvjetaju sporije, a ratovi i konflikti zadobili nove oblike“ (H. Konrad). Terorizam nije oduzeo dah samo New Yorku, već u strah zaogrnuo Pariz, Brüssel i čitavu Europu. Komunizam, kakav poznajemo, možda više ne postoji, a željezna zavjesa pretvara se u pogranične žice, koje mnogim stradalim izbjeglicama te migrantima žele spriječiti ulaz u Europu. Usto, iz oba „plućna krila“ Europe, obilježena pluralnim i sekularnim ambicijama, čuju se, kad je riječ o ulozi religije u društvu, isti pozivi kao i prije trideset godina: religija je privatna stvar pojedinca i mjesto joj je ili u obitelji ili u sakristiji. Oni koji žele ukloniti vjeronauk iz škole, žele ne samo ukloniti religiju iz javnosti, nego dehumanizirati čovjeka, koji je po svojoj naravi religiozno biće. „Svjetovni prozelitizam“, kojim se svima želi nametnuti novo „jednoumlje“, često priječi svaki dijalog. Čak i onaj o obrazovanju, kao da bi obrazovanje bilo poslanje i zadaća samo jedne osobe ili stranke, a ne čitave zajednice.

Uz sve to, razvojem gospodarskoga tržišta od produktivnosti prema konzumizmu, pri čemu raste i značenje simboličke vrijednosti robe, nastaju „novi oblici duhovnosti, koji svoj izraz pronalaze u tržištu i trgovini“ (J. M. Hull). Time se snaži i uloga novca, koji je postao globalna moć i svrha sebi samome, te koji čovjeka reducira na homo oeconomicus, dovodeći ga u opasnost da

podlegne „kompleksu Boga“ (H. E. Richter), odnosno da sebe učini središtem i gospodarem svega. I odrastanje djece i mladih, čak i u okviru odgojno-obrazovnog sustava, nije imuno od takva utjecaja.

Vjerski odgoj u službi dostojanstva ljudske osobe. Crkva je odavno prepoznala vrijedne znanstvene plodove pedagogije, psihologije, sociologije, komunikologije, didaktike i drugih znanosti (usp. *Gravissimum educationis*, 1). Zbog toga je oduvijek poštovala i s posebnom zahvalnošću gledala na odgoj i obrazovanje mladih, te na ulogu onih koji su nositelji toga procesa i koji su u nj uključeni. Katolički vjeronauk u osnovnoj i srednjoj školi ima pred očima najprije odnos čovjeka prema svojoj vlastitoj egzistenciji, a onda i prema cjelovitoj stvarnosti koja ga okružuje. Tek potom su specifični sadržaji i istine vjere predmet procesa njegova učenja i poučavanja. Upravo zbog toga Crkva ima pravo naglašavati važnost religije i kršćanske vjere te tumačiti posljednji smisao života i ljudskoga djelovanja. Na taj način ona daje doprinos odgoju i obrazovanju, koji čovjeka shvaća i potvrđuje u njegovu ljudskom dostojanstvu, čuva ga i štiti od mogućnosti da postane sredstvom bilo kakva interesa. Istodobno, Crkva štiti i sam sustav odgoja i obrazovanja, koji, čini se, često biva doveden u opasnost da postane predmetom različitih interesnih skupina.

Ta život je vredniji od jela i tijelo od odijela (Lk 12,23). Katolički vjeronauk u našim je školama otvoren svima. Onima koji miraz kršćanskoga uvjerenja sa sobom donose već iz obiteljskoga doma vjeronauk pomaže bolje razumjeti i tumačiti vjeru. Onima koji su još na putu traženja osobnoga životnog opredjeljenja vjeronauk omogućuje sučeljavanje i propitivanje vlastitih stavova u odnosu prema porukama Isusa Krista i odgovorima Crkve. Konačno, onima koji Isusa Krista još nisu upoznali, vjeronauk služi kao prvi navještaj vjere, pri čemu neće, bez obzira na moguću početnu nezainteresiranost učenika, odustati od buđenja njihova interesa za evanđeosku poruku Života. Budući da Crkva postoji samo ako živi za drugoga, ona, iz blaga koje posjeduje, učenicima nudi stvarnost onkraj one koja je mjerljiva i koja se može izračunati. To je stvarnost kraljevstva Božjega na zemlji: „Tražite najprije Kraljevstvo i pravednost njegovu, a sve će vam se ostalo dodati“ (Mt 6,33).

Od annus mirabilis do vita mirabilis. Dobro je, stoga, što „Škola za život“, kao projekt u procesu razvoja, računa na katolički vjeronauk u osnovnim i srednjim školama. Crkva vjeronaukom želi posredovati poruku Isusa Krista da čovjek ne živi samo o kruhu (usp. Mt 4,4). Još će manje njegovo srce pronaći ispunjenje u pohlepnom zgortanju bogatstva (usp. Lk 12, 13-21). Ne radi se, naravno, samo o materijalnom bogatstvu, nego i o svakoj pohlepi koja u čovjeku budi želju za više, i još više. Svako je, naime, posjedovanje dobro samo ako mu se ne služi i ako ono ne gospodari nama. Takvo se shvaćanje može razviti samo iz osobnoga susreta s Isusom Kristom, odnosno nutarnjim obraćenjem svakoga od nas: vjeroučitelja, svećenika, roditelja, učenika. Tek tada će naš život postati vita mirabilis.

Neka se vjeronaučna i katehetska godina koja je pred nama pretvori u našu čežnju za istinskim životom. A svima nama neka Krist Gospodin otvori um da shvatimo i srce da živimo svoj identitet: Crkve koja postoji kad postoji za druge!

Đakovo, 22. kolovoza 2019.

nadbiskup Đuro Hranić
predsjednik Vijeća HBK-a za katehizaciju i novu evangelizaciju

ZADARSKA NADBISKUPIJA

Dan Pobjede i Domovinske zahvalnosti: "Povijest je ovdje obilno i ozbiljno govorila"*– Propovijed mons. Želimira Puljića u Kninu*

1. Već skoro četvrt stoljeća (1995-2019) obilježavamo Dan Pobjede i Domovinske zahvalnosti, a uz 5. kolovoza liturgijski je vezan dan posvete prve Gospine bazilike (iz petog stoljeća) koju zovemo „Sveta Marija Velika“ (Santa Maria Maggiore). Mi smo ponosni što je naša kraljica Jelena dala sagraditi prvu crkvu Gospi u čast u Solinu 975. godine. Stoga je Solin naše prasnje mjesto, naša „Sveta Marija Velika“. Upravo u toj crkvi započeli smo veliku devetnicu „Trinaest stoljeća kršćanstva u Hrvata“, od 1975. do 1984. Uz najstariju Marijinu crkvu imamo i najstariji Gospin lik koji je kralj Zvonimir dao načiniti u XI. stoljeću u Gospinoj bazilici u Biskupiji (sedam kilometara jugoistočno od Knina). To je „Pralik Gospe Velikoga hrvatskoga krsnog zavjeta“ koja je postala zaštitnicom Vojne biskupije, MORH-a i Glavnog stožera Oružanih snaga RH. Stoga iskrene čestitke Vama poštovana Predsjednice RH i Vrhovna zapovjednice oružanih snaga, gospođo Kolindo Grabar Kitarović, Vama Vojni Ordinariju preuzvišeni biskupe Bogdane i Vama domaćine, preuzvišeni biskupe Rogiću, kao i svima vama koji ste se okupili na ovo višestruko slavlje: Dan Pobjede i Domovinske zahvalnosti, proslavu zaštitnice Vojnog ordinarijata, Dan hrvatskih branitelja i 24. obljetnicu vojno-redarstvene operacije Oluja u ovoj Gospinoj crkvi velikoga hrvatskog krsnog zavjeta.

Došli smo kao hodočasnici u ovu Gospinu crkvu prinijeti zahvalnost hrvatskoga puka koji je toliko puta osjetio njezinu blizinu i zaštitu. Nisu bez razloga naši branitelji nosili njezinu krunicu oko vrata. A po brojnim skloništima i obiteljskim ognjištima nizala su se zrnca krunice, te vapilo i molilo „Zdravo Marijo milosti puna“. I uz Gospinu pomoć dogodila su se brojna čudesa koja se ljudski ne mogu razumjeti. Kako objasniti čudo „slobodne i neovisne države“ koju s početka zapravo nisu htjeli ni europski, ni svjetski državnici?! Kako razumjeti čudo što smo, ne samo obranili svoja ognjišta i preživjeli užas razaranja i strategiju „spaljene zemlje“, već nitko nije umro od gladi ili ostao nezbrinut kad mu je dom bio porušen i opustošen. Zahvaljujući čudu solidarnosti naših ljudi iz zemlje i inozemstva, preživjelo je ugroženo pučanstvo. Stoga je ovo ne samo „Dan pobjede“, već i „Dan zahvalnosti“ kada želimo preporučiti Gospi sve koji su zaslužni za sve što jesmo i što imamo. Sve ćemo ih uključiti u ovu nekrvnu žrtvu Novoga Saveza, koju slavimo podno Marijinog lika „hrvatskoga krsnog zavjeta“.

2. Ovaj pralik naše Gospe povezuje nas s brojnim događajima iz prošlosti kad su naši ljudi osjetili osobitu Marijinu pomoć i zaštitu, posebice tijekom turskih osvajanja u 15. i 16. stoljeću. Tada su se, naime, njezinim zagovorom obranili Boka Kotorska (1539.), Korčula (1571), Grobničko polje (1601), Senj (1615), Perast (1634), Šibenik (1647), Petrovaradin (1716). A jučer je svečanošću Sinjske alke proslavljena i slavna obrana Sinja od turskih osvajanja (1715). Gospa je, dakle, svojom zaštitom ispisala divne stranice naše narodne povijesti, ne samo u 15. i 16. stoljeću, već i u teškom razdoblju bezbožnih ideologija fašizma i komunizma u XX. stoljeću; te osobito tijekom nedavnog Domovinskog rata. Marija, dakle, nije šutjela na vapaje svoje djece i svojih štovatelja, već je obilno pomagala i u drugim nevoljama, poput kuge i kolere, gladi, potresa, oluja i brodoloma. Njoj, koja je bila i ostala pomoćnica kršćana, utočište, utjeha, obrana i pomoć svome narodu, ponavljamo zahvalna srca njezin veličanstveni hvalospjev iz današnjeg evanđelja: „Veliča duša moja Gospodina“.

Kad je 4. listopada 1998., sveti Ivan Pavao II. ušao „u najstariju katedralu“ Sv. Dujma u Splitu, izgovorio je riječi koje pamtimo i ponavljamo: „Povijest ovdje nije šutjela“. I u ovom kraljevskom gradu Kninu, nadomak područja koje se zove „Biskupija“, gdje su arheolozi u 19. stoljeću pod vodstvom fra Luje Marune otkrili temelje pet hrvatskih srednjovjekovnih crkava, „povijest

nije šutjela“. Na lokalitetu „Crkvine“ otkrivena je trobrodna bazilika sv. Marije i trokutni zabat oltarne pregrade s reljefom najstarijega Gospina lika. Drugi lokaliteti gdje su bile crkve jesu Bukurovića podvornici, Lopuska glavica i Stupovi. Na mjestu pete starohrvatske crkve u čast Presv. Trojstva iz IX. stoljeća u XVIII. stoljeću podignuta je pravoslavna parohijalna crkva Sv. Trojice[1].

3. Povijest je ovdje progovorila prije 80 godina kad je uz temelje razrušene bazilike izgrađena 1938. zavjetna crkva u spomen hrvatskih narodnih vladara prema zamisli kipara Ivana Meštrovića. Tu zavjetnu crkvu posvetio je blaženi Alojzije Stepinac (19. rujna 1938.), te u toj prigodi najavio kako će se za tri godine (1941.) svečano proslaviti 1300. godišnjica prvih veza Hrvata sa Sv. Stolicom. Rat je nažalost omeo te Stepinčeve planove, pa će njegov nasljednik kard. Kuharić 35 godina kasnije to i ostvariti. Jedna od postaja devetgodišnjeg hoda bila je u Biskupiji kod Knina 1978. godine. I dok danas prebiremo uspomene naše prošlosti uz Dan pobjede i Domovinske zahvalnosti „u živo“ osjećamo kako ovdje, u kraljevskom gradu Kninu, naša narodna i crkvena povijest nije šutjela. Nedavni događaji ispisali su slavne stranice vremena kad smo ovdje i diljem Domovine proživljavali pravu Kalvariju. Ali, vjerujući u moćni zagovor neba i naše moćne odvjetnice Marije, nismo se predavali, niti gubili nadu. S krunicom u ruci i oko vrata borili smo se protiv zla i uništavanja. U znaku Gospine krunice prepoznali smo pravu snagu i osvojili slobodu.

Istina, ima ih koji su još uvijek „zatečeni i iznenađeni“ tom slobodom, drugi je još nisu prihvatili, a trećima je ona i nakon 27 godina „pričin i opsjena, treperava fatamorgana na obzorju“. Nema koristi takve razuvjeravati od njihovih „pričina i fatamorgana“. Pogotovu ako nisu nikada ni željeli, a ni sanjali o narodnoj slobodi i državnoj samostalnosti. Ali, ovim euharistijskim slavljem, koje je izraz najveće zahvalnosti Bogu Ocu po njegovu Sinu Isusu Kristu, uz ovaj svečani Dan želimo se spomenuti „naših pradjedova, kršćanskih knezova i kraljeva, biskupa i svećenika“ kako nas je učio sveti Ivan Pavao II. u prigodi proslave „Branimirove godine“ prije 40 godina u bazilici sv. Petra (30. travnja 1979.) Stoga, u ovoj svečanoj prigodi uz Dan Pobjede i Domovinske zahvalnosti želimo se spomenuti ne samo naših pradjedova i kršćanskih knezova iz davnih vremena, već na osobit način svih poginulih i živih branitelja i generala hrvatske vojske i policije na čelu s pokojnim predsjednikom Franjom Tuđmanom. On je kao uvaženi povjesničar onim poljupcem hrvatskoga stijega na Kninskoj tvrđavi poručio svima, diljem svijeta i Domovine, da hrvatska povijest više neće šutjeti.

4. A ona je davno progovorila, prije 944 godine, 8. listopada 1075. Tada je izaslanik Pape Grgura VII., opat Gebizon došao u Hrvatsku okruniti kralja Zvonimira i predati mu mač i žezlo, a on će učiniti zavjernicu s prisegom da će „s Božjom pomoću biti vjeran sv. Petru, gajiti pravdu i braniti crkvu, štititi siromahe, udovice i siročad. Isto tako „priječiti će nedopuštene brakove i protiviti se prodaji ljudi, te ostati vjeran Apostolskoj Stolic“[2]. Na početku drugog milenija povijesti kršćanstva, dakle, Hrvatska je imala kraljeve koji se zaklinju „štititi udovice i siročad“, „gajiti pravdu i braniti Crkvu“, te „bdjeti da ne zavlada nered i nemoral u društvu i u obitelji“. Povijest ovdje nije šutjela zahvaljujući našim pradjedovima, kršćanskim knezovima i kraljevima, biskupima i svećenicima, i svim zauzetim javnim djelatnicima naše burne prošlosti. Na ovom povijesnom mjestu i u ovoj svečanoj prigodi prisjetimo se još riječi koje je kard. Stepinac izgovorio kod posvete zavjetne crkve u Biskupiji gdje je pronađen najstariji Gospin lik uklesan u kamenu:

„Minulo je 860 ljeta otkako je kralj iz naše hrvatske narodne dinastije Dimitar Zvonimir dao sagraditi katedralu u čast BD Mariji. Mnogo je bura i oluja prohujalo i polomilo toliko njezinih grana da se činilo kako će na koncu iščupati i samo stablo s korijenom, te da će hrvatskoga imena i naroda nestati s lica zemlje“.

To se, hvala Bogu, nije dogodilo. Stoga je, sjećajući se brojnih Božjih dobročinstava, kard. Stepinac dao ispisati na velikom zvonu slijedeći tekst:

„Svemogućem vladaru Kristu, koji je kroz mnoge vjekove bio jedini vođa hrvatskoga naroda,

ovo zvono na vječnu hvalu i slavu"! I završio je svoju homiliju riječima: „Neka Te, dragi moj puče hrvatski, ova posvećena spomen-crkva, kao i glas njezinih zvona podsjeća na dvije stvari: prvo, da budeš Bogu zahvalan za prošlost i za bezbrojna primljena dobročinstva; i drugo neka Ti je samo u Njemu spas u budućnosti“.

Ovim poticajnim i sadržajnim riječima našega Blaženika i s divnim Marijinim hvalospjevom iz današnjega evanđelja „Veliča duša moja Gospodina“, završavam homiliju s pogledom uperenim prema Kristu vladaru povijesti komu je posvećeno ono veliko zvono zavjetne crkve sv. Marije u Biskupiji. Nema, naime, drugog imena pod kapom nebeskom u kojem se možemo spasiti, osim imena Isusa Krista. Njemu slava u vijeke vjekova. Amen.

Mariji na nebo uznesenoj i pomoćnici kršćana s osobitim veseljem hodočastimo moliti njezin zagovor

Propovijed nadbiskupa Ž. Puljića u Škabrnji na svetkovinu Velike Gospe

1. Još nam u ušima odjekuju riječi iz knjige Otkrivenja u kojoj gledamo „divnu ženu i strahovitoga zmaja“. Žena, sama ljepota, nježnost, blagost i dobrotu. Jezoviti Zmaj s ognjem i plamenim jezicima obuzet idejom smrti i ubijanja, vrebao samo kako ubiti i proždrijeti njezino dijete. Koliko je samo puta ova opaka neman iz Otkrivenja pokazala svoje rušilačke namjere, posebice u XX. stoljeću po zloglasnim ideologijama nacizma, fašizma i komunizma?! Ovo je potresni scenarij koji čovjeka plaši i nameće neizbježno pitanje: Što činiti u toj situaciji i kako se ponašati? Ulo-mak iz Otkrivenja svojim daljnjim opisom daje nam usmjerenje: „Žena pobježe u pustinju gdje joj Bog pripravi sklonište.“ Bog nas, dakle, kad se nađemo u stisci, muc i problemima, čeka u pustinji, u tišini i šutnji. On govori kad čovjek zašuti, kad se povuče iz svagdanje buke i galame. No, ni u takvim trenucima napasnik ne miruje. Kad ne uspije strahom i prijetnjom, onda nudi i zavodi. Sjetimo se Isusovim kušnja i napasnikovih ponuda, upravo u pustinji. Istom metodom on pristupa i čovjeku današnjice. Govori mu, razuvjerava ga i šapuće: nije istina ono što u pismi-ma piše; nemoj slušati i vjerovati onomu što Crkva naučava. Ona je natražna institucija koja ne prihvaća znanstveni napredak i moderni život.

Koliko je samo žena podleglo i bilo zavedeno glasom Napasnika koji ih je uvjeravao: Budeš li rodila to dijete, rodit ćeš jednog siromaha više; obitelj bi se mogla raspasti od neimaštine, pa ćeš dolaskom novog člana uništiti sebe i dijete. Blago ženi koja u takvim trenucima napastovanja nađe vremena poći u pustinju kako bi Bog progovorio njezinom majčinskom srcu. U pustinji su i Mojsije i Ilija čuli Jahvin glas. I Isus je u pustinji i šutnji nadvladao Napasnika. I nama valja u trenucima tjeskobe, napasti i drugih životnih teškoća poći u tišinu kakvog Gospinog svetišta gdje ćemo u svojoj duši čuti Boga koji nas čeka i govori: „Ustani, pođi k Mariji. Ne boj se, ja sam s tobom“.

2. Nju nam je Isus ostavio kao majku kad je na Klavariji rekao „ženo, evo ti sina“. I dok smo danas okupljeni na gozbi Riječi i euharistije na kojoj nam poručuje: Čovječe, kad začuješ zavodnički šapat ili urlik zmaja, nemoj se preplašiti i vikati. Pođi u pustinju, u tišinu Božjeg doma gdje te Bog čeka kako bi progovorio duši tvojoj. Otvori uši, oči i srce svoje kako bi čuo i osjetio kome te Bog upućuje i šalje zajedno nositi teret života i podnositi kušnje svagdanje, te zajedno slaviti Boga i služiti mu. Jer, samo kad smo zajedno, mi smo jaki. Jaki smo kao Crkva i hram Božji, kojega ni vrata Pakla ne mogu nadvladati. U tome je snaga Crkve. A zmaj iz Otkrivenja ničeg se toliko ne boji, koliko udružene braće u vjeri koji zajedno mole: „Kad ste dvojica ili trojica sabrani u moje ime, ja sam s vama“. Kad smo, dakle, zajedno zmaj ne može slaviti; njemu mjesta nema.

Marija kao pomoćnica kršćana stoljećima je bila utočište, utjeha, pomoć i obrana. Zbog toga joj s osobitim veseljem rado hodočastimo moliti zagovor i zaštitu. Jer, ona s Crkvom moli; ali, moli i za potrebe Crkve. Moli svjetlo apostolskim nasljednicima, snagu onima koji za vjeru trpe, po-

stojanost onima koji u vjeri kolebaju. Zahvalni za svjetlo dobrote koje nam je preko nje zasjalo, molit ćemo posebice za naše očeve i majke da Marija bdi i čuva naše obitelji. Sve povijesne krize i kušnje, kao i Zmajeve prijetnje i zastrašivanja uspjeli smo prebroditi jer smo se u našim obiteljima molili i u Gospina svetišta hodočastili. Nosili smo i častili njezine medalje, slike i škapulare. A njoj u čast činili zavjete i zidale crkve i oltare. I po tomu bili prepoznatljivi ovdje i diljem Europe i svijeta. Jer, obitelji naše su žrtvom, molitvom i uzornim životom hranile svoju djecu i upućivale ih na pravi put spasenja. Blago narodu koji ima tako dobre, moralne i čestite očeve i majke. Blago obitelji u kojoj je molitva kruh svagdanji, a Marija uzor obiteljske žene i majke.

3. Nema, naime, pravoga materinstva bez Boga, bez Marije, bez vjere, bez pobožnosti, bez molitve, bez milosnog i sakramentalnog života. A čestite, uzorne i plemenite majke snaga su obitelji, duša naroda, stožer života i budućnost društva. To su majke koje kleče pred Gospom, najvećom ženom povijesti i mole blagoslov, zagovor i njezinu pomoć na stepenicama oltara i na pričestnoj klupi. Kao poticaj današnjim obiteljima, posebice djevojkama, ženama i majkama spominjem na koncu ženu iz nedavne prošlosti koja je ostvarila ideal žene, majke i supruge. To je sveta Ivanka Beretta iz Bergama u Italiji koja se rodila u brojnoj obitelji.

Završila je medicinski fakultet i specijalizirala pedijatriju, te radila s majkama i starijim osobama. Susrela je inženjera Petra Mollu i udala se za njega 1955. godine. Koliko se radovala braku, majčinstvu i djeci najbolje pokazuje pismo koje je uputila svome zaručniku malo prije vjenčanja: „Kad se sjetim naše međusobne ljubavi, zahvaljujem posebice Gospodinu na tom daru, dragi moj Petre. Još je samo nekoliko dana do časa kad ćemo pristupiti k oltaru i primiti sakrament svete ženidbe. Kad pomislim na to, veoma sam ganuta. Jer, postat ćemo Božji suradnici u stvaranju. O, da mu možemo darivati djecu koja će ga ljubiti i služiti mu! Petre, hoću li moći postati žena i majka kakvu si uvijek želio? Ja takva, uistinu, želim biti, jer ti si to i zaslužio.“ Možemo samo zamisliti kako je titralo Petrovo srce dok je čitao ove nevine i iskrene izjave ljubavi svoje izabranice! Ovdje valja naglasiti kako je duhovnost ove izvanredne žene rasla i sazrijevala kod oltara. Ona je, naime, rado sudjelovala na sv. misama, pohađala Isusa u svetohraništu, meditirala, čitala sveto Pismo i redovito krunicu molila. A uz to bila je vrlo angažirana u župi i u apostolatu Katoličke akcije.

4. U braku su dobili troje djece. No, tijekom četvrte trudnoće liječnici su otkrili da Ivanka ima tumor na maternici. Predlagali joj neka se odluči za pobačaj kako bi je mogli operirati. Ona je, međutim, tada izjavila i svojoj odluci ostala vjerna do kraja: „Ako morate birati između mene i djetetova života, ne oklijevajte. Birajte dijete i spasite njegov život“. Potpuno predana u ruke Božje, radosno i opušteno u molitvi je proživjela posljednje mjesece čekajući rođenje svoje drage Ivane Emanuele (na Veliku subotu 21. travnja 1962.). Liječnici su sve učinili da spase i njezin život. No, ona je sedmi dan nakon poroda s molitvom „Isuse, ljubim Te“ preminula u bolnici, u Monzi. S pravom je u propovijedi prigodom njezinoga proglašenja blaženom (1994.) sveti Ivan Pavao II. rekao: „Po primjeru Isusa Krista, koji je ljubio svoje do kraja, i ova je sveta majka obitelji herojski ostala vjerna zadaći koju je preuzela na dan vjenčanja“. Deset godina kasnije (2004.) proglašena je svetom. Tada je bilo osobito dirljivo gledati njezinoga muža s djecom kod oltara. Njega 92. godišnjega starca pod ruku pratila je najmlađa kći Ivana Emanuela koja je rođena velikodušnim darom svoje majke Ivanke. Čitavo vrijeme ceremonija ona je držala za ruku svoga oca s istim osmijehom kakvog je imala i njezina sveta majka, koja je bila prva liječnica proglašena svetom. Zbog toga je odabrana biti zaštitnicom trudnica, djece i promicatelja kulture života.

Zahvalni smo Bogu za svjetlo dobrote koje nam je u Mariji zasjalo. Zahvalni Kristu što nam je na Kalvariji darovao svoju majku, molit ćemo za sve naše obitelji, očeve i majke kako bi bili dostojni svoga roditeljskog poziva. Preporučit ćemo u molitve tolike žene koje ne drže do svog dostojanstva, kako bi i one čule nebeski glas opomene i upozorenja: Ne daj Zmaju svog roda i poroda!

Molit ćemo posebice za djevojke, žene i majke naše nadbiskupije kako bi znale zavjetovati Mariji svoju čednost, djecu i svoje muževe. Molit ćemo i za sve nas da budemo ispunjeni strahopoštovanjem pred Bogom, pred životom i pred vječnošću. Naša nastojanja i naša obećanja želimo oblikovati u određenu vrstu našega zavjeta da ćemo „Boga priznavati, život poštivati, sakramente slaviti i primati, Crkvu voljeti i Bogu se moliti“. Sve ove naše plemenite želje, obećanje, zavjete i molitve stavljamo večeras pod okrilje One koja je „početak boljeg svijeta i zora spasenja“. Gospo na nebo uznesena, moli za nas. Amen !

ODREDBE

43. Katehetski dan Zadarske nadbiskupije

Broj: 781/2019.

Zadar, 6. kolovoza 2019.

Svim svećenicima, redovnicima, redovnicama, bogoslovima,
vjeroučiteljima i župnim katehetama Zadarske nadbiskupije

Draga braćo i sestre!

S radošću vas pozivam na 43. Katehetski dan Zadarske nadbiskupije koji će se održati u subotu 31. kolovoza 2019. godine, u prostorijama župe Uznesenja BDM na Belafuži u Zadru, sa slijedećim programom:

9:30 Srednji čas

9:45 Uvodna riječ - pozdravi

10:00 Mons. Želimir Puljić: Zahvalno sjećanje na „Branimirovu godinu (1979.)“

Diskusija

11:00 Stanka i okrpjeka

11:30 prof. dr. don Mladen Parlov: Marko Marulić – učitelj obiteljskih vrijednota

Diskusija

12:30 Događanja u novoj pastoralnoj godini 2019./2020.

12:45 Zajednički objed

Sve vas s radošću očekujem i u Gospodinu pozdravljam,

† Želimir Puljić, nadbiskup.

Dan hrvatskih mučenika na Udbini

Broj: 808/2019.

Zadar, 20. kolovoza 2019.

Svim župnim uredima i upraviteljima crkava u Nadbiskupiji

Draga braćo svećenici,

Hodočašća i pučke pobožnosti bile su i ostale izvrstan i prokušan način odgoja u vjeri. Na njima se ljudi upoznaju, uče moliti i dijeliti slične radosti i probleme. A vjera, znamo, nije samo individualna i osobna, nego i zajednička stvarnost. Zbog toga treba razvijati osjećaj za te pobožnosti. Njima je Kongregacija za Božanski kult posvetila poseban Direktorij, a prevela ga je i objavila Kršćanska sadašnjost 2003.

Ove godine Dan hrvatskih mučenika na Udbini je 14. rujna, na blagdan Uzvišenja Svetog Križa. Euharistijsko slavlje u 10.30 sati predvodi mons. Petar Palić, hvarski biskup i generalni tajnik HBK. Prije misnog slavlja (u 8.45 sati) je pobožnost Križnog puta od crkve Sv. Marko Grob u Podudbini.

Potičem župnike neka animiraju vjernike da se odazovu na proslavu Dana hrvatskih mučenika na Udbini. Detaljne napomene i tehničke upute župnicima i voditeljima hodočasnika poslao je Ordinarijat Gospičko-senjske biskupije na župne urede kako bi se informiralo vjernike.

Svima pozdrav i blagoslov od Gospodina,

† Želimir Puljić, nadbiskup

Nadbiskupovo pismo na početku školske godine 2019./2020.
Zahvalno sjećanje na proslavu „Branimirove godine“ (1979.)

Broj: 885/2019.

Zadar, 5. rujna 2019.

Svim župnim uredima i katehetama u Nadbiskupiji

Draga braćo svećenici,

U privitku Vam dostavljam nadbiskupovo pismo na početku školske godine 2019./2020. kako sam i najavio na 43. katehetskom danu u Zadru, na Belafuži (31. kolovoza 2019.).

Neka zaziv Duha Svetoga u župama bude u nedjelju 29. rujna 2019., i neka se tom prigodom pročita ovo pismo, te obznani i raspored župnog vjeronauka.

Uz pozdrav i svako dobro od Gospodina,

† Želimir Puljić, nadbiskup

Susret Nadbiskupa s bogoslovima Zadarske nadbiskupije

Broj: 906/2019.

Zadar, 17. rujna 2019.

Svim bogoslovima Zadarske nadbiskupije

Poštovani bogoslovi,

Ovim Vas pozivam na susret s Nadbiskupom prije početka nove akademske godine u velikoj dvorani Ordinarijata, u ponedjeljak 23. rujna 2019., s početkom u 10 sati.

Sve vas s radošću očekujem i u Gospodinu pozdravljam,

† Želimir Puljić, nadbiskup

IMENOVANJA I RAZRIJEŠENJA

1. Don Josip Radić razriješen je službe župnika u župama Polača, Tinj i Raštevici i stavljen na raspolaganje Riječkoj nadbiskupiji, na četiri godine (dekret broj: 745/2019., od 10. srpnja 2019.);
2. Don Jure Zubović razriješen je službe župnika u župi Pakoštane i imenovan župnikom u župi Vir (dekret broj: 746/2019., od 10. srpnja 2019.);
3. Don Tihomir Vulin razriješen je službe župnika u župi Vir i imenovan župnikom u župama Posedarje i Podgradina (dekret broj: 747/2019., od 10. srpnja 2019.);
4. Don Stipe Mustapić razriješen je službe župnika u župama Posedarje i Podgradina i imenovan župnikom u župama Kolan i Barbat (dekret broj: 748/2019., od 10. srpnja 2019.);
5. Don Josip Galić SVD razriješen je službe župnika u župama Kolan i Barbat i imenovan župnikom u župi Novigrad Dalm., s filijalom Paljuv (dekret broj: 749/2019., od 10. srpnja 2019.);
6. Don Luka Šustić razriješen je službe župnika u župama Veli Iž i Mali Iž i imenovan župnikom u župama Slivnica i Islam Latinski (dekret broj: 750/2019., od 10. srpnja 2019.);
7. Don Šime Žilić razriješen je službe župnika u župama Slivnica i Islam Latinski i imenovan župnikom u župama Polača, Tinj i Raštevici (dekret broj: 751/2019., od 10. srpnja 2019.);
8. Don Ivan Ćurić razriješen je službe župnika u župi Novigrad Dalm., s filijalom Paljuv i imenovan župnikom u župama Veli Iž i Mali Iž (dekret broj: 752/2019., od 10. srpnja 2019.);
9. Don Jerolim dr. sc. Lenkić imenovan je župnikom u župi Pakoštane (dekret broj: 753/2019., od 10. srpnja 2019.);
10. Fr. Marko Dokoza, O.P. imenovan je župnim vikarom u župi Uznesenja BDM u Zadru-Belafuža (dekret broj: 754/2019., od 10. srpnja 2019.);
11. Don Tomislav Sikirić odobrava se slobodno vrijeme u svrhu liječenja i rehabilitacije, te se imenuje župni upravitelj koji će u odsutnosti upravljati župom Kraljice mira u Zadru-Stanovi (dekret broj: 755/2019., od 10. srpnja 2019.);
12. Don Marin mr. Batur razriješen je službe tajnika Nadbiskupa i upravitelja župe Rava, te imenovan župnim upraviteljem u župi Kraljice mira u Zadru-Stanovi (dekret broj: 756/2019., od 10. srpnja 2019.);
13. Don Marin mr. Batur imenovan je vicekancelarom Zadarske nadbiskupije (dekret broj: 757/2019., od 10. srpnja 2019.);
14. Don Damir mr. Šehić imenovan je tajnikom Nadbiskupa (dekret broj: 758/2019., od 10. srpnja 2019.) i upraviteljem župe Rava (dekret broj: 759/2019., od 10. srpnja 2019.);
15. Marko Vujasin, dipl. theol. imenovan je odgojiteljem u Nadbiskupskom sjemeništu "Zmajević" u Zadru (dekret broj: 760/2019., od 10. srpnja 2019.);

16. Don Milivoj Bolobanić razriješen je službe poslužitelja župe Olib (dekret broj: 762/2019., od 10. srpnja 2019.);
17. Don Slavko Ivoš imenovan je upraviteljem župe Olib - dok ostaje župnikom u župama Silba i Premuda (dekret broj: 763/2019., od 10. srpnja 2019.);
18. Don Marijan Rodić, SDB imenovan je župnim vikarom u župi Gospe Loretske u Zadru-Arbani (dekret broj: 764/2019., od 10. srpnja 2019.);
19. Don Ivica Jurišić razriješen je službe ravnatelja Caritasa Zadarske nadbiskupije - dok ostaje župnikom u župama Ljubač i Radovin (dekret broj: 767/2019., od 10. srpnja 2019.);
20. Don Dario Matak imenovan je ravnateljem Caritasa Zadarske nadbiskupije – dok ostaje župnikom u župi Sv. Filip i Jakov (dekret broj: 768/2019., od 10. srpnja 2019.);
21. Gđa. Mirjana Tadić imenovana je pomoćnicom ravnatelja Caritasa Zadarske nadbiskupije - produžuje se mandat (dekret broj: 780/2019., od 10. srpnja 2019.);
22. Gđa. Ana Škifić imenovana je tajnicom Caritasa Zadarske nadbiskupije - produžuje se mandat (dekret broj: 779/2019., od 10. srpnja 2019.);
23. Don Anđelo Zorić razriješen je službe župnika u župi Božava, s filijalom Zverinac i na vlastitu zamolbu odlazi u mirovinu (dekret broj: 921/2019., od 23. rujna 2019.);
24. Fra Jakov Teklić, TOR imenovan je župnikom u župi Božava, s filijalom Zverinac - dok ostaje župnikom u župama Soline i Veli Rat, s filijalom Verunić (dekret broj: 922/2019., od 23. rujna 2019.);
25. Fra Vlado Jajalo, OFM razriješen je službe župnika u župi Banj (dekret broj: 936/2019., od 27. rujna 2019.).

Dekan je dužan zastupati Nadbiskupski ordinarijat u primopredajama župa tako da pomogne župniku pripremiti primopredaju župe, prema obrascu propisanom u Zadarskoj nadbiskupiji, te je provesti prema Nadbiskupovoj odredbi. Dužan je zatim Zapisnik o primopredaji župe dostaviti Nadbiskupskom ordinarijatu.

KRONIKA

SRPANJ - KOLOVOZ

7. srpnja. Na zavjetni blagdan sv. Nediljice Nadbiskup je sudjelovao na svetoj Misi u Vrani.

10.-19. srpnja Nadbiskup je na odmoru u Lovranu

26.-31. srpnja na poziv nadbiskupa iz Paderborna Nadbiskup je sudjelovao na proslavi svetoga Liberana, zaštitnika nadbiskupije

5. kolovoza. Na Dan Pobjede i Domovinske zahvalnosti Nadbiskup je predvodio sv. Misu u Kninu.

15. kolovoza. Na svetkovinu Velike Gospe Nadbiskup je predvodio sv. Mise u Škabrnji i Pagu.

31. kolovoza. Nadbiskup je u župi Uznesenja BDM na Belafuži sudjelovao na 43. katehetskom danu Zadarske nadbiskupije.

DUHOVNE VJEŽBE SVEĆENIKA ZADARSKE NADBISKUPIJE

I. turnus: Mjesto održavanja: Plitvički Emaus, Mukinje
od ponedjeljka navečer, 1. srpnja do četvrtka u podne, 4. srpnja 2019.
voditelj: mons. Zdenko Križić, gospičko-senjski biskup

Za svećenike zaređene u zadnjih 10 godina:

1. don Tomislav Dubinko	9. don Damir Šehić
2. don Jerko Vuleta	10. don Zvonimir Mikulić
3. don Roland Jelić	11. don Tomislav Vlahović
4. don Darko Marušić	12. don Ivica Bašić
5. don Tomislav Planinić	13. don Ivan Jordan
6. don Šime Žilić	14. don Tomislav Končurat
7. don Ivan Perković	15. don Luka Šustić
8. don Marin Batur	16. don Nikola Tokić

II. turnus: Za sve druge svećenike Zadarske nadbiskupije
Mjesto održavanja: Nadbiskupsko sjemenište 'Zmajević'
od ponedjeljka navečer, 2. rujna do četvrtka u podne, 5. rujna 2019.
voditelj: don Ivan Bodrožić

1. mons. Želimir Puljić	12. don Ante Delić
2. mons. Joso Kokić	13. don Tihomir Vulin
3. don Josip Lisica	14. don Tomislav Baričević
4. don Zdenko Milić	15. don Mario Akrap
5. don Zdravko Katuša	16. don Srećko Petrov
6. don Josip Radoica Pinčić	17. don Damir Juričin
7. don Josip Lenkić	18. don Elvis Ražov
8. don Alojzije Knežević	19. mons. Šime Perić
9. don Pavao Zubčić	20. don Jerko Gregov

10. don Zbigniew Jacek Korcz
11. don Stipe Mustapić
Privatno obavili duhovne vježbe:

1. don Ante Sorić, Livno, 15.-17. ožujka 2019.
2. fra Žarko Relota, Franjevački samostan na Visu, 22.-25. travnja 2019.
3. don Jerolim Lenkić, Franjevački samostan u Karinu, 16.- 19. srpnja 2019.
4. don Božo Barišić, Pavlinski samostan u Sveticama, 18.-21. kolovoza 2019.
5. don Marinko Jelečević, Seline, 9.-12. rujna 2019.

IZ ŽIVOTA ZADARSKE NADBISKUPIJE

Pašman: Ljetovanje obitelji u franjevačkom samostanu u Kraju

Vjerničke katoličke obitelji iz Splita, Solina, Kaštela, Zagreba i Osijeka okupile su se u duhovno – rekreativnom zajedništvu u samostanu sv. Duje u Kraju na Pašmanu od 22. do 29. lipnja, zahvalni za tu mogućnost susretljivosti, velikodušnosti i otvorenosti srca fra Ante Kekeza, upravitelja samostana u Kraju, koji ljeti otvara prostor toga samostana za boravak raznih vjerničkih skupina i zajednica iz cijele Hrvatske. Za vrijeme susreta sudionici

su osnaženi i duhovnim poticajima Danijele De Micheli Vitturi iz Obiteljskog savjetovišta Splitsko-makarske nadbiskupije. U danima kroz tjedan zajedno su molili, promišljali o aktualnim katoličkim temama i pjevali na slavu Gospodinu. Druženjem i zajedničkim aktivnostima djeca i roditelji ostvarili su nova prijateljstva i uzajamno se poticali u razmatranju kako živjeti nauk Gospodina. To je ljetovanje u duhovnom pogledu bilo za sve obogaćujuće. Tijekom boravka u pašmanskome samostanu, zajedništvo je osobito proslavljeno na blagdan Presvetog Srca Isusova i blagdan sv. Petra i Pavla, kada su zajedničkim slavljenjem mise sudionici potvrdili važnost i snagu vjere kao temelje života i obitelji jer je obitelj, kako se i živjelo tih dana u samostanu, Crkva u malom. Svi su se složili, okupani suncem, mirisom lavande, radosnog srca i s osmijehom na licu, da je takav način boravka uz more višestruko obogaćenje zbog zajedničke molitve, novih poznanstava, razmjene duhovnih i obiteljskih iskustava te zajedništva na slavu Isusa Krista.

VRANA, BLAGDAN SV. NEDILJICE Gospičko – senjski biskup Zdenko Križić: „Svetost znači vjernost Bogu u svakidašnjici života“

Na zavjetni blagdan ranokršćanske mučenice sv. Nediljice u Vrani u nedjelju 7. srpnja, koncelebrirano misno slavlje za vanjskim oltarom u perivoju vranskog svetišta predvodio je gospičko-senjski biskup Zdenko Križić. Suslavili su zadarski nadbiskup Želimir Puljić, vranski župnik don Šimun Šindija i desetorica svećenika. Na taj blagdan koji se uvijek slavi prve nedjelje u srpnju, Vranu tradicionalno pohodi tisuće hodočasnika iz cijele Zadarske nadbiskupije te brojni pridošli iz drugih dijelova domovine i inozemstva gdje mnogi ljudi iz toga kraja u zaleđu Zadarske nadbiskupije žive i rade.

Ostvarivati svetost u vjernom obavljanju redovitih poslova u svakidašnjici života bila je tema propovijedi mons. Križića. „Ne radi se o svetosti koja mora biti protkana čudesima ili izvanrednostima, o čemu bi onda trebali brujati svi mediji. Radi se o vjernosti u svakidašnjici života. Znati raditi svoje svakodnevne poslove s ljubavlju, radošću i strpljivošću. Nekada su to oni svakodnevni poslovi koji mogu biti dosadni i zamarajući, uvijek isti. Ako se čine i prikazuju Bogu s ljubavlju – evo svetosti! Otac, majka, djed i baka, mladić i djevojka, koji se žrtvuju za svoju obitelj, koji s naporom, s poštenjem i ljubavlju privređuju kruh svagdašnji za svoju obitelj, pa to su svete duše! O njima možda nitko neće pisati, nikada neće službeno

biti proglašene svetima, ali to nije važno. Važno je da Bog vidi njihova djela i on je njihova nagrada, a oni su blagoslov za narod“ istaknuo je biskup Križić.

U tom je kontekstu naveo primjer sv. Male Terzije za koju je papa Pio XI., proglašavajući je svetom, rekao: „Njena velika svetost ne sastoji se u čudesima ili kakvim izvanrednim djelima, nego u vjernosti strašnoj svakidašnjici. Znala je s ljubavlju i vedrinom raditi i Bogu prikazivati svaki dan ono što je radila, a redovito su to bili isti poslovi“ istaknuo je gospičko – senjski biskup.

Rekavši kako „neke poslove radimo s puno nerveze, gundanja, prepiranja, ljutnje, ali nas to onda ne posvećuje“, potaknuo je da bi nam „više koristilo da to napravimo i prikažemo Bogu u strpljivosti i ljubavi“. Podsjetio je na riječ apostola Pavla Timoteju da će oni koji žele pobožno živjeti u Kristu biti progonjeni. Isus to u više navrata govori svojim učenicima. „Oni moraju računati i s tim da će biti progonjeni, ismijavani, ponižavani, pa i mučeni kao sv. Nediljica. Ali Isusov učenik ne smije se osvrtni na to i ne smije nikad uzvraćati zlo za zlo. Isusov učenik mora biti nositelj blagosti i mira, ljubavi i velikodušnosti. Isus im kaže da ih šalje kao janjce među vukove.

Sv. Ivan Zlatousti kaže: ‘Dok živimo kao janjci, mi ćemo pobjeđivati, ali ćemo sigurno gubiti ako postanemo vukovi, jer ćemo oskudijevati Božjom pomoći’. Učenici odlaze naviještati kao janjci, ali imaju iskustvo da ih se zli dusi boje, da im ne mogu nauditi. Ako Isusovi učenici postanu oholi, arogantni, ako djeluju iz nekog svog osobnog interesa, onda je to znak da ih je đavao nadmudrio, onda će njihov posao biti promašaj i neuspjeh“ upozorio je biskup Križić.

„Ljudi koji se trude živjeti u vjernosti Bogu i raditi iz ljubavi, moraju računati s tim da će im đavao podmetati klipove na sve moguće načine. Đavao nikad ne napada toliko one koji čine zlo, jer njih već ima, nego napada one koji se trude biti dobri i Bogu vjerni, jer njih nema. Usudio se nasrnuti i na Isusa. Obitelj koja dobro funkcionira sigurno će biti meta češćih napada Sotone kojem je uvijek cilj da izazove

razdor, podjele u obitelji. Uspio je to već kod prvog čovjeka i tu nije stao. Ljudi odani Bogu ne smiju se čuditi ako imaju i mnoge poteškoće. Često puta to ne uspijevaju razumjeti. Zašto njima Bog daje poteškoće, a oni se trude biti vjerni? Odgovor je baš tu: đavao je bijesan na osobu koja funkcionira dobro, zato što je ne uspijeva osvojiti. Onda sve čini da im optereti život. U tom smislu jedan svetac kaže: ‘Opasno je kada neku osobu đavao na duže vrijeme ne napada. Ako osoba nije zanimljiva đavlu, njeno stanje nije zavidno’“ upozorio je mons. Križić.

Istaknuo je da sveci pripadaju Crkvi slavnih i povezani su s nama, putujućom Crkvom, kao naša pomoć i zaštita, jer im je stalo da i Crkva na zemlji, mistično tijelo Kristovo, bude sveta, nositeljica Božje svetosti i milosti za sve ljude. „Crkva ima potrebu svetih duša. Bez njih Crkva gubi Isusov izgled, njegovu ljepotu, njegovu privlačnost te ostaje prazna“ upozorio je biskup Križić, podsjetivši na misao sv. Ivana Pavla II. iz njegovog Pisma upućenog cijeloj Crkvi na početku trećeg tisućljeća: „Svetost ostaje više nego ikada pastoralna hitnost“.

„Ivan Pavao II. upozorava sve vjernike napominjući kako je besmisleno zadovoljiti se prosječnošću ili minimalizmom u našem vjerničkom životu. Svetost je dostupna svima. To nije privilegij samo nekih posebnih duša koje su dobile neke izvanredne darove koje mi drugi nismo dobili. Svi smo mi dobili dovoljno darova da možemo biti sveti. Ostaje pitanje samo naše spremnosti da platimo i cijenu svetosti“ rekao je mons. Križić, istaknuvši: „Biti dobar, pravedan, pošten, uslužan, velikodušan – to košta! To ne ide samo od sebe, nego zahtjeva napor osobe. Ali nikome to nije nemoguće. Biti svet ne znači ne imati grijeha i mana, jer toga se nećemo nikada otarasiti. Sveta je ona osoba koja priznaje svoje grijehe i bori se protiv njih, koja se nije pripustila manama, kojoj nije postalo svejedno što živi u grijehu. Bog zna da smo grešni i nikada na ovoj zemlji nećemo biti bezgrešni. Ali on se raduje kad vidi da osoba nosi u srcu iskrenu želju da bude bolja. Boga je tada uz nju“ poručio je mons. Križić.

Biskup je podsjetio da se i u Bibliji vidi kako veliko značenje ima sveta osoba za cijelo jed-

no mjesto, župu, za cijeli narod. U Sodomi nije bilo nikakve klice svetosti, što je omogućilo zlu da razara. „Kada je Izraelski narod sagriješio u pustinji klanjajući se zlatnom teletu dok je Mojsije na gori primao od Boga zapovijedi, Bog mu govori: ‘Siđi žurno među narod jer je krenuo putem zla’. Mojsije treba sići jer je potrebno da među grešnim narodom bude jedan pravednik, jedan Božji čovjek, da bi svi bili spašeni. Bog obznanjuje proroku Jeremiji da će Babilonci zauzeti Jeruzalem i razoriti ga zbog njegovih grijeha i kaže mu: ‘Prođi jeruzalemskim ulicama, pa ako nađeš jednoga da čini dobro, spasit ću cijeli grad’. I prorok ne nalazi niti jednoga. Vidimo što znači jedna sveta osoba više ili manje“ istaknuo je mons. Križić.

Ukazao je kako su brojni obeshrabreni jer se mnogi vjernici i svećenici tuže kako sve manje ljudi dolazi u crkvu, sve manje ljudi moli u svom domu i drži do Božjih zapovijedi, sve manje mladih drži do Boga i Crkve. „To je istina, ali ne smijemo se zbog toga pokolebati. Ne smijemo pasti u napast i prihvatiti biti kao i većina drugih. Naprotiv, to nam je poziv da budemo još vjerniji Bogu i tako budemo posrednici njegovog blagoslova za cijelo mjesto i cijelu župu. Kako je važno da imamo tih duša koje se trude ostati Bogu vjerne“ poručio je mons. Križić, istaknuvši: „Ni svećenici ne smiju toliko kukati što je na misu došlo malo svijeta, nego se radovati zbog onih koji su došli, radovati se da Bog još ima nešto prijatelja u mjestu. Oni su znak Božje prisutnosti u dotičnom mjestu.

Isus je naviještao Radosnu vijest koju su ljudi radosno slušali, činio je čudesa kojima su se

ljudi divili, ali je i pored toga uz njega ostao samo mali broj učenika. Zato Isus ne govori o masama sljedbenika, nego o malom stadu vjernih. Poznate su njegove riječi: ‘Ne boj se, malo stado’“ istaknuo je mons. Križić. Izrazivši radost što u našem narodu „još ima podosta starijih i mladih koji se trude biti vjerni Isusu“, potaknuo je da „molimo da takvih duša nikad ne nestane“.

Biskup Križić izrazio je poštovanje i zadivljenost svetištem sv. Nediljice rekavši da je ono nepoznato u širim razmjerima, sakriveno od grada, nalazi se u plodnoj ravnici u zaleđu Pakošтана. Izrazio je zadovoljstvo što ga je upoznao, otkrio, jer ga krasi ga veliko očitovanje pobožnosti brojnih vjernika koji dolaze moliti i ispovijedati se. Brojni su prizori cijelih obitelji, roditelja s djecom. „Djevica i mučenica sv. Nediljica ušla je duboko u srce i dušu naroda ovog kraja te je njeno milosno djelovanje i danas tako živo da privlači i okuplja mnoštvo hodočasnika. Narod koji se u tako velikom broju ispovijeda, moli i slavi euharistiju posvećuje ovaj i prirodno lijepi prostor u zelenilu i čini to svetište važnim i snažnim. Mnogi dolaze u velika poznata svetišta i dive se njihovoj arhitekturi, kulturnoj baštini. U Vranu se dolazi prvenstveno zbog molitve, vidljivo je ispovijedanje i zavjetovanje, zahvala za uslišanja“ rekao je biskup Križić.

Istaknuo je da osoba koja je dala svoj život za Boga, poput sv. Nediljice, ne umire nego živi i „trajno zrači Božjim blagoslovom vjernima koji se utječu njenom zagovoru. Mi nju ne poznajemo dobro, ali ona nas poznaje i ovaj narod ima veliko iskustvo njenog posredništva i njenog zagovora“. Mons. Križić je potaknuo vjernike da na oltar prinesu svoje teškoće, boli, zahvale, da prikažu osobe u potrebi i ne odu iz Vrane bez predanja Gospodinu koji može preobraziti naš život.

„Došli ste u svetište zahvaliti svetoj mučenici Nediljici za milosti koje vam je od Boga isprosila ili da je zamolite za pomoć u problemima koji vas posebno opterećuju. Čula je ona vas. Ali nemojte poći kući iz svetišta a da sv. Nediljici, odnosno Bogu, ne date obećanje da ćete se potruditi nešto promijeniti ili popraviti u

svom životu. Svatko od nas zna gdje je slab, gdje slabije funkcionira, gdje možda drugi, najčešće ukućani, zbog toga trpe. Donesi odluku u ovom svetištu da ćeš na tome više poraditi, da bi to popravio. Ali znaj da će se cijeli pakao dignuti da te u tome spriječi, da te uvjeri da ne trebaš ništa poduzimati“ upozorio je biskup Križić, ohrabrivši vjernike da će, ako ostanu vjerni svojoj odluci, vidjeti koliko će se promijeniti i koliko više blagoslova, radosti i mira će biti u kući. Onda će to hodočašće biti istinska milost i preobrazba života.

Od šest sati ujutro zadarski svećenici ispovijedali su vjernike. Tu je zauzetost i dar Božje milosti po ispovijedi istaknuo i nadbiskup Puljić u završnom obraćanju vjernicima. I sam nadbiskup tijekom jutra je ispovijedao, ispunjen što je mogao posredovati Božje opraštanje u sakramentu pomirenja. „Jedan hodočasnik u Ludbregu mi je jednom rekao: ‘Nije važno samo doći na proštenje, nego i primiti opraštenje’. To je velika milost i dar koju je Gospodin ostavio svojoj Crkvi, otpuštati i opraštati grijeh. Koristimo taj dar, to je privilegija, iskusiti da su nam oprašteni grijesi. Nemojmo zanemariti milost ispovijedanja i opraštenja grijeha koje zadobivamo po tom sakramentu“ rekao je mons. Puljić.

Nadbiskup Puljić izrazio je radost što svake godine u Vrani vidi brojne koji svjedoče svoje opredjeljenje za Boga, veliko molitveno zajedništvo, rekavši da je to ohrabrujuća slika Crkve koju treba hraniti dnevnom molitvom u obitelji i sudjelovanjem na nedjeljnoj misi. Istaknuo je primjer hodočasnika koji mu je rekao kako ove godine pedeseti put dolazi na blagdan sv. Nediljice, iako već godinama živi u Rijeci. Roditelji su ga odmalena dovodili u Vranu te je i svoj kasniji život vjeran hodočašćenju sv. Nediljici. Ni život u drugoj dalekoj sredini nije ga omeo u življenju pobožnosti primljene od roditelja. To je primjer za nasljedovati, rekao je mons. Puljić, podsjetivši na hrabrost nekadašnjih vranskih vitezova u čijim primjercima njihove povijesne odjeće i opreme je bilo nekoliko vranskih muškaraca na misi. Upozorivši kako je najveća napast i kušnja kršćana da se zadovolje prosječnim životom, nadbiskup Puljić po-

taknuo je puk da teži ostvarivati savršenstvo na koje nas poziva Gospodin te je svima poželio „sretan put prema svetosti“.

U misi je sudjelovao i zadarski župan Božidar Longin. Nakon mise kip sv. Nediljice prenesen je u vransku župnu crkvu gdje je puk dodatno ostao u molitvi. Za novčanu pomoć u podizanju novog krovišta župne crkve vranski župnik Šimun Šindija zahvalio je Gradu Biogradu i Općini Pakoštane.

ZADAR, CRKVA SV. MARIJE: Dr. don Zdenko Dundović: „Vjera sv. Benedikta obilježila je stoljeća nakon njega i promijenila svijet u kojem je živio“

Blagdan sv. Benedikta, utemeljitelja Benediktinskog reda, svečano je proslavljen u četvrtak 11. srpnja u crkvi sv. Marije u Zadru kod benediktinskih koludrica samostana sv. Marije koje su najstarija hrvatska redovnička zajednica. Svojim skoro tisućljetnim postojanjem (samostan sv. Marije živi u kontinuitetu od 1066. g.) druga su najstarija ženska benediktinska redovnička zajednica u svijetu. Svečano večernje misno slavlje predvodio je dr. don Zdenko Dundović, ravnatelj Teološko – katehetskog odjela na Sveučilištu u Zadru.

„Sv. Benedikt je izvanredan primjer čovjeka vjernika, čovjeka koji je nadvladao svaku ljudsku potrebu za samopotvrđivanjem, kako to često mi ljudi hoćemo i kako nam je potrebno da bismo vidjeli svoju vlastitu vrijednost ili da bismo se učvrstili, etablirali u nekom društvu ili zajednici kojoj pripadamo. Sv. Benedikt činio je potpuno suprotno“ rekao je dr.

Dundović, podsjetivši da je Benedikt pripadao bogatoj, imućnoj obitelji koja ga je poslala na školovanje u Rim.

„Sv. Benedikt razočarao se onim što je vidio u Rimu. Nisu ga razočarali ni Goti ni Vizigoti ni Langobardi, nego razočarali su ga kršćani, biskupi, svećenici, profesori koje je slušao. Jer puno toga su pričali, a malo toga činili. Zapravo, činili su potpuno suprotno od onoga što su govorili“ upozorio je don Zdenko. Ako čitate Pravilo sv. Benedikta, vidi se da se sve u životu sv. Benedikta svodilo na poniznost i poslušnost. Njegova pravila su tako sastavljena. On kazuje: ‘Ako želiš ići poniznim putem, onda moraš znati šutjeti. Ako hoćeš biti ponizan, gledaj u tlo. Ako hoćeš biti ohol, onda se puno smij, puno pričaj, nikad ne razmišljaj’. Svijet u kojem mi živimo, po duhu vremena i svojim teškoćama isti je kao i svijet iz vremena sv. Benedikta, rekao je don Zdenko.

„U 5. st. propada veliko i snažno Rimsko carstvo, dolaze novi narodi, rađa se nemoral, dolazi do velikih kriza u svakom pogledu. Snažne krize zahvatile su i Crkvu. Ali, vjera jednog čovjeka, a to je sv. Benedikt, podigla je ponovno duh Božje Crkve! Samo jednog čovjeka! Jer Bog ne treba silna mnoštva, velike grupe, velike buke. Gospodin dolazi kroz lahor, nježnost, kroz blagi povjetarac, kaže Sveto Pismo. Ali Bog ostavlja duboki pečat na svakoga koga dotakne. Ovaj svijet želi pokazati silu. U ovom svijetu sve je vezano za vlast. Ljudi ovoga svijeta vole da ih se naziva vlastodržcima. Isus kaže učenicima, ‘Vi nemojte činiti tako’. Ni 2000 godina nakon što je Isus to izrekao, još uvijek nismo naučili poslušati Gospodina Krista. Mi se i dalje oslovljavamo s preuzvišeni, velečasni, prečasni itd., a nedostaje nam ljubavi, istine i milosrđa. Zbog toga svijet trpi. Jer Isus je rekao da će svijet najviše trpjeti zbog čovjekovog grijeha. Psalam kaže, ‘Gospodine, naši nas prijestupi taru’. Dakle, grijesi naši nas satiru. Pritišće nas zlo koje činimo“ upozorio je propovjednik, u tom kontekstu pojasnivši čestu misao u ovom vremenu.

„Mi danas vičemo kako se Europa odrekla kršćanstva, kako više nema vjere. Isto tako je bilo i u vrijeme sv. Benedikta. Ali, u njemu, kao

osobi, pojedincu, bilo je vrlo snažne vjere. Vjere koja je obilježila stoljeća nakon sv. Benedikta! Vjere koja je promijenila svijet u kojem je živio. Dakle, govorimo o jednom čovjeku! Zato sv. Benedikt za nas ima vrlo snažnu poruku. A to je, nemoj gledati što se oko tebe događa. Nemoj kukati nad svojim životom, nego kreni putem života i istine, a to je Isus Krist. ‘I naći ćeš mir duši svojoj’, kaže Gospodin. Ali ne samo mir, nego u tom trenutku čovjek rađa svoju svetost i postaje zaista slika Božja, a to u konačnici svatko od nas jest. To je prva zamisao, prva Božja ideja s nama – da budemo njegova slika na ovom svijetu. Tek tada možemo nešto promijeniti“ poručio je dr. Dundović.

Istaknuo je misao sv. Pavla iz navještene Poslanice Efežanima: ‘Braćo, podnosite jedni druge u ljubavi’. „Neki put čovjek treba i podnijeti drugoga. Naravno, ne odgovaraju nam svi ljudi na isti način. To je normalno. I Gospodin je to znao. Na kraju krajeva, Isus je rekao: ‘O rode opaki, dokle mi vas je trpjeti’. Dakle, Bog razumije našu ljudsku slabost. Ali sv. Pavao, koji je također prošao snažno iskustvo obraćenja i duboko iskustvo vjere, kaže: ‘Braćo, ljubav iznad svega’. Ta ljubav onda može čovjeka osposobiti za snažni dar vjere. Onaj dar vjere koji je imao sv. Benedikt“ istaknuo je predvoditelj slavljaja.

„Goti su provalili u Italiju 542. g. i potpuno je zauzeli. Njihov kralj zvao se Totila. Došao je bahato pred sv. Benedikta u Montecassino i htio je srušiti samostan. Onda mu je Benedikt prokovao trenutak njegove smrti. I doista, tako se i dogodilo. Taj veliki sveti čovjek pokazao je ono što kaže Sveto Pismo: ‘Vrata paklena neće je nadvladati’. Neki put mislimo da stvari ovise o nama. Ne ovise. Neki put mislimo da ćemo mi u Crkvi nešto silno postići ili da će sve nestati ako mi nešto ne napravimo. Neće. Bog je onaj koji vodi svoju Crkvu! Duh Božji je onaj koji joj daje snagu!

Kroz zadarski benediktinski samostan sv. Marije tijekom proteklih stoljeća prošlo je toliko redovnica i svećenika. Bilo je i kriza, rušenja, raznih nevolja, ali – još uvijek tu stoji, još uvijek je tu! Dakle, Bog je onaj koji vodi povijest svoga naroda, povijest Crkve, vodi povijest svakoga od nas. Bog otvara svoje veliko i milo-

srdno srce i pruža nam utjehu. Zato kaže Gospodin: 'Ako želiš biti najveći, ako želiš živjeti doista puninu života, onda budi poslužitelj svima'. Trebamo se upitati jesmo li kao vjernici spremni poslušati tu Božju poruku. Je li meni važnije moje ja, moj ugled, neka moja umišljena veličina, važnost ili mi je važnije da se Bog proslavlja kroz svakoga. Ako je to, ima nade za nas. Ali ako smo sebe stavili ispred Boga, onda smo već osudili sami sebe na propast. Tako je uvijek bilo i tako će biti. Zato molimo Gospodina da nam prosvijetli pamet, razum i da nam udijeli duha mudrosti" potaknuo je dr. Dundović.

Propovjednik je istaknuo i pohvalio i mladenački duh sv. Benedikta, da je već u svojoj mladoj dobi opredijelio svoj život za Boga. „Benedikt, taj mladi čovjek koji je u životu mogao izabrati kakav god put: mogao je nositi najfinije odjeće onoga vremena, jesti najbolja jela i piti najbolja pila, odabrao je jednu potpuno ne-logičnu situaciju svakodnevice i svoga života, u odnosu na vrijeme u kojem je živio. Otišao je u planine, u mjesto daleko od Rima i tamo se povukao u osamu, samoću. Htio je biti potpuno predan Bogu, kako kaže sam sv. Benedikt, i to je ukorijenio u svoja pravila. Mi svaki dan imamo prigode biti potpuno predani Bogu. Nitko nam to ne brani.

Ali, zanimljivo je da unatoč toj slobodi koju posjedujemo – potpuno se dati Gospodinu, potpuno pokušati svojim životom proslaviti Boga – još uvijek čeznemo za vlastitim utvrđivanjem, za priznanjima. Još uvijek nas veseli kada netko primijeti naš vrijedan rad. Još uvijek volimo pohvalu, volimo kada nas ljudi hvale, kad smo uvaženi u društvu. Više volimo biti dame i gospoda, nego ljudi bez imena, potpuno nepoznati, samozatajni, skriveni. A to je u korijenu Kristove poruke" naglasio je don Zdenko, potvrdivši to i Isusovom poukom njegovih učenika, što je i navješteno u Evanđelju na svečev blagdan. „To je važno jer Isus ide u Jeruzalem gdje će podnijeti muku, strašno trpjeti i gdje će biti ubijen. I cijelim putem Isus svojim učenicima govori o potrebi preobrazbe čovjeka iz tjelesnoga u duhovno, u potpuno ispunjenje i izvršenje Očeve volje. A apostoli

pričaju o tome tko će od njih biti veći u Kraljevstvu Božjem!

Tako je i danas u Crkvi. Mislim da nema svećenika koji nije barem jedanput pomislio: 'E, kad bih ja bio biskup' ili redovnice da je pomislila: 'E, da je meni biti časna majka'. Svatko od nas nosi tu potrebu u sebi, jer to je ljudski. Ne treba se tome čuditi i ljude zbog toga suditi. Ali, Isus Krist kaže da je bolje izabrati drugo. U noći u kojoj će pretrpjeti agoniju, Isus pere noge svojim učenicima i kaže im: 'Razumijete li što sam vam učinio? Jeste li shvatili zašto je to?'. To je vrlo bitno" poručio je don Zdenko, istaknuvši da je sv. Benedikt vrlo dobro kao mlad čovjek razumio Riječ Božju, što znači biti mudar, razborit i dobro razlučiti što je za osobu korisno.

„Zato je papa Grgur Veliki koji je snažno štovao lik sv. Benedikta, na tragu njegove pobožnosti rekao da Bog neki put mladom čovjeku jasnije progovara nego odraslom. Na kraju krajeva i apostol Ivan, koji je bio najdraži Isusov učenik, bio je i najmlađi. Njegovo Evanđelje je najsnažnije! Ivan koji je bio najmlađi, a često znamo reći kako mladi ljudi ništa ne znaju, kako su nespretni, ovakvi i onakvi, dao je Crkvi naj-sadržajnije, najbogatije Evanđelje. Evanđelje koje je potpuno različito od ostala tri evanđelja, jer Ivan je prodro u nutrinu Božje riječi. Na isti način to je činio i sv. Benedikt – prodirao je u dubinu i nutrinu Božje riječi, potvrđivao je djelima i konkretno ostvario u svom životu" poručio je dr. don Zdenko Dundović.

ZADAR: Glavni zapovjednik Hrvatske kopnene vojske: „Duh i kršćanske vrijednosti jačaju vojnika u izvršenju zadaća“

Glavni zapovjednici Hrvatske kopnene vojske (HKoV), najbrojnije grane Oružanih snaga Republike Hrvatske, svojim pohodom zadarskoj katedrali sv. Stošije i crkvi sv. Šime u četvrtak 18. srpnja iskazali su poštovanje crkvenim svetinjama u Zadru. Susret je podsjetio na obrambeni duh u prošlosti i sadašnjosti po naraštaju vojnika koji nasljeđuju generacije naših predaka na straži Hrvatske. Potaknuo je na zahvalnost hrvatskim braniteljima spremnima izložiti svoje živote i pobudio ponos na njihovu ljubav i smjelost. „Glavna kopnena moć Hrvat-

ske vojske prisutna u Zadru“ pokazala je opredjeljenje za duhovne vrijednosti kojima žele biti vođeni u odgovornoj službi zaštite nacionalnih interesa u čuvanju i obrani domovine.

Skupinu od 25 zapovjednika postrojbi HKoV-a predvodio je general bojnik Siniša Jurković, zapovjednik Hrvatske kopnene vojske, u pratnji njihovog domaćina, o. Ive Topalovića koji je vojni dekan i kapelan VK Svetog Gabrijela Arkandela u Zemuniku. Hrvatske vojnike koji predstavljaju najvišu zapovjedničku odgovornost u najvećem segmentu Oružanih snaga RH, u katedrali sv. Stošije dočekali su katedralni župnik don Josip Radojica Pinčić i don Marin Batur, u ime zadarskog nadbiskupa Želimira Puljića. Povijest prvostolnice zapovjednicima je u katedrali predstavio dr. don Zdenko Dundović, ravnatelj Teološko – katehetskog odjela na Sveučilištu u Zadru i ravnatelj Društva za povjesnicu Zadarske nadbiskupije ‘Zmajević’. Nakon boravka u katedrali, kada su pohodili i kapelu sv. Stošije gdje su njene moći, kriptu, sakristiju s ranokršćanskim mozaikom i krstionicu, zapovjednici su pohodili crkvu sv. Šime gdje im je štovanje proroka Šimuna predstavio Anđelo Travica, sakristan Šimunovog svetišta.

Istaknuvši da je posjet katedrali prigoda za njihov osobni susret s Gospodinom, don Marin Batur pojasnio je zapovjednicima značenje izraza ‘U ime Oca’ u formuli krštenja ‘U ime Oca i Sina i Duha Svetoga’. U tom kontekstu, Batur je podsjetio na nalog Isusa apostolima: „Pođite po svem svijetu i učinite mojim učenicima sve narode krsteći ih u ime Oca...“. „U izvornom tekstu na grčkom jeziku na kojem je pisan Novi zavjet, Gospodin kaže ‘Eis to onoma’, a ne ‘En to onoma’. To znači da se tim izrazom ne govori u ime Presvetog Trojstva, kao što veleposlanik govori u ime države ili tajnik u ime biskupa. ‘Eis to onoma’ znači biti uronjen u ime Presvetog Trojstva, biti prožet Božjim bićem. To znači da vjernici nisu samo štovatelji Presvetog Trojstva, nego su njegova svojina, dio smo Božje obitelji. Posjet vjernika crkvi u prvom redu ima taj duhovni aspekt. Vaš pohod ima duhovnu dimenziju, posvijestiti element da smo dio Božje obitelji“ rekao je don Marin u obraćanju časnicima.

Zapovjednici borave u radnom posjetu Pukovnji PZO u vojarni u Zemuniku. Svaki radni posjet u nekom gradu koriste i kao prigodu za obilazak vjerskih i kulturnih znamenitosti područja u koje su došli. „Dolazak u zadarsku katedralu podsjeća nas kako dugu i burnu povijest ima hrvatski narod. Te je spoznaje i sje-

ćanje dobro povezati i s našom slobodnom i neovisnom Hrvatskom, jer vidimo kakve smo sve uspone i padove imali tijekom naše teške, ali i slavne prošlosti. Pohod crkvama i sve što smo čuli dobar su podsjetnik za svakog od nas koji služimo našoj državi, da nas podsjeća koliko je neprocjenjiva sloboda“ istaknuo je general bojnik Siniša Jurković. Predvodio je skupinu koju su činili još dva generala, prvopodređeni zapovjednici temeljnih postrojbi Hrvatske kopnene vojske, glavni predstavnici postrojbi: zapovjednici Gardijske mehanizirane brigade i Gardijske oklopno – mehanizirane brigade, zapovjednik Zapovjedništva za obuku i doktrinu, zapovjednici Pješačkih pukovnija i Pukovnija borbene potpore.

Želja da se pobliže upoznaju s poviješću najvećih zadarskih crkvi pokazuje kako, uz tjelesnu snagu u izvršenju svojih dužnosti, trebaju i duhovnu jakost i oslonac na Boga. „Apsolutno! Vojnik je spreman kada je psihofizički spreman, ali potrebna je i duhovna strana unutarnjeg bića i duše vojnika. Kada se to spoji u jedno, onda je to puna sprema i predstavlja vojnika u punom smislu riječi, spremnog za izvršenje svojih zadaća i misije. Hrvatska vojska je pobjednička i odgajamo vojnike u tom duhu: na temeljnim vrijednostima Domovinskog rata i vrijednostima kršćanstva, u spoju povijesti i sadašnjosti. Važno je poznavati svoju povijest.

Koristimo ovakve prigode da zapovjednike i vojnike učimo našoj povijesti, bez toga nema budućnosti“ istaknuo je general Jurković u ime zapovjednika HKoV-a iz cijele Hrvatske.

Baš je hrvatski vojnik pješadinac zadobio priznanje i poštovanje vojnih stručnjaka iz svijeta kao onih koji su požrtvovnim i hrabrim djelovanjem uvelike doprinijeli ostvarenju ratnih pobjeda u otporu srbijanskoj i JNA agresiji na Hrvatsku 1990.-ih godina. U tom kontekstu general Jurković nesebično je istaknuo zasluge svih rodova HV-a: „Vojnik pješak treba i drugu potporu da bi ostvario svoje ciljeve i svoju zadaću“. Svojih doprinosa oslobođenju domovine prisjetit će se dostojanstveno i u proslavi oslobodilačke akcije Oluja od 3. do 5. kolovoza u Kninu.

„Obilježavanje ‘Oluje’ počinje s otvorenjem revije dokumentarnih filmova o Domovinskom ratu u podnožju Tvrđave u Kninu. Ministarstvo hrvatskih branitelja na taj način podsjeća nas na podnesene žrtve i ostvarene pobjede, povezuje našu bližu povijest i iskazuje počast oslobađanju domovine. Prijem ratnih zapovjednika koji su vodili postrojbe u Oluji, zapovjednika koji sada zapovijedaju postrojbama i najviših uzvanika održava se 4. kolovoza u Kninu. Tijekom tog programa će se čitati i nagrađene priče čiji su autori djeca poginulih branitelja. Glavno obilježavanje 5. kolovoza započinje budnicom kroz Knin, ceremonijom na glavnom Trgu, nastavlja se odlaskom na Tvrđavu i svetom misom u Kninu“ rekao je general Jurković.

Zapovjedništvo Hrvatske kopnene vojske smješteno je u Karlovcu. Zadaća HKoV-a je obrana suvereniteta, stanovnika i teritorijalne cjelovitosti države. Temeljna zadaća je spriječiti prodor agresora u dubinu teritorija, sačuvati strateške objekte i osigurati mobilizaciju ratnog sastava.

U kontekstu susreta s vojnicima čija je služba braniti zemlju od ugroze neprijatelja, dr. Dundović spomenuo je okolnosti kojima je odolijevao hrvatski narod tijekom osvajanja u povijesti. „U previranju carstava Istoka i Zapada u doba zadarskog biskupa Donata, Donat je

posredovao mir između njihovih vladara Karla Velikog i Nicefora. Pokazao je veliku diplomatsku sposobnost i aktivnost u zalaganju za postizanje mira, služba koju izvršavaju i hrvatski časnici. Zadar je gotovo četiri stoljeća bio pod vlašću Mletačke republike te su tijekom toga vremena u Zadru bila samo dvojica hrvatskih biskupa; jedan je vladao samo godinu dana, a drugi je Vicko Zmajević koji je njegovao narodni duh među svećenstvom. U ugrozi Zadrana od strane Venecije, kad su Mlečani Zadrane proglasili i hereticima, Zadrani su, kako bi se branili, kao kršćani na južnu stranu bedema bili izvjesili veliku zastavu s križem“ rekao je don Zdenko.

Dr. Dundović predstavio je ukratko i postojanje 16 stoljeća povijesti zadarske katedrale, najveće romaničke katedrale u Hrvatskoj. „Jedan povjesničar rekao je: ‘Šibenska katedrala je za gledanje, trogirski za razmatranje, a zadarska za doček kraljeva’. Kao časnici i zapovjednici Hrvatske vojske, vi ste vrlo dragi gosti u katedrali čiji temelji sežu u 4. st. Tada se spominje i prvi zadarski biskup Felix koji je sudjelovao na dva velika crkvena sabora, u Akvileji (381.) i Milanu (390.). Bio je potpisan vrlo visoko na listi nazočnih biskupa na tim crkvenim saborima. Vojnik zna što znači biti u hijerarhiji potpisan na vrhu liste. Dakle, zadarski biskup imao je veliku važnost u to vrijeme ranih kršćanskih zajednica“ naglasio je don Zdenko.

Biskupski kompleks u Zadru doživio je brojne arhitektonske mijene. Najstariji dio je starokršćanska bazilika katedrale prvotno posvećena apostolskom prvaku Petru, čiji se ostaci vide u sakristiji. Na nju je tijekom 9. st. nadograđena starokršćanska bazilika čiji su ostaci u kripti crkve. Crkva u kojoj se puk okuplja na bogoslužju građena je u 12. i 13. st. Sedam desetljeća obnavljala se zadarska katedrala do njene posvete 27. svibnja 1285. g. Krstionica iz 6. st. stradala je u bombardiranju tijekom Drugog svjetskog rata 1943. g., a faksimilski je obnovljena 1989. g. Katedrala sv. Stošije stradala je u ratnom napadu drugi put u Domovinskom ratu, kad su u avionskim bombardiranjima Zadra projektili pogodili krov katedrale i uništili orgulje.

Korska sjedala ručno je rezbario poznati venecijanski majstor iz 15. st., a njima se služio Zadarski kaptol do početka 19. st. Uključivao je 64 kanonika s arhiđakonom koji su posluživali katedralu. Posjetili su je pape Aleksandar III. i sv. Ivan Pavao II.

U crkvi sv. Šime, sakristan Anđelo Travica iznio je niz zanimljivosti o čuvanju proroka Šimuna koji je na svojim rukama držao dijete Isusa za njegovog prikazanja u jeruzalemskom hramu, što je opisano u Lukinom evanđelju.

U Svetoj Zemlji jako se časti sveti Šimun, čak 100 000 ljudi godišnje pohodilo je prazni grob Šimuna u Jeruzalemu. Dio relikvije Šimuna izaslanstvu Teofila III., patrijarha Grčko-pravoslavnog patrijarhata, predao je zadarski nadbiskup Želimir Puljić 2010. g. u crkvi sv. Šime. Moći je preuzeo nadbiskup Teofilakt, metropolit Jordana, patrijarhalni vikar Grčko-pravoslavnog patrijarhata. Prigodom uzimanja dijelića relikvije sa Šimunovog tijela izvršena je njegova ponovna rekognicija. Među znanstvenicima je bio istaknuti forenzičar, prof. dr. Dragan Primorac, koji je potvrdio prethodne potvrde stručnjaka – u tijelu sv. Šimuna sačuvani su svi unutarnji organi, srce, bubrezi, jetra, sve osim očiju, a osjeti se i miris kože.

Škrinja u kojoj se nalazi tijelo napustila je Zadar samo jednom tijekom svojih sedam stoljeća postojanja, za izložbu u Vatikanskim muzejima 'Hrvati – kršćanstvo, kultura, umjetnost' 1999. g., na čijem je otvaranju svoj posljednji državnički govor, 40 dana prije svoje smrti, izrekao prvi hrvatski predsjednik dr. Franjo Tuđman.

Travica je istaknuo kako je Škrinja sv. Šimuna bila najposjećenija dragocjenost na toj izložbi, po pohodu zainteresiranih uz bok posjetiteljima Torinskog platna. U Domovinskom ratu čuvale su je zadarske benediktinke sv. Marije. Kada su je Talijani pokušali otuđiti u Italiju, to im nije uspjelo. U crkvi sv. Šime u glavnom oltaru nalazi se izvorna kamena raka u kojoj je po dolasku u Zadar u 13. st. bilo položeno tijelo sv. Šimuna.

Uz blagdan zadarskih zaštitnika sv. Šimuna 8. listopada u Hrvatskoj se slavi Dan neovisnosti,

a na svetkovinu nadbiskupijske zaštitnice sv. Stošije 15. siječnja slavi se Dan međunarodnog priznanja RH. Oboje tih zadarskih zaštitnika po svom porijeklu i štovanju povezuju Istok i Zapad i uslišavali su zagovor vjernika za mirom u teškim vremenima hrvatske povijesti koju je s Domovinom dijelio i Zadar. Travica je rekao kako su simbol promicanja mira i dva velika brončana anđela koja pridržavaju Škrinju sv. Šimuna, zajedno teška 5 tona. Izrađeni su od taljenih turskih topova kojima su Osmanlije napadale zadarsko područje. Turci su pak te topove izradili od crkvenih zvona kada su poharali crkve na području Zadarske nadbiskupije.

Pohod zapovjednika Hrvatske kopnene vojske Zadru evocirao je duh hrabrog odolijevanja narsrtajima na Hrvatsku u povijesti. U svom zadnjem govoru kojega je održao na vatikanskoj Izložbi, a nazivaju ga i oporukom prvog hrvatskog predsjednika, to je istaknuo i dr. Tuđman 1999. g. Tada je prvi put svijetu, izvan hrvatskih granica i materijalno predstavljena Škrinja sv. Šimuna. Neraspadnutom tijelu sveca, za njih u toj prigodi otkrivenog, štovanje i molitve iskazali su zapovjednici, u želji da i dalje doprinose opstanku hrvatskog naroda u duhu kojega je predvodio prvi vrhovni zapovjednik OS RH, dr. Franjo Tuđman, na čije poruke u sadašnjim izazovima uvijek iznova vrijedi podsjetiti.

Istaknuvši da se hrvatski narod uvijek nalazio „na razmeđu dviju europskih ekumena, dviju kultura i civilizacija, ujedno most i razdjelnica, ali uvijek unutar Zapada i nikada izvan njega“, Izložba u Vatikanu 1999. g. svojim postavom rasvijetlila je „duboke slojeve vlastitosti i životnog kretanja hrvatskog naroda“. Prikazana umjetnička djela, knjige, povijesni dokumenti i spomenici „nama ne mogu biti dragocjeniji nego što jesu kao znamen duhovnog, nacionalnog i kulturnog identiteta hrvatskog naroda. Mnogi još ne znaju, ili zaboravljaju, da je hrvatski narod jedan od najstarijih europskih naroda, da je od svih slavenskih naroda prvi primio kršćanstvo, da je stoljećima stajao na kormilu katoličanstva i svoje opstojnosti.

Zaboravljaju da je, zajedno s drugim narodima,

dao Europi dio svog identiteta i pridonio obrani kršćanstva (Antemurale Christianitatis) i razvitku današnje zapadne civilizacije. Zaboravljaju, ili svjesno iskrivljuju, onaj dio novije povijesne zbilje koja svjedoči o duboko ukorijenjenim civilizacijskim dostignućima i demokratskim stremljenjima hrvatskog naroda“. Ta Izložba „u vrijeme prijelaza u novo tisućljeće, pruža nama Hrvatima izni-

mnu čast. Kada svijet obilježava taj događaj prigodnim manifestacijama, a političari promišljaju i stvaraju novi međunarodni poredak, Hrvatska i Hrvati svjedoče o svojoj povijesti i navješćuju svoju budućnost. Povijest dokazuje vjernost Hrvata moralnim načelima katoličke vjere i zakonima Crkve, a budućnost čvrsto jamči da će, u krvi stvorena hrvatska država, ne samo opstati već se i razvijati u zajednici s onim zemljama s kojima tvori i dijeli zajedničke civilizacijske vrednote“.

U želji da „mnogi namjernici iz svijeta koji u Vatikanu traže, uz vjeru, i svjedočanstva bogate kulturne baštine svijeta“, dr. Tuđman 40 dana prije svoje smrti poželio je da pohodom toj Izložbi „svi ponesu sa sobom sliku o burnoj, ali i ponosnoj hrvatskoj povijesti, njenoj bogatoj kulturnoj baštini i visokoj umjetničkoj razini hrvatskih stvaratelja. Nadasve, čvrstu poruku jedne države i naroda koji želi dalje izgrađivati svoju porušenu zemlju nakon okrutnog i nametnutog rata i stvarati uvjete za boljitak svih njenih građana. A tko je bolje mogao izreći takvo uvjerenje i dati nam ohrabrenje, od samog Svetog Oca kada je, odlazeći iz Hrvatske, rekao: „Mnogo je učinjeno i vide se plodovi. Nikoga ne smiju obeshrabrivati preostale teškoće. Neka Bog udijeli Hrvatskoj mir, slogu i ustrajnost u zauzimanju za opće dobro“.

PAG: Čudo Svetoga Križa: „Križ je znak slave i pobjede Isusa Krista nad grijehom i smrću!“

Čudo Svetoga Križa, značajna paška crkvena relikvija iz 15. st., proslavljena je u župi Uznesenja BDM u Pagu u utorak 23. srpnja. Svečano misno slavlje u paškoj zbornoj crkvi Marijina uznesenja predvodio je don Dario Tičić, župnik zadarske župe Uznesenja BDM, domaći paški sin.

Čudo Svetog križa spomen je na događaj od 23. srpnja 1413. g., kada je u dominikanskoj crkvi Sv. Antuna opata u Starom gradu Pagu pred vjernicom prokrvario korpus križa. Paški dominikanci tu su krv tada skupili u pliticu koja se sada kao relikvija nalazi u crkvi sv. Tome od Frara u Veneciji, gdje su je paški dominikanci ponijeli kada su otišli iz Paga 1807. g., jer je tada za Napoleonovih osvajanja prestao postojati paški dominikanski samostan.

Križ je iz dominikanskog samostana u pašku zbornu crkvu prenesen 1811. g. Inače se nalazi u kapeli Svetog Križa u paškoj župnoj crkvi i nosi se u procesiji na Veliki petak oko grada Paga. Uz Sveti Trn iz Isusove krune i Majku Božju od Staroga Grada koju se osobito štuje od Velike Gospe do Male Gospe, Sveti Križ je treća velika paška svetinja. O njima su za svojih pohoda Pagu tijekom povijesti govorili svi

papinski vizitatori i biskupi. Predvođeni tim čudotvornim Križem, Pažani su došli iz Starog grada u novi Pag čija je gradnja počela 1443. g., a prvi stan u novom gradu Pagu datira od 1478. g. U spomen na taj povijesni događaj i želji da se počasti nekadašnja prisutnost dominikanaca u Pagu koji su stoljećima bili čuvari toga križa, o. Anto Gavranović, prvi dominikanac iz župe Pag nakon 200 godina, u procesiji prije mise unio je čudotvorni križ u pašku zbornu crkvu.

Iz dominikanske crkve sv. Antuna opata u pašku zbornu crkvu preneseni su čudotvorni križ, oltar na koji je križ položen a nalazi se u pokrajnjoj desnoj kapeli paške zborne crkve i oltar Gospe od Ružarija koji se nalazi na ulazu u zbornu crkvu. „Procesijom s križem kojega je nosio paški mladomisnik o. Gavranović želimo počastiti sve generacije dominikanaca koje su stoljećima čuvali Sveti Križ. Kada su dominikanci odlazili iz Paga, predaja kaže da su sakrili taj križ u slamnjaču želeći ga ponijeti sa sobom u Italiju. Ali bila je nevera, oni su pošli, a Križ je ostao u Pagu. Bogu smo zahvalni za toliki dar i tri velike paške relikvije koje su biseri naše vjere“ rekao je don Dario Tičić, istaknuvši: „Da je taj križ bio osobiti znak štovanja naših predaka, govori činjenica da je došao sve do naših dana. U spomen na događaj kad je križ prokrvario, naši su stari stavili malu srebrnu pločicu ispred Isusove rane na boku“.

U propovijedi je govorio o značenju križa i obezvrjeđivanju koje u svijetu doživljava. „Prije 606 godina taj Križ koji je došao do naših dana bio je obliven krvlju. Kronike pišu da je krv iz njega tekla kao iz živog čovjeka. To je bilo čudo. Pišu da je i tada bilo vruće kao i danas. Pobožna žena ušla je u crkvu sv. Antuna opata prije večernjeg Anđeoskog pozdrava, uzdižući u svojoj boli i nevolji oči prema križu. Vidjela je da križ krvari“ rekao je don Dario, istaknuvši da „to nije priča iz davnine“. Taj liturgijski čin nije izraz nostalgije za nečim što je davno bilo. To je slavlje znaka „ludosti Isusovog križa kojega ne mogu uništiti vrijeme ni granice. Jer Isus Krist je u ‘ludosti’ svoje ljubavi prema čovjeku na križu za nas dao svoj život. Prolio je svoju božansku krv“ poručio je propovjednik.

„Kao što je Mojsije uzdigao zmiju ljuticu na mjedeni stup, tako je i Sin Čovječji uzdignut na križ da svaki koji u njega vjeruje, ima život vječni, da ne propadne. Križ je znak Isusove muke i smrti. Svoje vlastite križeve možemo utopiti u Kristov križ. I što je najvažnije, Kristov križ je znak proslave, znak njegove vječne slave! Da Isus nije uskrsnuo, njegov križ ne bi bio slavan i ne bismo ga s pobožnošću častili. Ostao bi samo kruto sredstvo za oduzimanje čovječjeg života. Križ je više od toga. Jer Krist je iz svoga boka prolio svoju krv da od nas udalji sva zla i grijehe koje nosimo u sebi. Čašćenjem križa činimo zadovoljštinu za svoje grijehe. Zato se klanjamo Svetom Križu. Klanjamo se Kristu koji je radi našeg spasenja postao čovjek“ istaknuo je don Dario.

„I sada se događaju čuda u nutrinama ljudi koji danas krvare na križevima svoga života. Isusovo otkupiteljsko čudo njegove spasiteljske smrti dogodilo se na križu. Šireći svoje ruke, Krist je želio sve nas prihvatiti u svojoj boli, da bi nam iz snage svoga križa dao snagu za život i za život vječni. Nakon Isusovog uskrsnuća, nijedna smrt nije ista, nijedan grob nije isti. Nijedna patnja, osobito pravednikova patnja, nije ostala bez nagrade! Povijest hrvatskog naroda obilježena je križem. U najtežim trenucima i najtamnijim stranicama naše povijesti, križ je uvijek sjajio kao zlatni znamen za ono za što smo se borili, za krst časni i slobodu zlatnu“ poručio je don Dario.

Podsjetio je da su Hrvati, kada su došli na otok Pag, tu već zatekli dobro uređenu kršćansku zajednicu koja je imala svoga biskupa u Caskoj. Kasnije u Srednjem vijeku, kada je povijesno bogata lokacija Caska u istoimenoj paškoj uvali devastirana, središte otoka premjestilo se na mjesto današnjeg Starog grada Paga. „Imali smo svoju autonomnost i sada imamo vrijednost jer ljubimo i štuujemo križ Kristov. Jer on je naša snaga. On je snaga i svjetlo našeg naroda. Kada štuujemo Sveti Križ i spominjemo se čuda u Starom gradu, zapitajmo se: ‘Što sam ja učinio da Krist danas, u meni i tebi, učini čudo?’. Počnimo od svoga srca, od svoga životnog križa, pa ćemo vidjeti kako će i danas Gospodin učiniti čudo“ potaknuo je don Dario.

Providonosno je da se Čudo Svetog Križa u Pagu slavi na blagdan kada Crkva časti sv. Brigitu Švedsku, a ta je svetica na uzvišeni način osobito štivala Isusovu muku. „Kršćanska Europa koja je zasnovana na temelju vjere u Isusa Krista, danas kao da se srami Krista. Srami se Boga. Sjetimo se plamenih jezika u katedrali Notre Dame u Parizu u Velikom Tjednu. Svijet se pitao što je to. Parižani i Francuzi, ponosni na Notre Dame, i danas govore o simbolu ponosa svog francuskog naroda. Ali malo tko govori o simbolu vjere, o Domu Božjemu, o onome gdje se susreću Bog i čovjek – a to je crkva. Križ stoji kao slavni pobjednički znak Isusa Krista, našeg vođe i Spasitelja. Ovaj svijet i ova Europa kao da se srame Kristovog križa. A križ je naša snaga, on je naša jakost! Zato je papa Ivan Pavao II. proglasio sv. Brigitu Švedsku suzaštitnicom Europe. Slava Svetome Križu!“ poručio je don Dario.

Dok se štuje Sveti Križ, predvoditelj slavlja potaknuo je vjernike da Gospodinu prinesu svoje molitve, preporuče svoje i potrebe bližnjih; da uključe u molitvu Pag i cijeli narod, kako bismo u zajedništvu vjere u Isusa slavili pobjedu nad grijehom i smrću. Noseći čudotvorni križ, don Dario je na kraju mise u pratnji ministranata učinio ophod kroz pašku crkvu. Za to je vrijeme župni paški zbor pod vodstvom Anthony Buljanovića pjevao Himan Svetom Križu 'Barjaci kreću kraju'.

Nakon ophoda don Dario je, držeći čudotvorni križ pred sobom na glavnom oltaru, pročitao molitvu sv. Brigite Švedske kojom je ona u svome mističnom razmatranju častila Isusovu muku, smrt i križ. Ta posvetna molitva Kristu govori kako se Isus koji je sudac svijetu, predao opakom ljudskom sudu; svojom božanskom krvlju otkupio je naše duše; na križu, vrhuncu svoje patnje za spas čovjeka, pokazao je svoju ljubav prema ljudskom rodu.

Nakon molitve Križu po riječima sv. Brigite, don Dario je prisutne blagoslovio s čudotvornim križem. Nakon mise, puk je ostao častiti Sveti Križ koji se nalazio ispred glavnog oltara klanjanjem, dodirom i cjelovom.

Uz o. Antu Gavranovića, u misi su suslavili

paški župni vikar Zbigniew Korz i još četvorica poljskih svećenika koji se nalaze u ljetnom pohodu paškoj župi. U ime poljskih svećenika, don Kazimir Kuman, pastoralno djelatan u biskupiji Trnovska, u gradu Mielescu, rekao je da su duboko i s poštovanjem doživjeli proslavu Čuda Svetog Križa, a u trenutku kad je Križ ulazio u pašku zbornu crkvu, on osobno je i zaplakao. Don Kazimir potječe iz brojne obitelji, njegova majka rodila je osam sinova. Roditelji su ih učili ljubavi prema križu i Majci Božjoj. Njegova majka umrla je ovoga svibnja na blagdan Majke Božje u 94. godini života, a uvijek je njih djecu blagoslivljala znakom križa, ljubila je križ i kronicu koji su se nalazili na njihovom obiteljskom stolu.

„Križ je znak spasenja i put prema vječnosti. Križ pomaže čovjeku u trpljenju i vodi nas do neba“ poručio je don Kazimir, istaknuvši povezanost hrvatskog i poljskog naroda i po povijesti koja je u oba naroda bila u znaku progona i križa, ali i vjernosti Isusu Kristu i njegovom križu.

PRIOPĆENJE ZADARSKE NADBISKUPIJE glede peticije otočana iz Velog Iža

Priopćenje Zadarske nadbiskupije

U tiskanom izdanju „Zadarskog lista“ od 25. srpnja 2019., na 2. i 3. stranici objavljen je članak o peticiji otočana iz Velog Iža kojom „traže da im se ne uzima svećenik“. Obzirom na neke pogrešne konotacije i neistine iznesene u članku novinarkе Marine Vlakić, smatramo potrebnim radi čitatelja i javnosti dostaviti ovo pojašnjenje s cjelovitim odgovorom na pitanja koja je novinarka Vlakić dostavila 22. srpnja Tiskovnom uredu Zadarske Nadbiskupije. U duhu Zakona o tisku, molimo objavite na stranicama Zadarskog lista.

Gruba je neistina koju Vaša novinarka donosi u svom izvješću citirajući i neke od svojih sugovornika, kako otok Iž ostaje bez svećenika zbog odlaska sadašnjeg župnika don Luke na novu pastoralnu dužnost. Nažalost, tu je neistinu prema novinskom izvješću izgovorio i službenik Križevačke eparhije, đakon Livio Marjan, pa će mu zbog toga biti uskraćeno sudjelovanje na liturgijskim i pastoralnim slavlјima diljem

Zadarske nadbiskupije. Naime, nitko i nikada u ime Nadbiskupije nije rekao da otok Iž nakon premještanja sadašnjeg župnika ostaje bez svećenika.

U spomenutoj reportaži navode se uz Marijana Livija kao sugovornici i načelnici Iža i Preka. Gruba je podvala citat iz anonimnog „dopisa iz Preka“ kako su „otoci za zadarskog nadbiskupa kaznionica za neke svećenike“. U tom vidu odgovoreno je na upit novinarki da ne postoji u Nadbiskupiji „podijeljeni pastoral kopna i otoka“, kako novinarka i njezini sugovornici sugeriraju. Zadarska nadbiskupija je jedna cjelina. Postoji samo zajednička briga kako udovoljiti svim potrebama svakog njezinoga kraja, gdje žive njezini vjernici katolici.

Uz spomenutu „grubu neistinu“ kako otok Iž premještajem njihovog župnika ostaje bez svećenika, te uz „grubu podvalu“ o otocima kao „kaznionici za svećenike“ te shodno tomu i „podijeljenom pastoralu kopna i otoka“, kao i o uplitanju civilnih struktura u crkveni ustroj, molimo objavite cjelovito odgovore koje smo 23. srpnja 2019. g. dostavili novinarki Marini Vlakić.

ZADAR / DIKLO: Don Mihovil Mijo Čurković: Blagoslov spomen – ploče i tribina o zaslužnom svećeniku, hrvatskom skladatelju

Don Mihovil Mijo Čurković (1852.-1936.) zaslužni je zadarski svećenik i istaknuti hrvatski skladatelj, autor stihova i glazbe poznate pjesme 'Čuj nas Majko, nada našo', koja je među najizvođenijim pučkim marijanskim pjesmama Crkve u Hrvata. Ujedno je i autor glazbe također u narodu opće prihvaćene pjesme 'Oj ti dušo, duše moje, čuvao te dobri Bog', koja je sastavni dio repertoara brojnih hrvatskih klapa i izvođača. Ti podaci mnogima nisu poznati. Možda je razlog tom zanemarivanju i nedovoljnom valoriziranju njegove uloge kroz povijest na nacionalnoj razini bilo i njegovo izraženo hrvatstvo.

Don Mihovilu u spomen, u župi Gospe od Ružarija u zadarskom predjelu Diklo gdje je bio župnik čak 55 godina, u nedjelju 28. srpnja održana je tribina o životu toga, široj javnosti nedovoljno poznatog, a zaslužnog hrvatskog

svećenika, osobito i zbog njegovih crkvenih glazbenih djela. Ujedno je u dikljanskoj župnoj crkvi Gospe od Ružarija blagoslovljena spomen – ploča na kojoj piše: „U spomen don Mihovilu Miji Čurkoviću, domoljubu, glagoljašu, župniku Dikla (1878.-1933.) i svojim vjernim precima. Župljani Dikla“.

Izlaganje „Don Mijo Čurković – 55 godina života i svećeničke službe u župi Gospe od Ružarija u Diklu (1878.-1933.)“ održao je dr. don Zdenko Dundović, crkveni povjesničar, ravnatelj Teološko – katehetskog odjela Sveučilišta u Zadru koji je i blagoslovio spomen – ploču koja će biti postavljena na prigodno mjesto na dikljanskoj župnoj crkvi. Izlaganje „Politička i društvena djelatnost don Mije Čurkovića“ održao je mr. Roko Sven Surać, dugogodišnji član dikljanskog župnog vijeća.

„Zanimljivo je istaknuti da su mnoge svjetovne popijevke, za koje se držalo da pripadaju narodnoj tradiciji, izašle iz pera don Mihovila Čurkovića. Primjerice, pjesma 'Oj ti dušo duše moje' njegovo je autorsko djelo“ naglasio je dr. Dundović. Predstavio je životopis don Mihovila, njegovo plodno, a nedovoljno istraženo glazbeno stvaralaštvo te župnikovanje u Diklu gdje je služio 55 godina, što je više od polovice ljudskog života. Don Mihovil je rođen 7. veljače 1852. g. od oca Miška i majke Cvite rođ. Vukić u Arbanasima. U matici krštenih arbanaske župe Gospe Loretske krštenje don Mije zabilježeno je pod rednim brojem 5 za 1852. godinu. Krstio ga je 15. veljače 1852. g. don Špiro Duka, arbanaski župnik. Otac Miško Čurković i majka Cvita vjenčani su 23. ožujka 1832. g. u crkvi Gospe Loretske te su mladi, s 20 godina života, dobili dijete Mihovila.

Gimnaziju i bogosloviju završio je u Zadru. Zaređen je za svećenika 28. listopada 1874. g. Bio je župnik u samo dvije župe: u Preku (1875.-1878.) i Diklu (1878.-1933.). Bio je vrlo vriedan svećenik, dobar propovjednik, književnik, skladatelj, vrstan solo pjevač. Objavio je knjige 'Dvaest popjevaka uz pratnju glasovira' (Trst, 1891.) i 'Povijest Arbanasa kod Zadra' (Šibenik, 1922.). Skladao je tri staroslavenske mise, dva moteta, više litanija i marijanskih pjesama za jednoglasno i višeglasno izvođenje uz prat-

nju orgulja te razne svjetovne zbarske skladbe. Bio je hrvatski rodoljub, član stranke prava, glagoljaš koji je gotovo do smrti služio misu na staroslavenskom jeziku iz glagoljskog misala.

U mirovinu u samostan sv. Mihovila u Zadru povukao se 1933. g., jer je tu mogao slaviti glagoljašku misu. Kada su u samostan došli talijanski učenici zadojeni fašizmom, on odlazi u Arbanase kod svoje nećakinje Marija Duka rođ. Stipčević, majke velikog crkvenog dobrotvora mons. Šime Duke, nekad djelatnika Vatikan-

skih arhiva. Don Mihovil je umro 23. rujna 1936. g. Pokopan je na Gradskom groblju u Zadru u grobnici obitelji Duka. Don Mijin pranećak mons. Šime Duka (1915. – 2006.) dao je na grobu urezati: Don Mijo Ćurković, 7.12.1852. – 23. 9. 1936., Hrvatski književnik i glazbenik.

Dr. Dundović opisao je društveni kontekst u kojem je Ćurković djelovao, a potpisivao se „župnik i hrvatski glazbenik“, nedaće u Zadarskoj nadbiskupiji krajem 19. i početkom 20. st. „Bila je prisutna napetost između svećenstva hrvatskog i talijanskog nacionalnog opredjeljenja što se odražavalo i na vjernike. Kod don Miće, kako su ga od dragosti zvali u Arbanasima, nije bilo zabune. Moglo bi ga se opisati ovako: don Mihovil Ćurković bio je po vokaciji svećenik, po svećeničkom opredjeljenju župnik, po nacionalnoj odrednici Hrvat, po duši i podrijetlu Arbanas, a de facto loci Dikljanin“ rekao je dr. Dundović, govoreći o duhovnom tragu don Mihovila na stanovništvu Dikla.

„Don Mihovil je propovijedao, slavio otajstva, krstio, vjenčavao, sprovodio generacije Dikljana, o čemu svjedoče upisi u matičnim knjiga-

ma koje su pohranjene u zadarskim arhivima. Analizom upisa u matičnim knjigama koje je don Mijo uredno vodio, moguće je znanstveno istraživati demografske prilike u Diklu u drugoj polovici 19. i prvoj polovici 20. st. Arhivsko gradivo župe Gospe od Ružarija iz tog razdoblja otkriva svakodnevicu dikljanskog puka. Djelovao je duhovno, bio je znanstvenik, književnik i glazbenik, vodio je brigu o inventaru župne kuće i župne crkve. Don Mijo je 1893. g. obnovio i proširio župnu kuću u Diklu, što svjedoči da je uz duhovnu brigu, kvalitetni i plodonosni pastoralni rad, vodio brigu i o materijalnoj obnovi.

Kanonska vizitacija Dikla svjedoči da je župnu crkvu, liturgijsko ruho i posude uredno održavao. Nije zabilježena nikakva pritužba mještana na njegov pastoralni rad. Provesti više od polovine životnog vijeka i gotovo cjeloviti svećenički rad u jednom mjestu znači u tančine upoznati dušu i mentalitet povjerenih duša“ istaknuo je dr. Dundović, dodavši da je don Mijo osobno poznao svakog župljanina, što mu je omogućavalo neposredan pristup u duhovnom smislu.

Predavač je iznio i tadašnju demografsku strukturu Dikla. U vrijeme dolaska don Mihovila Diklo je imalo daleko manji broj stanovnika nego danas, demografski prirast sporo se kretao. God. 1606. u Diklu je bilo 11 obitelji i 76 stanovnika (od toga 23 muškarca, 26 žena, 18 dječaka i 9 djevojčica). Skoro 160 godina nakon toga, 1767. g., Diklo je brojilo 16 obitelji i 153 stanovnika (od toga 36 muškaraca, 7 staraca, 40 muške djece do 16 godina starosti, 37 žena, 33 ženske djece). Bilo je 25 tovarnih konja, 53 mule, 82 vola za oranje i 115 goveda, što znači da su zemlje oko Dikla bile plodne, a veliki posjedi bili su uglavnom u rukama samostana Sv. Krševana i zemljoposjednika u vrijeme Mletačke republike. God. 1830. župa Diklo uvrštena je s Kožinom na popisu stanovništva, a sveukupni broj stanovnika bio je 367 ljudi. God. 1854. Diklo i Kožino imali su 517 stanovnika, a 1857. g. samo mjesto Diklo ima 298 stanovnika u 55 obitelji, od čega su bila tri stranca.

„S obzirom da su seljani u vrijeme njegovog

dolaska u župu uglavnom bili nepismeni, don Mijo je bio posrednik između crkvenih i svjetovnih vlasti i mještana. Sve odluke, zapovijedi i poticaji išli su preko župnika, koji je na nedjeljnoj misi narod upoznao sa sadržajem dopisa. Osobito su važni dopisi o moralnim odredbama crkvenih i svjetovnih vlasti, jer svjedoče da se u zadarskom okruženju 19. st. često pribjegavalo priležništvu, o čemu su oštrim dopisima zadarski nadbiskup i austrijske vlasti poticali župnike na korigiranje stanovništva. Don Mihovilu je bio na srcu ponos i dostojanstvo težaka. Nije bio poklonik pomodarstva, korio je nedolično odijevanje, poticao je mještane na poštovanje vlastitog dostojanstva.

U vrijeme bolesti, osobito za pojave difterije, arhivski spisi kazuju da su župnici, tako i don Mijo, poticali narod na cijepljenje djece kako bi se izbjeglo povećanje smrtnosti i ublažilo mukotran život težaka. Slabi higijenski uvjeti i socijalni status utjecali su na visoku smrtnost djece. U Diklu je 1873. g. bilo 25 sprovoda, od toga 21 dijete, od kojih je najmlađe bilo 5 mjeseci staro, a najstarije je imalo 8 godina, što pokazuje razmjere bolesti u to doba“ rekao je dr. Dundović.

Don Mihovil je bio dobrodušan, posredovao je kod izmirenja među mještanima kada su se svađali oko zemlje, težačkih prava i političkih stavova. „Poticao je euharistijsku i marijansku pobožnost, i sam ih je njegovao. Skladao je mnoge marijanske pjesme i zbog činjenice da je pod okriljem Gospe od Ružarija u Diklu proveo svećenički život. Mariju je nazivao dikljanskom Pokroviteljicom. U svojoj empatiji pomagao je siromasima, svagdanji kruh rado je dijelio potrebnima. Osjeti se u pisanju službenih dopisa je li svećenik tek

ispunio zadanu obvezu ili on proživljava događaje. U slučaju don Mije može se sa sigurnošću ustvrditi ovo drugo“ istaknuo je dr. Dundović.

Odnos don Mije prema ljudima bio je topao, iskren i ljudski, što je proizlazio iz njegovog karaktera. „Bio je skroman i ponizan čovjek, razvidno je to iz njegovih zapisa o crkvenoj glazbi koju je ljubio. Njegova samokritičnost bila je odraz ozbiljnog pristupa pastoralnom radu, osobito u pripremi homilija i sagledavanju vlastitih ograničenja, što urodi kvalitetnim plodovima“ istaknuo je dr. Dundović. Zanimao ga je i znanstveni rad, osobito povijest rodniha Arbanasa. Sastavio je knjižicu 1922. g. 'Povijest Arbanasa kod Zadra' koju je potpisao 'Ćurković don Mijo – Župnik u Diklu'. Dakle, Arbanasi su mu bili u srcu, ali prvotno je bio župnik Dikla.

Na kraju knjižice nalazimo još jedno svjedočanstvo o skromnosti don Mihovila. Zabilježio je: 'Ovu sam brošuricu napisao za same moje sumješćane; jer za širiju javnost, trebalo je pretresati opširno isprave i svesti u sklad opreke što se nalaze u njima'. Dakle, don Mihovil nije imao vremena 'pretresati opširno isprave' jer mu je na prvom mjestu bila župnička služba i dobro duša kojima je vjerno služio. Don Mihovil se nikada nije potužio da je gotovo cijeli svoj svećenički život proveo u Diklu. Zavolio ga je i tu rado službovao. Ta je ljubav bila obostrana“ istaknuo je dr. Dundović.

Predavač je potaknuo na potrebu istraživačkog rada temeljem kojega se „može ustvrditi da je taj marni, zauzeti i interesantan svećenički lik zaslužio ozbiljnu znanstvenu prosudbu u vidu znanstvenog članka, ako ne male monografije, s obzirom na širinu njegovih ljudskih, svećeničkih, glazbenih i političkih interesa. To otvara mogućnost interdisciplinarnom promatranju života i djela don Mihovila“ poručio je dr. Dundović, istaknuvši da otkrivanjem spomen – ploče župljani Dikla „izražavaju zahvalnost za mnoga dobra koja je pastoralac i dugogodišnji župnik don Mijo usadio u duše i živote dikljanskih predaka“.

O glazbenom stvaralaštvu don Mihovila

„Jedna od temeljnih odrednica don Mihovila bila je ljubav prema glazbi koju je gajio od ranih dana. Njegovo glazbeno stvaralaštvo privuklo je pozornost glazbenih kritičara. Novinar Rudi Belić, iznoseći podatke o počecima hrvatskog glazbenog djelovanja, u članku ‘Glazba u Dalmaciji od apsolutizma naovamo’ u časopisu ‘Pjevački vjesnik’ 1912. g., napisao je: ‘Među ovim prvim radnicima spomenut ću Mihovila Čurkovića koji je napisao mnogo popijevki za jedan glas uz pratnju glasovira. Posjedovao je izvanredan sluh za glazbu. Poznat je bio po zvonkom i ugodnom baritonu, nastupio je kao vrstan pjevač u Zadru, Dubrovniku i drugim gradovima.

Čurković je poticao i djelovao u pravcu buđenja i razvijanja nacionalne hrvatske svijesti u rodnom mjestu, oko osnutka ‘Hrvatske čitaonice’, ‘Seoske blagajne’ u Arbanasima, pohadnja mještana hrvatskih škola i dr. Čurković je u Trstu 1891. g. objavio svoju zbirku kompozicija ‘Dvaest popijevaka uz pratnju glasovira’ koje su komponirane na riječi Augusta Šenoe, Augusta Harambašića, Rikarda Katalinića Jeretova, vlastite i drugih. Popijevke su za glasove: bariton, tenor, sopran, mezosopran i zbor (ženski)’“ rekao je dr. Dundović.

Kritičar časopisa ‘Gusle’ (1892.) za Čurkovićeve skladbe kaže: “Melodije su osobito zgodne za pjevanje, jer potječu od vješta pjevača koji poznaje efekte pjevačke”. Muzikolog dr. Božidar Širola u knjizi “Pregled povijesti hrvatske muzike” (1922.) navodi da je Čurković poka-

zao svježu melodijsku invenciju i da su njegove melodije jako prikladne za pjevačko grlo. Glazbeni kolekcionar Đuro Nazor iz Bobovišća na Braču, koji je vodio korespondenciju s Čurkovićem, izjavio je: “U početku Čurkovićevog rada u Dalmaciji nismo imali nacionalnih skladatelja. On je među prvima svojim stvaranjem budio narodnu svijest među Dalmatincima. To mu se mora priznati i jedan dan pisati o njemu s toplom simpatijom”. Čurković mu je u pismu napisao: “Svoje skladne svjetovne popijevke širio sam u krugu prijatelja i stjecao opću simpatiju dramatskom izvedbom. Moje skladbe odlikuju se melodijom i lakom invencijom i od nekog su efekta dok se pjevaju. Najviše sam stvari skladao za moj baritonski glas i prigodno pjevao”.

“Njegova djela rasprostranjena su diljem arhiva raznih crkvenih i svjetovnih ustanova. U novije vrijeme Maja Milošević Carić sastavila je ‘Katalog muzikalija u arhivu Dominikanskog samostana sv. Petra Mučenika u Starome Gradu na Hvaru’ (Split, 2017.), u kojem je navedeno sedam glazbenih djela don Mihovila, što znači da su oni kružili duž dalmatinske obale. Ennio Stipčević u svom poticajnom članku ‘Arhiviranje tišine (II)’, u časopisu ‘Kolo’ Matice Hrvatske br. 4/2005. g., kaže: ‘Glazbena historiografija sustavno zaobilazi i minorizira glazbeno stvaralaštvo don Mihovila Čurkovića’. Čurkovićev skladateljski opus nije precizno popisan ni do kraja poznat pa Stipčević zaključuje ‘da taj župnik i hrvatski glazbenik ima šansu da iznova dođe na glazbeni repertoar’. To don Mihovil Čurković doista zaslužuje“ poručio je dr. Dundović.

Don Mihovil je stjecao temeljna glazbena znanja od svoga učitelja glazbe, talijanskog skladatelja Antonija Ravasija koji je bio i ravnatelj zbora zadarske katedrale, a bio mu je i učitelj u bogosloviji. Dr. Dundović je citirao mons. Pavla Keru da je „talentiran i samouk glazbenik i solo pjevač don Mihovil Čurković iz Zadra dao zamjetan umjetnički prilog hrvatskom narodu te spada među zaslužne i istaknute ljude svoga kraja. S druge strane, kao rodoljub i veliki poklonik glagoljice svijetli kao uzor svima koji se i danas bore za očuvanje hrvatskog narodnog

identiteta“.

Mr. Roko Sven Surać govorio je o okolnostima talijanskog iredentizma naspram Zadra i Dalmacije u razdoblju formiranja hrvatske nacionalne svijesti u drugoj polovici 19. i prvoj četvrtini 20. st. Pod okriljem stranke prava, Čurković je pokušavao suzbiti talijansku hegemoniju. „Talijanski pokreti za neovisnost uspjeli su 60.-ih godina 19. st. stvoriti državu, nakon čega su mitološkom iredentističkom politikom, pod idejom novonastale Italije kao sljednika Rimskog carstva i Mletačke republike, polagali pravo na istočnu obalu Jadrana. Rast nacionalnih svijesti prelamao se preko Zadra kao sjedišta austrijske Dalmacije i najvažnijeg grada na hrvatskoj obali. Hrvatski narodni preporod je usadio stanovništvu ovih prostora ideju hrvatstva što se očitovalo u rastućem broju nacionalnih stranaka. Stranke su preuzele ulogu preporoditelja i pokušale se izboriti za ravnopravnost, ali ta je borba predstavljala dugotrajan i mukotrpan proces“ rekao je mr. Surać.

Govorio je o pojavi stranke prava okupljene oko don Ive Prodana i lista Hrvatska kruna. „Početak je imala u korijenima Narodne stranke, gdje je don Mihovil Pavlinović zagovarao radikalnije ideje nego Miho Klaić. Kad je ideja jugoslavenstva počela uzimati zamah, Pavlinović se vratio ideji hrvatstva. Shvatio je prijetnju srpske politike pojačane idejama Ilije Garašanina i Načertanija pa je svoju politiku okrenuo protiv Talijana i protiv Srba, ustvrdivši da se neće dogoditi više da se u Dalmatinskom saboru zataji hrvatsko ime zato što to odgovara Srbima“ rekao je mr. Surać.

Na temeljima ideja Pavlinovića osniva se Stranka prava pod don Ivom Prodanom, a značajnu ulogu uz njega imao je i don Mihovil Čurković, pomoćnik Prodanu u stranci te je bio i tajnik Stranke prava u Dalmaciji. Nakon raskola među dalmatinskim pravašima, Čurković je izjavio da jedino Čista stranka prava nastavlja Starčevićevu tradiciju te da stoji iza Prodana u Dalmaciji i Josipa Franka u Banovini. „Osim Prodana s kojim je bio vršnjak i zajedno odrastao, veliku ulogu za Čurkovića imao je i don Josip Joko Krstić. On je bio pristaša Narodne

stranke, omiljen među pukom te je nakon Ervenika i Pristega postao župnikom Arbanasa, zatim u Diklu, što je ostavilo trag na Čurkoviću koji je pratio njegove stope. Krstić se opredijelio za hrvatstvo u borbi protiv autonomaštva i nekad je zamijenio urednika Narodnog lista. Ostavio je takav pečat da su vlasti zabranile da se njegov sprovod održi po danu, da se ne pretvori u političke demonstracije, pa je pokopan po noći“ rekao je mr. Surać.

Predavač je istaknuo da su na političku i društvenu aktivnost Čurkovića utjecale činjenice što je rođen u Arbanasima „koji su izvan centra grada, pa su kao naselje bili spremniji prihvatiti ideje hrvatstva. Imao je donekle utrt put u vidu Josipa Krstića i bio je blizak prijatelj s don Ivom Prodanom“. Mr. Surać je naglasio istaknutu političku ulogu Čurkovića u sklopu stranke prava u Dalmaciji, u osnivanju prvih hrvatskih čitaonica u Arbanasima i Diklu „što je u razdoblju kada hrvatski jezik nije bio služben i kada nije bio dopušten u školama i administraciji, bio poprilično hrabar potez i svjedoči o njegovoj želji i volji da hrvatski jezik i hrvatsku narodnost postavi na mjesto gdje bi i trebali biti“ poručio je mr. Roko Surać.

„Želimo iz prošlosti oživjeti lik značajnog župnika Dikla don Mihovila Čurkovića. Netko je rekao da čovjek živi dok ga se sjećamo. Postavljanjem spomen – ploče oživljavamo sjećanje na don Mihovila, njegovu brigu za spas duša i njegovo domoljublje. Sjećamo se i svih onih koje je don Mijo krštenjem uveo na put spasenja, koje je hranio i krijepio sakramentima euharistije, ispovijedi, ženidbe i bolesničkog pomazanja. Sjećamo se i njegove sestre Kate koja je žrtvovala svoj život služeći mu kao domaćica, koja je uz šaljive stihove, kruhom hranila gladnu dikljansku djecu.

Oživljavamo i sve koji su potezali konop dikljanskih zvona kad je dolazila nevera ili su zvonili kad je netko umro, kad su zvonjavom pozivali na misu i molitvu Zdravo Marijo“ rekao je o. Franjo Kowal, župnik Dikla. Podsjetio je i na Luku Matešića, djeda dikljanske župne pjevačice Pine Matešić. On se kao dugogodišnji sakristan brinuo za sakristiju, išao je s magarcem do Puntamike, oko Božića skupljati troja-

ke: suhe smokve, mendule i jabuke.

Prije blagoslova, spomen – ploču otkrila je Martina Matešić, predsjednica Mjesnog odbora Diklo. Župni zbor i udruga Kveštura izveli su pjesme koje skladao Čurković. Kroz program je vodila župljanka Ana Vidić. Susret je počeo himnom 'Lijepa naša' u zahvalnosti Bogu „što živimo u slobodnoj Hrvatskoj o kojoj je sanjao i za koju se kao pravaš borio don Mijo Čurković“.

Među prisutnim Dikljanima bili su i don Mladen Kačan, bivši dikljanski župnik i fra Niko Barun, gvardijan zadarskog samostana sv. Mihovila, franjevac glagoljaša.

U subotu 27. srpnja, u župnoj crkvi Gospe od Ružarija knjigu „Glagoljska madrikula Bratovštine Gospe od Lužarija u Diklu 1768.-1803.“ predstavili su prof. dr. Ivica Vigato, recenzent i dr. Grozdana Franov Živković, suautorica knjige. Taj su događaj organizirali Stalna izložba crkvene umjetnosti Zadar, Sveučilište u Zadru i župa Diklo.

ZADAR: Konferencija za medije Caritasa o projektu pomoći pohvaljenom i u Bruselsu: „Hvala Caritasu jer su nam dali nadu i vjeru u bolje sutra!“

Projekt „Suzbijanje siromaštva u Zadarskoj županiji podjelom hrane i osnovne materijalne pomoći – Faza II“ predstavljen je na konferenciji za medije u dvorani Caritasa Zadarske nadbiskupije u Zadru u ponedjeljak 12. kolovoza. Uspješnost tog projekta potvrđuje i da je vodstvo zadarskog Caritasa prije nekoliko mjeseci bilo pozvano u Europski parlament u Bruselsu predstaviti njegovu provedbu kao primjer dobre prakse drugim zemljama kako rješavati problem siromaštva u svojim sredinama.

Za taj projekt 85 % sredstava osigurava Fond europske pomoći za najpotrebnije (FEAD) a 15 % Ministarstvo za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku RH. Od gotovo 5 milijuna kuna novčane vrijednosti projekta (4,92 mil.), tri i pol milijuna kuna pomoći odnosi se na hranu, skoro milijun i pol na materijalnu pomoć i 77 500 kn za tehničku pomoć, čime je dodatno opremljena pučka kuhinja u Zadru.

Druga faza toga projekta počela se provoditi 16. srpnja 2018. g. Trebala se provoditi do 15. srpnja 2019. g., no Danijela Stipanić Graf, voditeljica projekta, izrazila je zadovoljstvo da je Caritas s Ministarstvom uspio dogovoriti još mjesec i pol dana dodatne provedbe projekta, pa su korisnici dobili još mjesec i pol u dodjeljivanju pomoći. Uz to, zbog ušteda u nabavi i promjene PDV-a, voditelji projekta uspjeli su u više stavki povećati broj primatelja pomoći od prvotno planiranih za više od stotinu korisnika. Pomoć se dijeli u cijeloj Zadarskoj županiji i u Kistanjama koji su u crkvenoj nadležnosti Zadarske nadbiskupije, a administrativno pripadaju Šibensko-kninskoj županiji.

Tim se projektom mjesečno proteklu godinu dijelilo 370 paketa hrane i 330 gotovih obroka dnevno u pučkim kuhinjama u Zadru i Benkovcu te u Socijalnoj samoposluzi zadarskog caritasa, a obroci su se nemoćnima dostavljali kući. Podjela materijalne pomoći uključila je mjesečno podjelu 129 paketa pelena, vlažnih maramica i zaštitnih krema, 85 školskih torba i 85 paketa školskog pribora, 146 kompleta školskih knjiga, 120 kompleta sportske opreme (odjeća i obuća za nastavu tjelesnog odgoja i sport kojim se dijete bavi), 218 kompleta kuhinjske opreme (zdjele, tave, tanjuri i pribor za jelo), 220 kompleta tekstila za domaćinstvo (posteljine i ručnici) te svaki drugi mjesec 200 paketa higijenskih proizvoda (četkice i paste za zube, gelovi za tuširanje, šamponi, sapuni, pribor za brijanje, deterdženti).

Korisnici primanja pomoći su obitelji koji žive u siromaštvu ili su u riziku od siromaštva: višechlane obitelji, samohrani roditelji, umirovljenici bez podrške obitelji, samci čiji prihodi nisu dostatni za podmirenje svih potreba i obveza. Jedan dio njih je nezaposlen a pomoć koju primaju nije dostatna za sve mjesečne potrebe. Dio je zaposlen ali za svoj rad ne primaju plaću koja je dovoljna za mjesečne obiteljske potrebe. Neki plaću primaju neredovito.

Prema statistikama, 20 % obitelji u Hrvatskoj živi u siromaštvu, a do 24 % obitelji živi u riziku od siromaštva. Prag siromaštva za jednočlano kućanstvo iznosi 2 339 kuna mjesečno, a prag siromaštva četveročlane obitelji iznosi 4

912 kuna mjesečno. „Svaka peta osoba u Hrvatskoj je siromašna ili u riziku od siromaštva, znači da ima primanja ispod navedene granice. Siromašni ljudi nisu više samo primatelji socijalne pomoći, kao što je to nekad bilo, ljudi koji nemaju nikakvih prihoda. Siromaštvo je postalo višedimenzionalni problem. Ono uključuje i sveprisutnu nezaposlenost, otežano uključivanje i konkurentnost na tržištu rada, nepristupačnu i neodgovarajuću zdravstvenu zaštitu, prepreke i nejednakosti u sudjelovanju u obrazovnom procesu, kulturnim, sportskim i drugim aktivnostima, socijalnu isključenost te sve izraženiju financijsku neizvjesnost i zaduženost. To ‘novo siromaštvo’ znači probleme financijske nesigurnosti i zaduženosti. U porastu je dječje siromaštvo, siromaštvo mladih, dakle onih koje se tek trebaju uključiti u svijet rada te siromaštvo zaposlenih osoba“ upozorila je socijalna radnica Maja Pavković, poručivši: „Imajući u vidu te pokazatelje, nužna je promjena fokusa planiranja politika na državnoj i na lokalnim razinama, ne samo gradova nego i okolnih mjesta, kako bi i ta mjesta dobila priliku za uključenost“. Voditelji projekta smatraju da smanjenje siromaštva započinje brigom i ulaganjem u djecu, pa je u okviru projekta pedagog Hrvoje Surać bio uključen u osobni rad s djecom. Susreo se s 85 djece koji su sudjelovali u primanju školske opreme i za tu je svrhu tiskano sto informativno – savjetodavnih brošura.

Caritas je bio dužan u projekt uključiti i popratne mjere. To je podrazumijevalo angažirati dvije socijalne radnice i jednu financijsku savjetnicu u rad s odraslima kojima je dijeljena hrana. One su se osobno susrele s 270 obitelji koje su primale pakete hrane i 300 pojedinaca kojima su dijeljeni gotovi obroci. Svrha tih susreta bila je raditi na otkrivanju uzroka siromaštva. Podijeljeno im je 600 letaka tiskanih za tu svrhu. Socijalna radnica Maja Pavković predstavila je rad s korisnicima kojega je vršila s kolegicom Majom Škifić. „Cilj popratne mjere bio je kroz individualni pristup u radu s korisnicima projekta potražiti uzroke siromaštva te na njih pokušati djelovati kako bi se, osim podjelom hrane i gotovih obroka, utjecalo na suzbijanje siromaštva“ rekla je Pavković. So-

cijalne radnice dale su korisnicima programa informacije o uslugama institucija, mogućnostima obrazovanja, zapošljavanja i prekvalifikacija. Savjetovali su ih i o uravnoteženoj prehrani koja ne mora biti skupa a doprinosi psiho-fizičkom razvoju, osobito djece; o zdravim navikama i financijskom poslovanju. Rad se odvijao u tematskim grupama. „U okviru radionica informirali smo korisnike projekta o pravima, povezivali smo ih s raznim stručnim osobama i organizacijama na njihovom području. Teme su bile motivacija i osnaživanje s ciljem poboljšanja životnih uvjeta, kvalitete života, strategije nošenja sa stresom i posljedicama nezaposlenosti te utjecaj nezaposlenosti i financijske sigurnosti na obiteljske i druge odnose“ rekla je Pavković.

Korisnici su u radu sa socijalnim radnicama naveli uzroke siromaštva. To su nezaposlenost i nemogućnost zaposlenja, bolest jednog ili više članova obitelji, visoka životna dob, nesposobnost za rad, male mirovine, niske plaće ili neredovita isplata plaće. Mnogi su naveli visoke cijene najma stana, neriješeno stambeno pitanje. Brojni korisnici žive u podstanarstvu na što odlazi većina njihovog budžeta. Tu su i nepovoljni krediti, ovrhe, smrt supružnika ili roditelja koji su ih uzdržavali, tjelesni i drugi invaliditet, visoki troškovi brige o djetetu s teškoćama u razvoju, samohrani roditelj s malom djecom, psihičke smetnje, Ptsp, branitelji bez ostvarenih prihoda. Izlaz iz svoje nepovoljne situacije vide u lakšem pristupu informacijama, socijalnoj podršci uže i šire okoline, boljem pristupu zapošljavanju i stručnom osposobljavanju. To su i primjerena plaća za rad, pristupačnije socijalne usluge i naknade te više usluga na razini lokalne zajednice, osobito u ruralnim područjima, jer ljudi iz okolnih mjesta imaju manje mogućnosti, baš i za djecu, u odnosu na ljude koji žive u gradu. Pomoć bi značila i stipendiranje učenika slabijeg socioekonomskog statusa, besplatne slobodne aktivnosti za djecu radi sprječavanja socijalne isključenosti, rješenje stambenog pitanja, sufinanciranje podstanarstva i režijskih troškova, bolji i pravovremeni pristup zdravstvenom sustavu. „Nekima je socijala stil života, smatraju da im država treba sve omogućiti i pasivni su

promatrači. No, veliki broj ljudi žele živjeti od svoga rada i djeci omogućiti potrebno. Projekt je pomogao upravo njima, da prevladaju trenutne materijalne poteškoće u kojima su se našli. To su bili uglavnom sezonski radnici, oni koji povremeno rade ili je žena na porodiljnom dopustu pa su im primanja manja“ rekla je Pavković.

Istaknuvši da im je od velike pomoći taj projekt, korisnici su izjavili sljedeće: „Ljudi se srame pitati kad treba, ali kad pitate određene

osobe za pomoć, oni vam to i omoguće. Jako sam zadovoljna i zahvalna tim osobama jer sam s njima dobila nadu i vjeru u bolje sutra”. „Mala plaća, kad platim režije nemam za jesti. Drago mi je da moja djeca mogu jesti više voća i mlijeka, zdrava prehrana je bitna, ali ja je ne mogu svaki dan priuštiti svojoj djeci”. „Ova mi pomoć puno znači, dobijemo dosta namirnica koje ne moramo kupovati pa nam ostane više novca za drugo. Lakše je”. „Zahvalan sam na svakodnevnom obroku, to mi puno znači, radi Pučke kuhinje nisam gladan”. „Lakše je kad se imaš kome obratiti za pomoć i popričati”.

Martina Matić je s korisnicima vodila grupne radionice o financijskoj pismenosti, poznavanju osnovnih financijskih pojmova, financijskom poslovanju i upravljanju kućnim budžetom. Voditelji su uvidjeli da su se mnogi našli u nepovoljnoj situaciji jer su podizali nepovoljne kredite, ušli su i nepotrebno u puno kredita, suočeni s ovrhama koje ih dodatno opterećuju. U radionicama o financijskom ponašanju govorilo se o kontroli vlastitog budžeta, potaknulo napraviti plan rashoda i ponašati se u

okviru mogućega, redovito izvršavati obaveze. Potrošnju treba svesti na nužni dio, sačuvati zdravlje koje često bude narušeno prilikom ulaska u tešku financijsku situaciju, potražiti pomoć stručne osobe.

„Zadatak djelovanja Caritasa je boriti se protiv siromaštva, socijalne isključenosti i socijalne nejednakosti. Siromaštvo se pokazuje na različite načine, a najupečatljiviji je nedostatak financijskih sredstava za stanovanje, za školovanje djece, obrazovanje. Nedostatak financijskih sredstava dovodi i do narušenog zdravstvenog stanja, socijalne isključenosti, beskućništva. Mi smo tu i nastojimo to smanjiti kroz niz naših projekata“ rekla je Mirjana Tadić, zamjenica ravnatelja zadarskog Caritasa don Ivice Jurišića također prisutnog na konferenciji. Istaknula je da zadarski Caritas pomaže osobe koje inače ne ostvaruju prava u sustavu socijalne skrbi. To su višečlane obitelji, umirovljenici bez obiteljske podrške, samci. „Dobivena sredstva iz tog projekta uložena su u Caritasove programe koji postoje već godinama, ali s tim novcem pomoć je podignuta na veću i kvalitetniju razinu, obuhvatila je veći broj primatelja pomoći. U Pučkoj kuhinji korisnici su dobili obilatije obroke i raznovrsniju hranu. Pomognute su brojne obitelji s malenom djecom a imaju više djece. Redovita podjela pelena puno im znači jer je to velika stavka u njihovom kućnom budžetu. Beskućnici iz zadarskog prenoćišta Sv. Vinka Paulskog dobivali su dnevno tri obroka, obiteljima je plaćan učenički i studentski dom za njihovu djecu, plaćano je i liječenje potrebnima“ rekla je Tadić. Podsjetila je da Grad Zadar i Zadarska županija redovito izdvajaju sredstva za potrebne u sustavu Caritasa.

Ministarstvo za socijalnu politiku RH u studenom 2017. g. objavilo je poziv na natječaj „Ublažavanje siromaštva pružanjem pomoći najpotrebitijim osobama podjelom hrane i/ili osnovne materijalne pomoći“ kojega je zadarski Caritas zadovoljivši potrebne kriterije među rijetkima uspješno prošao te privodi kraju provedbu druge faze. Zbog dobrobiti korisnika, Caritas Zadarske nadbiskupije će se javiti i za provedbu treće faze na natječaj nadlež-

nog ministarstva koji će biti objavljen u rujnu 2019. g. i za koji su već pripremili potrebnu dokumentaciju, kako bi se zadržala razina poboljšane kvalitete i povećane brojnosti korisnika u pružanju razne pomoći potrebnima.

ZADAR, BELAFUŽA: Relikvija Bl. Miroslava Bulešića, svećenika marijanske duhovnosti – dar župi Uznesenja BDM

Duhovna priprava za proslavu Velike Gospe u devetstoljetnom zadarskom svetištu Gospe Maslinske na Belafuži bila je u znaku svečanog spomena Bl. Miroslava Bulešića koji je svoje svećeništvo živio u osobitom predanju i posveti Majci Božjoj. Dvodnevni pohod tom svetištu mr. don Ilije Jakovljevića, vicepostulatora Bulešićeve kauze, završen je u utorak 13. kolovoza u župnoj crkvi Uznesenja BDM na Belafuži u Zadru.

Don Ilija je predvodio večernja misna slavlja prva dva dana trodnevnice ususret župnoj svetkovini Velike Gospe u belafuškoj župnoj crkvi. U ponedjeljak 12. kolovoza misa je počela svečanim izlaganjem relikvije bl. Miroslava koja je unesena u župnu crkvu na javno štovanje u župi Uznesenja BDM. Relikvija prvog stupnja, djelić kosti iz Bulešićevog tijela, dar je Porečke i Pulske biskupije toj zadarskoj župi čiji župnik mr. don Dario Tičić još od svojih sjemenišnih dana gaji osobitu ljubav prema Bulešiću. Tu pobožnost, promičući Bulešićevu svetost, dijeli i sa svojim belafuškim župljanima.

Relikvija Bulešića koji je 24. kolovoza 1947. g. mučenički zaklan nakon krizme u župnoj kući u Lanišću na obroncima Učke, trajno će biti izložena na javno štovanje vjernika u crkvi Gospe Maslinske koja se nalazi pokraj nove župne crkve Uznesenja BDM, položena u pozlaćeni relikvijar. Don Ilija je u propovijedi pojasnio da „počastiti relikviju znači dotaknuti Boga koji se proslavio u svom svećeniku bl. Miroslavu, mučeniku 20. st., znači dotaknuti dio svetosti i proslavljenosti Crkve. Relikvija u sebi čuva, sadrži trag svetosti Crkve. Časteći relikvije svetaca, posebno mučenika kao što je i bl. Bulešić, ne dotičemo samo dio njegovog zemaljskog života, nego i dio njegovog sadašnjeg života, a to je proslava i zajedništvo sa svetima.

Čašćenje relikvija je najintimnije povezano s vjerom u uskrsnuće. Dotičući, časteći relikviju, mi zapravo ispovijedamo temeljni sadržaj naše vjere – vjeru u uskrsnuće“ poručio je don Ilija.

Nazivajući Bulešića marijanskim svećenikom, don Ilija je podsjetio da je to znakovito i u datumu njegovog rođenja. Bl. Miroslav rođen je 13. svibnja 1920. g. na blagdan Gospe Fatimske u hrvatskoj obitelji u selu Čabrunići, u župi Svetvinčenat u južnoj Istri. „Činjenica da je rođen na Gospin blagdan trajno će obilježiti njegov lik Gospom. Bio je svećenik marijanske duhovnosti. Zadarski nadbiskup Želimir Puljić nazvao ga je ‘istarskim Stepincem’. Svako svoje razmatranje, poteškoću, radost, uspjeh, ali i žalost, bl. Miroslav uvijek povjerava Gospi“ rekao je don Ilija. Naime, upravo se bl. Alojzije Stepinac kao zagrebački nadbiskup zauzeo za uzdržavanje Bulešića na njegovom studiju u Rimu. Baš je u Rimu 1942. g. na blagdan Bezgrešnog začeca BDM, u bazilici sv. Petra, Bulešić osobno sudjelovao kod Papine posvete svijeta Bezgrešnom Srcu Marijinu.

Bl. Miroslav prve molitve uči od svoje pobožne majke. „Imao je majku sveticu“ istaknuo je propovjednik. „Svoje prve molitve uči iz molitvenika ‘Oče, budi volja tvoja’. Uvijek ga je sa sobom nosio, u Rim i u Lanišću na dan kad je bio ubijen. Tijekom teoloških studija u Rimu ne sazrijeva samo intelektualno, nego upija ono po čemu je Rim sveti grad – njegovu duhovnu moć, što se vidi i iz Bulešićevih duhovnih spisa“ rekao je postulator, istaknuvši da se bl. Miroslav na putu prema svećeništvu susreo s raznim kušnjama. „Nije on bio ničega oslobođen. Ali svaku kušnju povjerava Marijinom zagovoru, da mu nebeska Majka izmoli potrebnu milost kod svoga Sina.

Đakonsko ređenje za koje se intenzivno pripremao ovako je opisao: „Prikazao sam se i darovao sasvim svome Bogu. Na njegovu čast i spas duša. Ganutim sam se srcem približio oltaru Božjem i ondje postavio svega sebe, svoje srce, svoju dušu. Nisam htio pustiti ništa za sebe, već sam htio sve tebi darovati, moj Bože“. On đakonsko ređenje opisuje kao potpuno davanje sebe Bogu. Kakve li poruke i nama danas u vršenju našeg poslanja! Ne, što ću uzeti za

sebe. Nego, kako ću sebe dati, da u potpunosti ono što jesam i živim, dam za ono što činim“ poručio je don Ilija. U tom kontekstu, darivanje sebe u obitelji, davanje svoga srca i duše za obitelj, don Ilija je nazvao „svetinjom nad svetinjama“.

„Davanje sebe za člana obitelji s kojim nisam dobar. Taj će me član obitelji posvetiti. Posvećuje te onaj s kim nisi dobar, jer moraš za njega Boga moliti. Kad moliš Boga, ti se posvećuješ. Dok ogovaraš, ne posvećuješ se. Dajmo i mi svega sebe, iskreno, ne polovično, ne dvolično, nego sa svim srcem. Dajmo svoje probleme, svoje boli, svoje radosti i žalosti, Majci: ‘Evo me Majko, evo me Gospe! Tu sam došao, da ti se dam, a ti me najbolje poznaješ’“ potaknuo je don Ilija, podsjetivši kako je bl. Miroslav „ganutim srcem pristupio oltaru i ondje ostavio sebe. Na tom istom mjestu gdje se potpuno predao Bogu u đakonskom i svećeničkom ređenju, danas se nalazi njegov grob, misni oltar. Taj oltar, taj prostor, postao je mjesto gdje se ljudi mole, traže blaženikov zagovor, da im isprosi potrebne milosti od Boga“ rekao je don Ilija.

Nakon ređenja, mladi svećenik Miro vraća se u Rim nastaviti studij te se intenzivno priprema za pastoralni svećenički život. To je vrijeme početka rata i bl. Miroslav bilježi: „Moj Bože,

skrati ove dane. Povrati nam mir. Ali prije njega, neka se raširi po srcima duh tvoje ljubavi i prava. Ljudi, od koga čekate spas? Od koga čekate mir? Samo Bog ga može dati, a ne ljudi. Ljudima se Bog služi za svoje neizbrisive nacрте. Daj, moj Bože, da brzo dođe onaj dan mira“. Nakon nekoliko dana, na blagdan Bezgrešne, Miroslav čini osobnu posvetu BDM.

„Na jesen 1943. g. Miroslav ide za župnika u Badernu, u jednu od najgorih župa. I danas u našoj biskupiji postoji izreka: Kad ti biskup kaže ‘Poslat ću te u Badernu, nešto si zgriješio. Ideš na popravni’. Miroslav nije išao tamo na popravni, nego je išao u tu zahtjevnu župu da ondje pokuša ljudе pridobiti za Boga. Rat je i odmah nailazi na udar bezbožnog komunističkog sustava. Vjernici su ga jako poštovali i voljeli jer je bio pobožan i pravedan svećenik. Kao Kristov svećenik u vrijeme rata, kad su u Istri djelovale tri vojske, tri ideologije, partizani, Nijemci i Talijani, bl. Miroslav želi svima biti svećenik, dijeli svakome svete sakramente, tko ih traži. Tu se vidi univerzalnost katoličkog svećenika – i neprijatelju podijeliti sakramente“ istaknuo je propovjednik, naglasivši da je „to poziv i univerzalnost katoličkog svećenika – biti spreman izložiti sebe radi čovjeka, pa i radi neprijatelja“. Vidjevši u svakom čovjeku sliku Božju, Bulešić je rekao: „Ja sam katolički svećenik i podijelit ću svete sakramente svima koji ih zatraže: i Hrvatima i Nijemcima i Talijanima“.

„Kao mladi svećenik hrabri svoje kolege da ne izgube uzalud glavu. Odigrat će ključnu ulogu s istarskim svećenicima, don Božom Milanovićem, da se Istra pripoji Hrvatskoj. Volio je svoj narod, a druge je poštivao. No, bezbožni ko-

munistički sustav stalno mu je slao prijetnje. Čak mu je obitelj savjetovala da ode iz Istre, ali on kao istinski sin hrvatske Istre, nije mogao ostaviti svoj narod i dom“ rekao je don Ilija. Na upozorenja prijetnjama komunista da ne govori tako otvoreno, Bulešić je rekao: „Ako me ubiju, ubit će me za vjeru i Boga“.

Piše: „Od prije Božića, protivnici su se digli protiv mene, smatrajući moje djelovanje u apostolatu kao neku politiku. A ja sam činio samo svoju dužnost. Učio sam djecu kršćanski nauk. Sve sam pozivao na kršćanski život, na svetu misu, na svete sakramente. S djecom sam napredovao puno u nauku Katekizma. Učinio sam da djeca malo ožive, da napreduju i prime svete sakramente“. „No, to nije bilo po volji protivnika. Miroslav za to ne mari“ naglasio je don Ilija, citirajući Bulešićeve riječi: „Ja sam učinio koliko sam mogao, iz ljubavi. Iz ljubavi za ovaj moj narod. Moj Bože, opet ti prikazujem svoj život. Neka bude tvoja volja“.

„Unatoč prijetnjama, ne posustaje u apostolatu, u ljubavi prema čovjeku. Kaže: „Neprijatelji navaljuju na me. Hvala tebi, Bože. Ja se hoću držati tebe i tvojih zapovijedi. Činit ću svoju dužnost, pomози mi. Ravnaj ti sa mnom“. Onda, znak marijanske duhovnosti: „Majko moja. Budi mi u pomoć“. Pouzdanje u Božju providnost mladog svećenika Miroslava čini poletnim u pastoralu. Svaku svoju poteškoću povjerava nebeskoj Majci Mariji i vjeruje da je ona njegova zagovornica kod Boga. I nama u našem životu potrebno je pouzdanje u Božju providnost. Izaći iz svoje krute sadašnjosti te u slobodi srca zakoračiti prema budućnosti“ potaknuo je don Ilija, upozorivši kako „zarobljenost u sadašnji trenutak čovjeka čini nesretnim. Zarobi nas nešto što nam ne da živjeti, što nam oduzme radost i ljepotu“.

Bl. Miroslav kaže: „Majko moja, ti mi budi u pomoć. Ti koja si se toliko znala radovati, koja si bila majka radosti. Cijeli njen život bio je težak, ali Marija se radovala i ljubila. Miroslav je molio da ga Gospa zagovara da bude dobar svećenik. Često piše u duhovnom dnevniku: „Majko, ti si bliža Isusu. Ti si ga rodila. Pa tko će me bolje zagovarati kod njega, nego ti. Nijedan svetac, nego ti, Majko moja nebeska. Ti me za-

govaraj“. To možemo i mi reći: Majko, Gospe naša. Ti nas zagovaraj. Ti nam izmoli potrebnu milost od Gospodina“ potaknuo je postulator Jakovljević.

U toj pripravnosti, blaženi Miroslav približava se i trenutku kad će položiti svoj život 1947. g., na krizmi u Lanišću. Dan prije pogibije, 23. kolovoza, u Buzetu u župnoj crkvi komunisti su spriječili dijeljenje krizme. „Zauzeli su crkvu, igrali su kolo u crkvi. Htjeli su oskrvnuti svetohranište. Miroslav je stao ispred svetohraništa i rekao: „Možete, ali samo preko mene mrtvoga“. On je ostao do kraja u crkvi, nije dao da itko oskrvne svetohranište. Tada su mu rekli: ‘Sutra će padati krvavo kamenje u Lanišću’“ podsjetio je don Ilija. Nakon krizme u župnoj crkvi, dok su ga udarali, Miroslav je molio: „Gospodine, primi dušu moju“.

„Koliko puta je naše srce nemirno. Koliko puta je doživjelo razočaranje od ljudi. Istinski mir i sreću nikad ne možemo do kraja dobiti od čovjeka. Samo od Boga. Mjesec dana prije svoje smrti, bl. Miroslav se pita: „Komu da povjerim svoje poteškoće? Samo tebi, moj Bože. I tebi, Majko moja. Ti vidiš moje duševne patnje i trzavice. Ovo ti prikazujem. Ako je to malo, daj mi još. Daj mi pomoći da se u svojim poteškoćama, manama popravim“. Dok prikazujemo sebe našoj nebeskoj Majci, molimo te Miroslavove riječi“ potaknuo je postulator Jakovljević.

Kao primjer za nasljedovanje istaknuo je i Bulešićevo geslo: ‘Moja osveta je oprost’. „Molimo i mi tu milost, da nam Gospodin po zagovoru bl. Miroslava udijeli milost da oprostimo. Promislimo kome trebam oprostiti, za koga je potrebno moliti, tko me je uvrijedio. Možda me ta osoba i ne traži oprostjenje, ali ja mu želim oprostiti, da moje srce nije ranjeno. Bl. Miroslave, moli za nas!“ zaključio je don Ilija u propovijedi.

Spominjući se časnog primjera mučeništva bl. Miroslava i slaveći Boga koji je divan u svojim svetima, belafuški župnik don Dario Tičić zahvalio je don Iliji Jakovljeviću na daru Bulešićeve relikvije. Tičić je još kao sjemeništarač u Zadru 1990. g. dobio prvu knjižicu blaženikovog životopisa čiji je autor bio mons. Marijan

Bartolić, svećenik Porečke i Pulske biskupije. Predvođeni župnikom Tičićem, belafuški župljani dva puta su hodočastili u Svetvinčenat na Bulešićev grob kojega je don Dario još u vrijeme kada se o njemu nije javno govorilo, doživio kao „domaćeg sveca koji je sav Bogu predan“.

Nakon mise 12. kolovoza, don Ilija Jakovljević blagoslovio je motorna vozila, a nakon mise 13. kolovoza, vjernici su pogledali dokumentarni film 'Moja osveta je oprost' koji prikazuje kako je Bulešić sveto podnio mučeničko stradanje. Bulešićev subrat u pazinskom sjemeništu, kasnije riječko – senjski nadbiskup Josip Pavlišić, 1997. g. posvjedočio je u crkvi u Lanišću kako mu je Bulešić tri mjeseca prije svoje smrti, u kasno proljeće 1947. g., govorio o bijelom i crvenom mučeništvu: „On se već tada pripremao na mučeništvo“. A govoreći o svećeničkom poslanju sjemeništarcima, Bulešić je tih dana rekao što je i zapisao u svom dnevniku: „Biti svećenik znači – biti mučenik“.

Potaknuvši da je svatko od nas pozvan posvetiti se nebeskoj Majci Mariji, tijekom mise 13. kolovoza don Ilija je predvodio molitvu posvećenja vjernika i obitelji Gospi, pred blaženikovom relikvijom u župnoj crkvi, izričući molitvu posvete riječima bl. Miroslava Bulešića.

ŠKABRNJA, SVETKOVINA VELIKE GOSPE: „Čestite majke su snaga obitelji, duša naroda, stožer života i budućnost društva“

Na svetkovinu Velike Gospe u četvrtak 15. kolovoza, u župnoj crkvi Uznesenja BDM u Škabrnji koncelebrirano misno slavlje, potom i procesiju s Gospinim kipom kroz mjesto, predvodio je zadarski nadbiskup Želimir Puljić.

Nadbiskup je govorio o vrijednosti materinstva i potaknuo na molitvu „da budemo ispunjeni strahopoštovanjem pred Bogom, životom i vječnošću. Boga

priznavati, život poštivati, sakramente slaviti i primati, Crkvu voljeti i Bogu se moliti“. Istaknuvši da se oko Marije, najveće među ženama, okupljamo u sigurnosti da smo u okrilju naše dobre Majke, naše zagovornice kojoj se možemo uteći u svakoj potrebi i nevolji, mons. Puljić je govorio o borbi za život u svjetlu navještaja iz Knjige Otkrivenja, kada je pred ženom koja rađa strahoviti zmaj koji čeka da rodi i da joj proždre dijete.

„Potresna slika. Žena, nježnost, blagost i dobrotu. Jezoviti Zmaj s ognjem i plamenim jezicima obuzet idejom smrti i ubijanja, samo vrebao kako ubiti njeno dijete. Koliko je puta ta opaka neman iz Otkrivenja pokazala svoje rušilačke namjere, osobito u 20. st. po zloglasnim ideologijama nacizma, fašizma i komunizma“ istaknuo je mons. Puljić, dodavši da je u Otkrivenju naznačeno i što činiti u takvoj situaciji: „Žena pobježe u pustinju gdje joj Bog pripravi sklonište“.

„Bog nas, dakle, kad se nađemo u stisci i problemima, čeka u pustinji, u tišini i šutnji. On govori kad se čovjek povuče iz galame. No, ni u takvim trenucima napasnik ne miruje. Kad ne uspije strahom i prijetnjom, onda nudi i zavodi“ rekao je mons. Puljić, podsjetivši na Isusovu kušnju i napasnikove ponude upravo u pustinji. „Istom metodom on pristupa i čovjeku današnjice. Govori mu, razuvjerava ga i šapuće: 'Nije istina ono što u Pismima piše. Nemoj slušati i vjerovati onomu što Crkva na-

učava. Ona je natražna institucija koja ne prihvaća znanstveni napredak i moderni život'. Koliko je žena podleglo i bilo zavedeno glasom napasnika koji ih je uvjeravao: 'Budeš li rodila to dijete, rodit ćeš jednog siromaha više. Obitelj bi se mogla raspasti od neimaštine, pa ćeš dolaskom novog člana uništiti sebe i dijete'. Blago ženi koja u takvim trenucima napastovanja nađe vremena poći u pustinju kako bi Bog progovorio njenom majčinskom srcu" poručio je nadbiskup, podsjetivši da su u pustinji i Mojsije i Ilija čuli Jahvin glas.

„I Isus je u pustinji i šutnji nadvladao napasnika. I nama valja u trenucima tjeskobe, napasti i drugih teškoća poći u tišinu Gospinog svetišta gdje ćemo u duši čuti Boga koji nas čeka i govori: 'Ustani, pođi k Mariji. Ne boj se, ja sam s tobom'. Nju nam je Isus ostavio kao majku kad je na Klavariji rekao: 'Ženo, evo ti sina'" rekao je zadarski nadbiskup. Isus nam poručuje: „Kad začuješ zavodnički šapat ili urlik zmaja, nemoj se preplašiti i vikati. Pođi u pustinju, u tišinu Božjeg doma gdje te Bog čeka kako bi progovorio duši tvojoj. Otvori uši, oči i srce kako bi čuo i osjetio kome te Bog upućuje i šalje zajedno nositi teret života i podnosili svagdanje kušnje, zajedno slaviti Boga i služiti mu. Jer, samo kad smo zajedno, mi smo jaki! Jaki smo kao Crkva i hram Božji kojega ni vrata pakla ne mogu nadvladati. U tome je snaga Crkve! Zmaj iz Otkrivenja ničega se toliko ne boji, koliko udružene braće u vjeri koji zajedno mole. Kada smo zajedno, Zmaj ne može slaviti. Njemu mjesta nema" poručio je mons. Puljić.

Marija, pomoćnica kršćana, naše je utočište, utjeha, pomoć i obrana. Zbog toga joj s veseljem rado hodočastimo moliti zagovor i zaštitu. „Marija moli s Crkvom, ali moli i za potrebe Crkve. Moli svjetlo apostolskim nasljednicima, snagu onima koji za vjeru trpe, postojanost onima koji u vjeri kolebaju" istaknuo je mons. Puljić.

U zahvalnosti za svjetlo dobrote koje nam je zasjalo preko Marije, nadbiskup je potaknuo na molitvu Mariji da čuva obitelji. „Sve povijesne krize, kušnje, Zmajeve prijetnje i zastrašivanja, uspjeli smo prebroditi jer smo se molili i hodočastili u Gospina svetišta. Po tomu smo

prepoznatljivi. Blago narodu koji ima dobre, moralne i čestite očeve i majke. Blago obitelji u kojoj je molitva kruh svagdanji, a Marija uzor obiteljske žene i majke" poručio je mons. Puljić, istaknuvši: „Čestite, uzorne i plemenite majke su snaga obitelji, duša naroda, stožer života i budućnost društva! To su majke koje kleče pred Gospom, najvećom ženom povijesti i mole blagoslov, zagovor i njenu pomoć na stepenicama oltara i pričesnoj klupi“.

U poticaju obiteljima, osobito ženama, mons. Puljić ističe za primjer sv. Ivanku Berettu iz Bergama u Italiji koja se rodila u brojnoj obitelji, a ostvarila je ideal žene, majke i supruge. Završila je medicinski fakultet i specijalizirala pedijatriju, radila je s majkama i starijim osobama. Bila je udana za inženjera Petra Mollu od 1955. g. „Duhovnost te izvanredne žene rasla je i sazrijevala kod oltara. Rado je sudjelovala na misama, pohađala Isusa u svetohraništu, meditirala, čitala Sveto Pismo i redovito molila kronicu. Bila je vrlo angažirana u župi i apostolatu Katoličke akcije" rekao je nadbiskup.

Nakon troje rođene djece, tijekom četvrte trudnoće liječnici su otkrili da Ivanka ima tumor na maternici. „Predlagali su joj neka se odluči za pobačaj kako bi je mogli operirati. Ona je, međutim, izjavila i svojoj odluci ostala vjerna do kraja: „Ako morate birati između mene i djetetova života, ne oklijevajte. Birajte dijete i spasite njegov život". Potpuno predana u ruke Božje, radosno i opušteno u molitvi je proživjela posljednje mjesece, čekajući rođenje svoje drage Ivane Emanuele, na Veliku subotu 21. travnja 1962. g. Liječnici su sve učinili da spase i njezin život. No, ona je sedmi dan nakon poroda s molitvom: 'Isuse, ljubim Te' preminula u bolnici u Monzi" rekao je mons. Puljić, podsjetivši na riječi sv. Ivana Pavla II. prigodom njene beatifikacije 1994. g.: „Po primjeru Isusa Krista koji je ljubio svoje do kraja i ova je sveta majka obitelji herojski ostala vjerna zadaći koju je preuzela na dan vjenčanja“.

Deset godina kasnije, 2004. g., proglašena je svetom. „Tada je bilo osobito dirljivo gledati njenog muža s djecom kod oltara; 92.-godišnjeg starca pod ruku je pratila najmlađa kći Ivana Emanuela koja je rođena velikodušnim

darom svoje majke Ivanke. Čitavo vrijeme ceremonije držala je za ruku svog oca s osmijehom kakvog je imala i njena sveta majka, koja je bila prva liječnica proglašena svetom. Zbog toga je odabrana biti zaštitnicom trudnica, djece i promicatelja kulture života“ rekao je nadbiskup Puljić.

Potaknuo je na molitvu za obitelji, da očevi i majke budu dostojni roditeljskog poziva, da djevojke zavjetuju Mariji svoju čednost, djecu i muževe, za žene koje ne drže do svoga dostojanstva, „kako bi i one čule nebeski glas opomene i upozorenja: Ne daj Zmaju svog roda i poroda!“ potaknuo je nadbiskup Želimir Puljić.

ZADAR, BELAFUŽA – SVETKOVINA VELIKE GOSPE – Biskup Jezerinac: „Demografska politika je pitanje odnosa prema čovjeku i životu“

Na svetkovinu Velike Gospe u četvrtak 15. kolovoza središnje večernje koncelebrirano slavlje u drevnom svetištu Gospe Maslinske za oltarom ispred župne crkve Uznesenja BDM na Belafuži u Zadru predvodio je mons. Juraj Jezerinac, umirovljeni vojni biskup u RH, a nakon mise i procesiju ulicama Belafuže s čudotvornom slikom Gospe Maslinske.

Navještaj Božje riječi o opasnosti Zmaja koji vrebava ženu i dijete, biskup Jezerinac aktualizirao je u propovijedi upozorivši na zlo pobačaja. „Čovjek i danas vidi Zmaja kojega spominje Knjiga Otkrivenja. Taj Zmaj nije životinja, nego podrazumijeva bića izvanredne pronicljivosti usmjerena na ubijanje i smrt. Najčešće se služe ljudima, pa i profesijama humanitarnog

karaktera, tako da su izvana u janječem ruhu, a iznutra su strvinari.

Duhovna borba između dobra i zla, između istine i laži, neprestano traje. To nije samo borba između čovjeka i čovjeka, naroda i naroda, nego to je borba protiv samoga Boga“ poručio je mons. Jezerinac, upozorivši da Zmaj vodi tu borbu i u našem narodu, posebno protiv djece, protiv nerođenih, protiv nevinih dječaka i djevojčica, nastojeći u njima uništiti ljudsko dostojanstvo. „Statistike kažu da je za 20 godina u Hrvatskoj ubijeno 842 000 začete, a nerođene djece. Kako to protumačiti, ako iza toga ne stoji Sotona, ubojica čovjeka od početka, kako ga je nazvao sam Isus. Čovjek postavlja pitanje, kuda to ide tvoja i moja Hrvatska“ upozorio je mons. Jezerinac, istaknuvši da se toj suvremenoj pošasti može oduprijeti najprije snagom vjere i molitvom.

Mons. Jezerinac je citirao riječi umirovljenog pape Benedikta XVI.: „Ako poznamo Isusa Krista, drugačije ćemo živjeti“ te „Lijek koji je postao tijekom stoljeća učinkovit, lijek za kojega se danas čini da je zaboravljen, koji je danas aktualan više nego ikad prije, taj lijek zove se kratkim imenom – Marija“. „Samo snagom vjere moguće je preporučiti i obnoviti sve što je narušeno. Samo snagom povjerenja u Boga i zagovorom Majke Božje, moguć je istinski preporod“ istaknuo je mons. Jezerinac, citirajući bl. Alojzija Stepinca: „Tko Mariju ljubi, taj se ne gubi“.

„Unatoč onih koji se zauzimaju za lažnu slobodu, u našem narodu sve više raste istinska sloboda koju je donio Isus Krist. Potrebna nam je istinska i dugoročna demografska politika. Ona nije samo pitanje financijske naravi, ona je prije svega pitanje odnosa prema čovjeku i odnosa prema životu. Najučinkovitija mjera bila bi omogućiti i dopustiti da se začeto dijete rodi. Eto obnove! Nažalost, idemo krivim putem“ rekao je mons. Jezerinac, istaknuvši vrijednost prava začete osobe.

Biskup je naveo primjer svjetski poznatog pjevača Andree Bocellija koji je javno posvjedočio zahvalnost svojoj majci koja ga nije htjela pobačiti, iako su joj to savjetovali liječnici. Prije osam godina, na koncertu u Italiji, pričao je

o jednoj teško bolesnoj ženi kojoj su liječnici savetovali da se podvrgne operaciji i abortira dijete. Bocelli je rekao: „Ta mlada žena odlučila je da neće ubiti dijete. Ta žena je moja majka, a ja sam njezino dijete“. Tada je sišao s pozornice, pristupio majci koja je sjedila u prvom redu, poljubio je i rekao: „Mama, ti si učinila u svom životu najljepši izbor. Možda će ta tvoja gesta pomoći mnogim ženama da ne ubiju svoje dijete“. Bocelli se vratio na pozornicu i otpjevao pjesmu u čast svoje majke i majki širom svijeta. „Ta je žena našla toliku hrabrost u vjeri u Boga Isusa Krista“ istaknuo je propovjednik.

Također, Bocelli je i štovatelj Majke Božje. Prije desetak godina u svom predavanju u crkvi Gospe od Trojice u Fatimi rekao je: „Marija je jedini put do Oca nebeskoga. Ona je nebeska majka, posrednica i tješiteljica“.

„Kada je riječ o ljudskom životu, ne radi se samo o opstanku našeg naroda, što bi trebalo biti stalo kćerima i snovima hrvatskog naroda. Nego riječ je o našem konačnom cilju kojega je postigla BDM. Bog je Mariju obdario mjestom i sprema ga svakom čovjeku i cijelom čovječanstvu. Marija je nakon ovozemaljskog života uznesena dušom i tijelom na nebo. Stoga je blagdan Velike Gospe i blagdan našega života. Isus nam je dao svoju Majku na putu prema vječnosti. Kako je to lijepo uzeti Majku Isuso-

vu za svoju majku“ poručio je mons. Jezerinac, istaknuvši da Marija koja je uznesena dušom i tijelom na nebo nije u nekom pasivnom stanju, nego se trajno zauzima za nas.

„Drugi Vatikanski sabor u jednom svom dokumentu piše: ‘Marija se brine materinskom ljubavlju za braću svoga Sina koji još putuju i nalaze se u pogibeljima i tjeskobama, dok ne budu dovedeni u sretnu domovinu. Zato se ona naziva odvjetnica, pomoćnica, posrednica’. Kad je Hrvatska bila svedena na ostatke ostataka, Hrvatski sabor ju je nazvao najvjernijom odvjetnicom Hrvatske. A u zagrebačkim Remetama nazvana je ‘duša duše Hrvatske’. Marija se zauzima za nas, za svoju djecu – to je ta vesela vijest koju slavimo! Možemo računati na Marijinu pomoć“ ohrabrio je biskup Jezerinac, podsjetivši na riječi bl. Stepinca: „Slijedeći Mariju, nećeš zalutati. Njoj se moleći, nećeš očajavati. Dok te ona drži, nećeš se umoriti. Dok te ona štiti, ne trebaš se bojati“.

Biskup je pojasnio i značenje nebeskog viđenja koje je imao apostol Ivan a opisao ga je u Knjizi Otkrivenja riječima: „I znamenje veliko pokaže se na nebu. Žena odjevena u sunce, mjesec joj pod nogama, a na glavi vijenac od dvanaest zvijezda“. „Ta žena je znak Blažene Djevice Marije. Sunce u koje je ona zaogrnuti je Isus Krist. A mjesec pod nogama označuje pobjedu

nad zlom. Vijenac od 12 zvijezda predstavlja Crkvu Kristovu sazidanu na 12 apostola“ rekao je mons. Jezerinac, istaknuvši da je upravo ta slika nadahnula stihove najsvečanije hrvatske marijanske pjesme: „Zdravo Djevo, svih milosti puna, vječnog sunca ogrnu te sjaj. Oko čela zvjezdana ti kruna, ispod nogu stenje pakla zmaj“.

„Osnivači Europske unije, Adenauer, Schumann i De Gaulle unijeli su u grb Europske unije 12 zvijezda koje spominje Knjiga Otkrivenja. Tako su dali do znanja, a oni su to i vjerovali, da se Europa može graditi samo na kršćanskim temeljima, pod zaštitom i zagovorom Isusove Majke Marije. Jer zlo koje je prisutno u svijetu čovjek nije kadar svladati sam, svojim snagama, nego snagom Božjom i zagovorom Majke Božje“ poručio je mons. Jezerinac. „Knjiga Otkrivenja otkriva i izvor zla. To je Sotona, đavao. On je protivnik Božji, protivnik žene i djeteta. Ne samo djeteta Isusa, nego i svakog drugog djeteta. Žena koju je apostol Ivan gledao u svom viđenju nije samo Marija, nego je ona znak Majke Crkve, svih koji čuvaju Božje zapovijedi. Crkva je predstavljena kao žena koja u bolima rađa dijete koje Sotona hoće uništiti“ rekao je propovjednik upitavši: „Zašto tolika mržnja protiv Crkve Kristove? Zašto tolika mržnja protiv života“.

Biskup je rekao i da rijetko koji blagdan u godini pokreće veliko mnoštvo vjernika, kao što je to svetkovina Velike Gospe. „To je najraspjevaniji Marijin blagdan, kada s usana tisuća vjernika odjekuje pjesma vjere i pouzdanja u čast Majke Božje“ istaknuo je mons. Jezerinac, podsjetivši kako su hrvatski vojnici i policajci pjevali pred lurdom špiljom Gospina ukazanja na hodočašću Hrvatske vojske i policije u Lurdu u vrijeme Domovinskog rata: „Dom nam čuvaj, Božja mati, tvojom molbom nek' se vrati, Božji mir na cijeli svijet“.

Naglasivši da počeci blagdane Velike Gospe sežu čak u 4./5. st., biskup Jezerinac je istaknuo: „Dolikovalo je da ona koja je dala srce svoga srca, život svoga života, bude nagrađena najvećom nagradom, proslavom duše i tijela već na zemlji, odnosno na prijelazu u život vječni. Marija se vjerom uključila u veliko djelo Božjeg spasenja. Tako je postala suradnicom

Božjom i majkom utjelovljenog Boga. Marija se uključila u veliko djelo spasenja ljudskog roda upravo onda kad je prihvatila biti majkom Sina Božjega. Neka nam Marija bude put i način kako živjeti vjeru, kako oplemeniti društvo i unaprijediti svoju nacionalnu i obiteljsku budućnost. Neka očuva nas i dragu nam domovinu Hrvatsku“ poručio je biskup Jezerinac.

MEDVIDA: Velika devetnica i blagdan Glavosjeka sv. Ivana Krstitelja u Medvidi u znaku bl. Alojzija Stepinca

U župi Prikazanja BDM u Medvidi gdje puk stoljećima osobito časti sv. Ivana Krstitelja, ove godine prvi put održava se velika devetnica ususret proslavi blagdane Glavosjeka sv. Ivana Krstitelja. Tijekom devetnice, proteklih osam nedjelja župnik Medvide don Krešo Ćirak služio je misna slavlja u crkvi Sv. Ivana Krstitelja iz 13./14. st. koja se nalazi na groblju u Medvidi. To je bila nekadašnja medviđarska župna crkva, sada je zaštićeni spomenik kulture RH.

Prve nedjelje Velike devetnice uz blagdan Rođenja sv. Ivana Krstitelja, puk je u svečanoj procesiji prenio kip sv. Ivana Krstitelja iz župne crkve Prikazanja BDM gdje se inače nalazi u crkvi sv. Ivana Krstitelja. Usićenje svetog Ivana, kako Medviđari nazivaju blagdan Glavosjeka, tradicionalno svake godine okupi tisuće Medviđara koji žive diljem domovine i inozemstva. Tako će biti i ovoga 29. kolovoza. Osobitost ovogodišnjeg blagdane je gostovanje mons. dr. Jurja Batelje, postulatora Stepinčeve kauze, koji će nakon misnog slavlja koje će predvoditi umirovljeni šibenski biskup Ante Ivas, u Medvidi puku predstaviti oporuku bl. Alojzija Stepinca i podijeliti stotine primjeraka knjižice s tumačenjem sadržaja Stepinčeve oporuke koju je priredio mons. Batelja.

Naime, mons. Batelja poštuje trud kojega don Krešo Ćirak, župnik Medvide i Obrovca, čini u tim zajednicama u promicanju Stepinčevog duha te vjernike želi darovati primjercima Stepinčeve oporuke upravo na blagdan Sv. Ivana, velikog mučenika za Istinu, koji okuplja brojne vjernike ratom pogođenog medviđarskog i obrovačkog kraja u benkovačkom zaleđu. Poticaj za gostovanje mons. Batelje bilo je i ne-
tom održano srpanjsko hodočašće vjernika iz

Obrovca, Medviđe i drugih župa Novigradskog dekanata u Rim, s osobitom nakanom da hodočasnici vide u izvornom obliku tekst Oporuke bl. Alojzija Stepinca koja se čuva u Zavodu sv. Jeronima u Rimu. Na tom je hodočašću Oporuku u njenom materijalnom originalu hodočasnicima u Rimu predstavio tadašnji rektor Zavoda sv. Jeronima mons. Bože Radoš, novoimenovani varaždinski biskup.

U rimskoj crkvi sv. Jeronima hodočasnici su slavili večernju misu, a susretljivošću tadašnjeg rektora Zavoda mons. Radoša, razgledali su Oporuku bl. Stepinca što je osobita milost i rijetka prilika koju ne dožive mnogi. „Neopisiv je doživljaj i Božja milost vlastitim očima vidjeti tu Oporuku koju su ruke svetoga čovjeka i mučenika Alojzija pisale, dodirivale, želeći odaslati i svoju zaključnu pastirsku poruku vjernom puku. Riječi Stepinčeve oporuke „U nju (Svetu Bogorodicu) su stavljali svoje nade u svim teškim časovima osobnog i narodnog života. Nastavite tradiciju svojih otaca...“ i danas su zdravi i potreban putokaz našem narodu“ rekao je župnik Ćirak, istaknuvši još i oporučne Stepinčeve misli: „Svaki pokušaj izgraditi kulturu, civilizaciju, sreću jednog naroda bez Boga, znači zapečatiti njegovu vremenitu i vječnu propast. Zato, dragi moji dijecezani, ono što je sveti Pavao doviknuo Filipljanima, to i ja dovikujem vama na rastanku: ‘Stojte čvrsto u Gospodinu!’ (Fil 4, 1). Samo u Bogu je vaša sreća, vremenita i vječna. Izvan Boga ne ostaje ništa nego propast“.

Oporuka bl. Alojzija bila je nadahnuće i sadržaj razmatranja i tijekom Velike devetnice ususret blagdanu sv. Josipa koji je naslovnik susjedne medviđarske župe Obrovac, kada se na tjednim obiteljskim susretima molitve krunice sv. Josipu u Velikoj devetnici čitala blaženikova oporuka. Hodočašće u Rim ujedno je bilo i završni znak te Velike devetnice Svetom Josipu moljenoj u Obrovcu. Ujedno je hodočašće održano u spomen na 40. obljetnicu Branimirove godine, 1140. obljetnicu pisma pape Ivana VIII. knezu Branimiru i 540. obljetnice od kada je papa Siksto V. uveo da se blagdan sv. Josipa u cijeloj Crkvi slavi 19. ožujka.

Župnik Ćirak bl. Alojzija Stepinca sa župljani-

ma razmatra kao Sv. Josipa 21. stoljeća, koji svojim zagovorom čini da Crkva ostane vjerna roditeljskoj skrbi za svoj narod, a vjernike potiče na zauzetije poslanje po uzoru na sv. Josipa. „Bl. Alojzije bio je osobiti štovatelj sv. Josipa. Dok je bio u sužanjstvu napisao je knjigu povijesti po Litanijama sv. Josipa. Njegovim nastojanjem Sveta Stolica je 20. studenoga 1939. g. odobrila da se blagdan sv. Josipa slavi kao zapovjedani blagdan u svim biskupijama tadašnje Kraljevine Jugoslavije“ rekao je don Krešo. Stoga je župnik Ćirak bio i inicijator postavljanja kipa bl. Alojzija Stepinca u središtu Obrovca, kojega je 19. ožujka 2017. g. blagoslovio zadarski nadbiskup Želimir Puljić.

Kao mučenik za vjeru i narod, bl. Alojzije Stepinac ima osobito mjesto u ljudima mučeničkog mjesta Medviđe koje je u svojoj povijesti doživjelo više teških stradanja i progona. Na sam blagdan Glavosjeka sv. Ivana Turci su bili pobili puno Medviđara. Stradali su i u Drugom svjetskom ratu, zadnje i u srbijanskoj agresiji na Hrvatsku. U medviđarskom zaseoku Erstići četnici su 9. veljače 1993. g. ubili deset hrvatskih civila, od kojih je najmlađa žrtva imala 18, a najstarija 88 godina. Četnici su to učinili u odmazdi za oslobodilačku akciju HV-a Maslenica. Spomenik u čast žrtvama u Domovinskom ratu nalazi se pokraj medviđarske župne crkve Prikazanja BDM.

U Velikoj devetnici ususret Usičenju Sv. Ivana Medviđari su razmatrali značaj mučeništva koje je podnio i sv. Ivan Krstitelj, što su dodatno produbili i tijekom rimskog hodočašća kada su pohodili katakombe sv. Kalista. „Svako čisto srce posebnom milošću ispunja grobnica mučenika koji su Krista posvjedočili i davanjem vlastitog života. Kada smo slavili misu u kripti pape sv. Kaja, podrijetlom iz Dalmacije, sjetili smo se riječi iz duhovne oporuke bl. Stepinca: ‘Ostanite po svaku cijenu, pa ako treba i uz cijenu života, vjerni Crkvi Kristovoj, koja ima na čelu Petra, Papu za poglavara’“ rekao je don Krešo, istaknuvši da je, imajući pred očima likove svetih Petra, Pavla i drugih prvaka i mučenika svetosti, čovjek današnjice pozvan zapitati se: ‘U čemu je moja svetost? Što sam ja spreman učiniti za Krista? Jesam li u ovom

turbulentnom vremenu tolikih zavodničkih i bezbožnih ponuda prepoznatljiv kao Kristov hodočasnik?’.

„Carstvo nekad moćnih Rimljana nestalo je i zbog ulaganja u puno materijalnoga, prolaznoga a bezivotnoga, što je bilo posljedica i ljudske bahatosti, samodopadnosti, oholosti i života mimo Boga. No, u Rimu su i sveti tragovi Kristovih apostolskih prvaka i temelji Crkve. Trpljenje, poniznost, nenadimanje, ljubav i bogoljublje istinski su putovi prema vječnosti, što su nepotkupljivom vjernošću Bogu hrabro posvjedočili i sv. Ivan Krstitelj i bl. Alojzije“ istaknuo je don Krešo.

Podsjetio je kako su župljani u rimskoj bazilici sv. Petra zahvalili za brojne milosti i na grobu sv. Ivana Pavla II., sveca naših dana i prijatelja naše domovine. „Moleći na grobu Sv. Petra Ispovijest vjere Hrvata katolika, doživjeli smo i mi naš sadašnji naraštaj kao jednu od kapi koja je istkala 14.-stoljetni slap pokrštenja Hrvata i vjernosti sv. Petru. Mislili smo na riječi apostola koji su govorili Kristu: ‘Gospodine, lijepo nam je ovdje biti’. U pamet nam trajno dolaze riječi Stepinčeve oporuke: “Vi znadete da su naši očevi i djedovi prolili kroz stoljeća potoke i rijeke krvi da sačuvaju blago svete vjere katoličke i da ostanu vjerni Crkvi Kristovoj. Vi ne biste bili dostojni imena svojih otaca, kada bi se dali otrgnuti od stijene na kojoj je Krist sagradio Crkvu. Vjernost, dakle, do groba Crkvi Katoličkoj!“. Ostanimo u duhu trajno u blizini svetačkog primjera Stepinca koji je položio život za Boga, vjeran Isusu Kristu do kraja“ potaknuo je don Krešo Ćirak, poručivši da je hrabri hrvatski čovjek u napadanoj Bukovici gdje se nalazi Medviđa, tijekom povijesti potvrđen kao dobar i vjeran pastir koji je spreman dati život za Kristove vrijednosti i uzvišene ideale, podnoseći trpljenje i žrtvu za dobro cijelog naroda.

MEDVIĐA, GLAVOSJEK SV. IVANA KRSTITELJA: Biskup Ante Ivas: Istinom se suprotstaviti na agresivne i neistinite optužbe o stvaranju i obrani Hrvatske

Blagdan Glavosjeka sv. Ivana Krstitelja svečano je proslavljen u četvrtak 29. kolovoza u župi Prikazanja BDM u Medviđi, stradalničkom mjestu u Bukovici u zaleđu Zadarske nadbiskupije. Zbog crkve sv. Ivana Krstitelja (spomenik kulture RH iz 13./14. st.) koja je nekad bila medviđarska župna crkva, tu vjernici stoljećima svečano slave Usičenje sv. Ivana, u čemu su u predratnim godinama sudjelovali i pravoslavci s toga područja. Svečano koncelebrirano slavlje za vanjskim oltarom kod župne crkve predvodio je umirovljeni šibenski biskup Ante Ivas u zajedništvu s petnaestak svećenika.

Slavlje je počelo procesijom puka s kipom sv. Ivana iz svečeve crkve koja se nalazi na groblju u Medviđi u perivoj župne crkve Prikazanja BDM gdje se slavila misa. Pozivajući na molitvu za hrvatski narod i domovinu, biskup Ivas aktualizirao je poruku života sv. Ivana mučenika koji nije bio pokoleban u navještanju istine, kao što je i „Medviđare često mučan, mukotrgan, patnički i mučenički život rasuo i slamao, ali nikad ih nije slomio“.

„Sv. Ivan Krstitelj znao je da je opasno zamjeriti se i suprotstaviti kralju i ljudskim vladarima, naročito suprotstaviti se Istinom. Ali Ivan je znao da bi bilo pogubno suprotstaviti se Bogu i Božjoj istini. Ostao je hrabro na Božjoj strani!

Zato je bio osuđen, utamničen i pogubljen odsijecanjem glave. Ivan je ostao bez glave, ali ne i bez Božjega života za koga je svjedočio, čiji je bio glas koji se nije dao ušutkati. Bog uvijek pobjeđuje! Unatoč svim ljudskim maštanjama i glupostima“ poručio je mons. Ivas, istaknuvši: „I u našoj hrvatskoj povijesti bilo je nebrojeno puno onih, i iz ponosne hrvatske Bukovice, koji su gubili glavu, bili na različite načine proganjani, usiđeni i sve njihovo rušeno zbog Božje istine o ljudskom

dostojanstvu, o božanskom pravu svakog čovjeka na istinsku, a ne na lažnu i politički ušminkanu slobodu; pravo na svoju obitelj, na djecu i odgoj djece u kući i školi, pravo na svoj dom i domovinu u kojoj može živjeti kao svoj na svome. Sve to danas se dovodi u pitanje, to nas boli i muči“ upozorio je propovjednik.

Ovogodišnja proslava u Medviđi bila je i u znaku spomena bl. Alojzija Stepinca koji je bio mučenik za istinu. „Jedno od najčasnijih mjesta u našoj povijesti pripada hrvatskom blaženiku sv. Alojziju Viktoru – pobjedniku – Stepincu. On je 1940. g., kad su svijetu već prijetile ratne strahote, upozoravao: „Čitava tragedija današnjeg čovječanstva i nije u drugome nego u tome da su pojedinci, staleži i narodi okrenuli svoj pogled od Krista i s prezirom prešli preko normi koje je njegova božanska mudrost postavila čovjeku kao zalog njegove vremenite i vječne sreće. A Krist jest i ostaje centar oko kojega se kreće povijest svijeta“. Mnogi su mu zamjerali na takvom govoru“ podsjetio je biskup Ivas.

Kao zatočenik u Krašiću, kardinal Stepinac 1952. g. neustrašivo je rekao: „Oni (komunisti) su vrlo dobro znali da ja nikad nisam odobrio ni jedne jedine nasilne mjere nacista, fašista, ustaša. Moja jedina krivica bila je u tome što nisam mogao šutjeti na zlodjela komunista. Da sam šutio nakon njihovog dolaska na vlast, nikad me ne bi dirali. Da sam pohva-

lio njihov rad, vjerojatno bi me uvrstili među svoje heroje. A jer toga nisam mogao ni smio, proglasili su me zločincem, veleizdajnikom. Da pokriju svoje krvave zločine pred svijetom, ja sam morao na sud i u tamnicu. Da se sud pokaže pravednim, poslužili su se i falsificiranim dokumentima“.

„Hvala ti, blaženiče, sveče naš. Umro si i mučenički, svetački!“ poručio je mons. Ivas, upozorivši: „Nažalost i danas ima onih koji bi htjeli da se prešute, sakriju i iskrive istine naše povijesti. Ima ih koji to rade agresivno, optužujući, pa i ovih dana, Katoličku Crkvu, naše svećenike i biskupe. Htjeli bi da šutimo o nedjelima svake vrste, pa i onima koji su se dogodili u Medviđi, zbog kojih je naš hrvatski narod morao trpjeti velike žrtve i stradanja od raznih lopova i agresora na naš dom i domovinu“.

U tom kontekstu, a s obzirom na sadašnji trenutak u domovini, mons. Ivas istaknuo je aktualnost poruke koju su hrvatski biskupi 2010. g. uputili javnosti, izražavajući zabrinutost zbog „pokušaja koji na svim razinama pojačavaju dojam nestabilnosti i beznađa u hrvatskom društvu“. „Skoro prije 20 godina! Šireći na razne načine, svim mogućim sredstvima, agresivno i neistinito, optužbe na račun stvaranja i obrane samostalne države Hrvatske i svih koji su je stvarali, branili i izgrađivali, pa tako i na Crkvu“ upozorio je propovjednik, podsjetivši na tadašnje riječi hrvatskih biskupa: „Istina o

temeljima suvremene Hrvatske u sebi nosi ponajprije ponos, a ne sram! Velikodušnost, a ne očaj! Čak kad to drugi svjedoče o nama, mi smo skloni sami sebe obescijeniti. Valja se i danas pitati, kome je stalo da se hrvatski ljudi pred današnjim izazovima ne nađu zajedno i u slozi ne pronalaze odgovore na pogibeljnosti? Ili je ipak nekome važno da nestaje hrvatske sloge? Ne dopustimo da prevlada kušnja malodušnosti! Pozvani smo otkrivati snagu vjere koja je našem narodu uvijek vraćala nadu i oduševljenje za dobro i vjeru u život“.

I ovih je dana HBK odbacila kao neistine i manipulativne tvrdnje o Katoličkoj Crkvi u Hrvatskoj koje je izrekao Milorad Pupovac, zastupnik u Hrvatskom saboru, rekao je mons. Ivas. „Oni koji blate našu Crkvu, znaju koliko Crkva znači našem narodu! Vidjeli smo to na poseban način na Veliku Gospu, kad nije bilo mjesta u hrvatskim svetišlima. To nekoga boli. Takvi ne žele dobro našem narodu. Naš narod zna komu se treba obratiti, na čije se majčinsko srce treba nasloniti“ poručio je mons. Ivas, potaknuvši da s blaženikom Alojzijem Viktorom – pobjednikom, molimo molitvu koju je on molio u katedrali u Zagrebu 1935. g.: „Neka se prelije more na nas, neka se sruše bregovi. Neka potamni (ako hoće) i sunce nad nama. Naša vjera u tebe, Gospodine i u pobjedu tvojih načela ostaje nepokolebljiva. Jer sve će proći, ali ti ostaješ“.

Biskup Ivas govorio je i o značaju života sv. Ivana Krstitelja za sve vjekove, aktualizirajući ga s potrebom vrednovanja života i odbacivanja grijeha. „Svi su se radovali rođenju Ivana. Na hebrejskom to ime znači Božji dar. Cijeli Ivanov život bio je Božji dar. Ivan je cijelim svojim životom, svojim djelima i riječima, propovijedima i poukama, a osobito dramatičnim pozivima na obraćenje, svim svojim suvremenici i učenicima bio ‘Glas koji viče’. Bio je glas koji je vikao već na samom početku života kad je na Gospin pozdrav Elizabeti od radosti zai-grao u utrobi svoje majke. To je glas koji i nama danas viče i otkriva temeljnu istinu kršćanske vjere: da je svaki ljudski život radost od samog začeća, ponajprije i nadasve radost Božja! Svaki čovjek stvoren je za radost života, za Božju radost, roditeljsku, obiteljsku, rodbinsku, na-

rodnu“ poručio je mons. Ivas.

Prigodom Ivanovog rođenja, Evanđelje nam donosi najveličanstveniju pjesmu života koju je Gospa pjevala pred trudnom Elizabetom a mnogi je svaki dan u molitvi pjevaju: ‘Veliča duša moja Gospodina...’. Otac Zaharija prigodom Ivanovog rođenja pjevao je zahvalnu pjesmu životu: „Blagoslovljen Gospodin Bog Izraelov!“. „Ivan nam i danas viče, trebali bismo ga čuti. Poručuje nam: Život, svaki ljudski život je Božji dar, neprocjenjiv dar, svetinja. Zato je ljudski život u Bogu i s Bogom nadasve radost i pjesma Veliča! Blagoslovljen budi Bog!

Ivan se sav predao u službu Božjeg dara života. Postao je Glas koji je vikao i u pustinji i na obali rijeke Jordana, kad je okupljenima oko sebe ispruženim prstom pokazao Isusa koji je dolazio na rijeku da ga krsti“ rekao je mons. Ivas, istaknuvši da je Ivan u Isusu prepoznao Spasitelja života pa je svima povikao: ‘Evo Jaganjca Božjega, evo onoga koji oduzima grijeh svijeta’. „Jeka toga glasa do danas se čuje po svem svijetu, u svakoj svetoj euharistiji. Grijeh, počeli smo to svi pomalo zaboravljati, poput smrtonosne rijeke teče ljudskom povijesti i muti Božju i ljudsku radost života u ljudima.

Grijeh je uzrok svih ljudskih nesreća, tragedija, lutanja, svih mržnji i ratova, otimačina, svih nepravdi, laži i lažnih optuživanja, užasnih izvrtanja i ubijanja istine, Božje i ljudske. I mi smo itekako osjetili grijeh koji izlazi iz ljudskog srca. Grijeh je uzrok vremenite ali i vječne smrti, što je najsudbonosnije“ upozorio je mons. Ivas, istaknuvši da je Ivan Glas koji je vikao i danas viče svima nama, kralju, moćnicima i mudracima svijeta: ‘Ne smiješ živjeti suprotno Božjim zakonima života, suprotno Božjem redu koga je Stvoritelj, sa svom ljubavlju i radošću, ugradio i stalno ugrađuje u svijet i svemir, na poseban način u ljude, u svakog čovjeka. Jer čovjek je Božji ljubimac, njegova slika i prilika.

Ne možemo se poigravati s čovjekom, kao što se danas, nažalost, mnogi poigravaju! Uz sve proklamacije ljudskih prava, čovjek je danas obescijenjen“ upozorio je mons. Ivas, ohrabrivši: „Bog je u čovjeka bio zaljubljen, jest i danas.

Bog se čovjeku na poseban način radovao, drugovao s njime, silazio k njemu u vrt zemaljski. Ivan – Božji dar je glas koji viče svima i posvuda – iz Herodove tamnice u koju je bio utamničen jer je kralju poručio da ne smije živjeti protivno Božjim zapovijedima. Ivan viče iz svih ljudskih tamnica kojih je danas, nažalost, sve više. Jer je sve više stravičnih duhovnih tamnica koji danas zarobljavaju i okivaju mnoge ljude.

Ivan je Glas koji viče i danas, nakon sramotnih i stravičnih plesova i kola smrti kojih je u svakom vremenu, pa i u našem, unatoč Božjoj riječi, Božjoj ljubavi i darežljivosti, unatoč glasa Ivana i Crkve, svetih ljudi i mnoštva vjernika i mučenika naše hrvatske povijesti, u našoj domovini. Sramotni rat grijeha, kolo i kulturu smrti vode oni koji hoće biti kao Bog – bogati, ali bez Boga, pa i protiv Boga i Božjega, u čovjeku, društvu, obiteljima, braku, u odgoju mladih u školama, u gospodarstvu, politici – sramotno podržavajući kulturu smrti koja se poigrava ljudskim životima i budućnošću zemlje. 'Bit ćete bogovi', zamamno je poručio Đavao, Sotona, zavodnik, najveći neprijatelj ljudskog roda od početka, kako reče Isus" upozorio je mons. Ivas.

„Ivan je bio i ostao glasan Božji dar i Božji glas života čovječanstvu zauvijek. O, kad bismo čuli taj Ivanov glas, tu njegovu viku? Glas koji viče u zemaljskim pustošima u kojima ljudi često pustoše Božja zdanja u ljudima i ljudskom društvu. Pustoše Božji red, zakone i zapovijedi. Zatrjavaju Božje izvore života i nude da piju iz mutnih i zatrovanih lokvi. Nemilo i opako siku, kao što su i u Medviđi sikli Turci, komunisti i četnici sve što je Bog usadio u ljudsko srce, dušu, savjest, u obitelji, narode, prirodu i svemir. A Bog je htio da raste, zrije i donosi dobre plodove na radost svima“ poručio je mons. Ivas.

„Ivan se iz ljudske pustoši i pustinje spustio do rijeke Jordana u koju silazi Spasi-

telj. Došao je na čistu, životnu vodu koja teče iz nepresušnog izvora, Boga Stvoritelja. Ivan je prepoznao Jaganjca koji oduzima grijeh svijeta – u tome je Ivanova veličina i poruka svim vremenima i svim generacijama. I do danas viče: 'Obratite se! Izadite iz svojih pustinja i pustoši. Sidite, prepoznajte ga, poslušajte, pođite za njim!'. Kako snažan govor velikog sveca!“ rekao je mons. Ivas, naglasivši da nam je Krist darovao svoj život, svoju Majku Mariju i svoga Duha s križa na kojem je bio raspet.

„U njegovom križu bili su svi križevi svijeta: i moj, vaš križ, križ Medviđe i križ hrvatskog naroda. Sve nam je darovao da bismo imali život u izobilju Božje ljubavi. U njegovoj krvi peru se grijesi svijeta, da svijet ne bude proklet i nesretan, sapet lancima grijeha, uvučen u đavolsko kolo smrti. Da bismo u punini mogli živjeti Božju slobodu, ljubav i uživati Božji mir u svom srcu, vratiti slogu i zajedništvo u obiteljima, narodu i domovini“ rekao je mons. Ivas, podsjetivši da su i na kršnom tlu Medviđe mnogi živjeli pobožno, kako to lijepo kazuje hrvatska riječ, a znači, po Božju.

„Molimo da danas čujemo Ivanov glas koji viče: 'Obratite se Bogu Spasitelju, Jaganjcu koji oduzima grijeh svijeta'. Živimo vjerno i dosljedno svoje krštenje, to moli za nas sveti Ivan Usik. A nije to lako, pokazuje nam sudbina Ivana! Uz sve nevolje koje je proživio, Ivan je ostao dosljedan svjedok da je Božje svjetlo

i Božja istina u Isusu došla na svijet. Istina i svjetlo koji sve više gube u pomrčinama našeg svijeta. Mnogima smeta to svjetlo i Božja istina koja se utjelovila u Kristu i kojega Crkva, uza sve svoje slabosti pa i povijesne promašaje, sa sv. Ivanom želi svjedočiti, pokazivati ljudima, svijetu i pomagati da se obratimo iz nevjere i grešnosti“ poručio je biskup Ivas, potaknuvši: „Sveti Ivane mučenice, stvori nama srca čista, da slijedimo našeg Krista“.

Biskup Ivas bio je u Medvidi 1960.-ih godina kao mladi zadarski bogoslov, sa svećenicima Grgom Baturom, Tomislavom Bondulićem i drugima. Na blagdan Glavosjeka sv. Ivana Turci su za svojih pustošenja bili pobili puno Medvidara. Stradali su i u Drugom svjetskom ratu i u srbijanskoj agresiji na Hrvatsku. U zaseoku Erstići četnici su 9. veljače 1993. g. ubili deset hrvatskih civila, od kojih je najmlađa žrtva imala 18, a najstarija 88 godina. Četnici su to učinili u odmazdi za oslobodilačku akciju HV-a Maslenica. Spomenik u čast žrtvama u Domo-vinskom ratu nalazi se pokraj medviđarske župne crkve Prikazanja BDM. Četnici su 1991. minirali i zapalili župnu crkvu u Medvidi koja je netom bila obnovljena, 1990. g. Ponovno izgrađena, posvećena je 2002. g.

Ove je godine prvi put u medvidi održana i Velika devetnica ususret Usičenju Sv. Ivana. Od blagdana Rođenja sv. Ivana Krstitelja do nedjelje prije Glavosjeka, Medviđari su devet nedjelja slavili misna slavlja u crkvi sv. Ivana Krstitelja sa župnikom Medvide don Krešom Ćirkom, razmatrajući značaj mučeništva koje je podnio sv. Ivan Krstitelj i za naše vrijeme te Oporuku bl. Alojzija Stepinca.

MEDVIDA: Predstavljena publikacija 'Alojzije kardinal Stepinac – Duhovna oporuka' mons. dr. Jurja Batelje

Mons. dr. Juraj Batelja, postulatore Stepinčeve kauze, predstavio je svoju autorsku publikaciju 'Alojzije kardinal Stepinac – Duhovna oporuka' u župi Prikazanja BDM u Medvidi na kraju mise na zavjetnu svetkovinu Glavosjeka sv. Ivana Krstitelja u četvrtak 29. kolovoza. U izdanju Postulature blaženoga Alojzija Stepinca, u toj publikaciji prvi put priređenoj i na povi-

jesno kontekstualan način sabranoj za javnost, dr. Batelja donosi tekst Stepinčeve duhovne oporuke i preslik njenog originala, pojašnjava kontekst njenog nastanka i iznosi arhivski dokumentirane, datirane situacijske podatke s citatima bl. Stepinca.

„Stepinac je velikan koji je bio stijena u prevrtljivim vremenima“ poručio je mons. Batelja, podsjetivši na riječi Stepinca: „Ako za istine vjere treba ići u zatvor, idemo. Ako na križ, neka nas razapinju. Ako pod mač, neka sijeku glavu kao svetome Ivanu. Da smo htjeli izdati Crkvu Božju za oglodane kosti koje nam dobacuje bezbožni progonitelj, danas bismo stajali na počasnim tribinama i primali državna i partijska odlikovanja. Mene je tješila Isusova riječ, 'Što bi vrijedilo sav svijet zadobiti, a dušu svoju upropastiti?'“.

Dr. Batelja navodi da je Stepinac napisao tri oporuke. Prva oporuka je tiskani obrazac pod naslovom 'Duhovni ugovor s Gospodinom Bogom našim i posljednja volja duše' koju je potpisao 26. srpnja 1939. g. Jedan njen primjerak čuvan je u Tajnom arhivu zagrebačkih nadbiskupa, a drugi je s njime pokopan, po želji Stepinca. Druga oporuka, čiji je tekst u knjižici koju je dr. Batelja podijelio vjernicima u Medvidi, naziva se 'Duhovna oporuka' i započinje obraćanjem 'Mojim dragim dijecezanim'. Nju je kardinal potpisao 28. svibnja 1957. g. u Krašiću. U trećoj oporuci koju je potpisao 9. listopada 1959. g. kardinal iznosi svoju posljednju volju o određenim predmetima koje je dobio na dar.

Postulator Batelja naveo je glavne poruke iz pet ulomaka Stepinčeve Duhovne oporuke, kako ih je blaženik raspodijelio. Oporuku dr. Batelja naziva „dragocjenim darom Crkvi u Hrvata i hrvatskom narodu“. Bl. Alojzije je zapisao: „Prvo: U našu su se sredinu uvukli bezbožni ljudi koji, iako su bili ništavna manjina (kad ovo pišem, niti dva postotka), dočepavši se vlasti, sve su poduzeli da istrijebe ime Božje iz vaših duša i da vas učine, vele, blaženim i bez Boga“. „Žele graditi svijet bez Boga. Bez Boga u privatnom i javnom životu, pa čak i u školstvu i odgoju. Ljudi žele graditi društvo bez obitelji i obitelj bez Boga“ rekao je mons. Batelja. U prvom ulom-

ku Oporuke Stepinac o tome kaže: „Htjeti biti sretan bez Boga znači graditi babilonski toranj čija je gradnja svršila za graditelje pometnjom jezika i rasapom širom svijeta. Tako će sasvim sigurno biti i ubuduće! Svaki pokušaj izgraditi kulturu, civilizaciju, sreću jednog naroda bez Boga, znači zapečatiti njegovu vremenitu i vječnu propast. Zato, dragi moji dijecezani, ono što je sveti Pavao doviknuo Filipljanima, to i ja dovikujem vama na rastanku: „Stojte čvrsto u Gospodinu!“ (Fil 4,1). Samo u Bogu je vaša sreća i vremenita i vječna. Izvan Boga ne ostaje ništa nego propast... Jer „se Bog ne da ismijevati“ (Gal 6, 7)“.

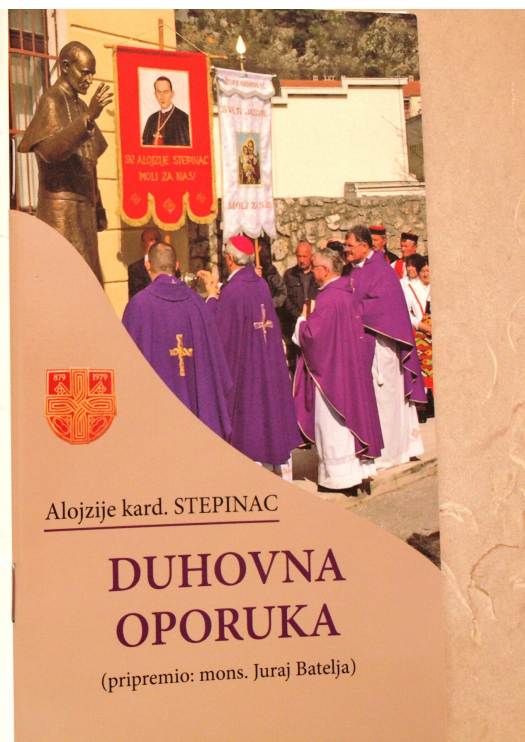
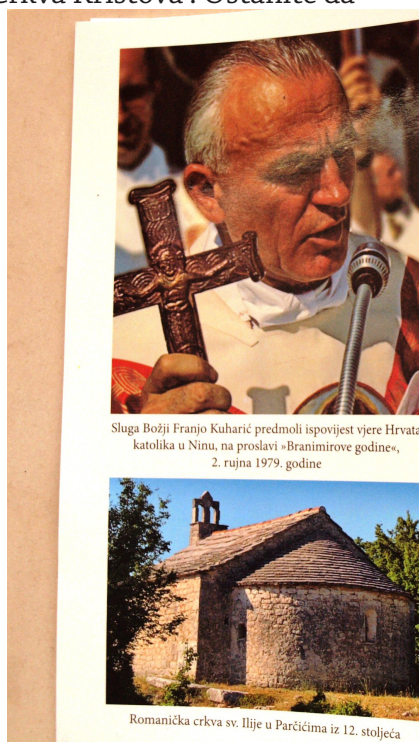
„Drugo: Bezbožni ljudi žele nas odvojiti od pećine na kojoj je sagrađena Crkva Božja. Hvale Papu, a izruguju svetinje naše. Što bismo bili da nismo imali te zaštite Svete Stolice? Bili bismo već suha grana, dakle sasušeni. Ne nasjedajmo na taktiku naših neprijatelja da nas se posvađa sa Svetim Ocem. Stepinac nam više i potiče nas: Vjernost do groba Crkvi katoličkoj!“ sazeo je drugi ulomak dr. Batelja. Stepinac u njemu piše da je „u Rimu sjedio prvi Namjesnik Isusa Krista u upravi Crkve, sveti Petar. Tu sjede i njegovi nasljednici, Pape. A vi znadete što je Isus rekao Petru: ‘Ti si Petar, i na toj stijeni sagradit ću Crkvu svoju i vrata paklena neće je nadvladati’ (Mt 16,18). Pravilo je dakle: ‘Gdje je Petar, tamo je i Crkva Kristova’. Ostanite dakle, dragi moji dijecezani, pod svaku cijenu, pa ako treba i uz cijenu života, vjerni Crkvi Kristovoj koja ima na čelu Petra, Papu za poglavara.“

Vi znadete da su očevi i djedovi naši prolili kroz stoljeća potoke i rijeke krvi da si sačuvaju blago svete vjere katoličke i da ostanu vjerni Crkvi Kri-

stovoj. Vi ne biste bili dostojni imena svojih otaca, kad biste se dali otrgnuti od pećine na kojoj je Krist sagradio Crkvu. Godine 1941. mi smo se spremali da svečano proslavimo 1300. godišnjicu svojih prvih veza sa Svetom Stolicom. Rat je omeo našu nakanu za tu proslavu. Ali ni rat, ni mir, ni sreća, ni nesreća, ne smije nas pokolebati u našoj odlučnosti da ostanemo vjerni do smrti Crkvi Kristovoj. Ja bih bio vaš najveći neprijatelj kad bih vam sakrivao istinu. Kad ovako govorim, govorim radi vašeg najvećeg dobra. Biti naime odrezan od Crkve, znači biti odrezan od Krista, koji je glava Crkve. Biti odrezan od Krista znači biti odsječen od čokota kao loza“.

„Treće: Čuvajte svetište obitelji i gajite pobožnost prema Majci Božjoj. Ta pobožnost čini identitet hrvatskog naroda koji dok ima majku, nije siročće“ rekao je dr. Batelja za treći ulomak Oporuke u kojem Stepinac piše: „Samo komunističko bezboštvo koje je odbacilo svaki stid, bilo je u stanju, kad se dočepalo vlasti u našoj domovini, da čak u školske udžbenike uvrsti besramnu hulu protiv Bogorodice, koju sam im uostalom spočitnuo već 1946. na poznatom nazovi-sudu, kad su se ponadali da će jednim potezom pera izbrisati Katoličku Crkvu iz naše domovine“.

„Četvrto: Znajte oprostiti i moliti za obraćenje

progonitelja, neprijatelja i grešnika. Tko to ne bi činio, bio bi izdajicom kršćanskog imena, jer je to nauk Isusov. Sin Božji je na drvu križa molio za svoje progonitelje 'Oče, oprosti im, jer ne znaju što čine'" rekao je mons. Batelja o četvrtom ulomku Oporuke u kojem Stepinac piše: „Neka vas od ljubavi prema neprijatelju ne odvrate opačine njegove. Drugo je čovjek, drugo je opačina njegova. Čovjek je, veli sveti Augustin, djelo Božje, opačina je djelo ljudsko. Ljubi ono što je Bog načinio, a ne ono što je čovjek načinio“.

„Peto: Bl. Alojzije Stepinac preporuča se Oporukom u naše molitve: „Sjetite se katkada u molitvama i mene, svoga pastira u teškim vremenima, da mi Gospodin bude milostiv. Ja se nadam da će mi milosrdni Isus dati milost, da mogu uvijek u nebu moliti za sve vas, dok bude svijeta i trajala naša dijeceza, da svi prispijete k cilju za koji vas je Bog stvorio“.

Vrhunac emotivne dotaknutosti koji je mnogima orosio oči bio je apel mons. Batelje kad je ohrabrio i podržao Medviđare da ostanu u svom mjestu. Poručio je da se Hrvatska ne brani samo u Zagrebu, nego u svakom, i najmanjem mjestu u domovini, u mjestima diljem Hrvatske koja su mnogima nepoznata, a iznijela su ključnu ulogu u obrani u ratu, u podnošenju žrtve i stradanju i u srbijanskoj agresiji na Hrvatsku 1990.-ih godina.

„Stepinac je u prijelomnom razdoblju hrvatske povijesti 1945. g. sačuvao kičmu hrvatskog naroda. Antifašisti su tada gradili bratstvo i jedinstvo u bezboštvu, u dosluhu sa Staljinom. Kada se otvore grobovi i škrape nevino ubijenih Hrvata samo zato što su ljubili svoju zemlju i sveti križ Kristov – nadu našeg spasenja, svijet se mora zgranuti nad tim zločinom koji je bio posljedica bezbožnog komunističkog kola. I to je jedan od uzroka da je hrvatski narod pred demografskom katastrofom!“ upozorio je dr. Batelja, nastavivši: „Zato, slavitelji sv. Ivana, zato u Medviđi, sine, gnijezdo savij! Ne brani se Hrvatska u Zagrebu, nego u Zelengradu (predio Medvide, nap.), rekoš jednom dječaku na groblju pokraj crkve. 'E moj dječake, ne dopusti da Zelengrad osuši'. Ne brani se Hrvatska u Zagrebu, nego u Medviđi, Popovićima, Rodaljicama, Bruškoj, Erveniku, Nuniću, do

Kistanja“ poručio je dr. Batelja, navodeći time sva okolna mjesta Medvide u Benkovačkom dekanatu koja su bila poprište velikih borbi i četničkog osvajanja. Sva su odreda stradala i opustošena u Domovinskom ratu, u svakom od tih mjesta četnici, nekada tu bijahu i domaći mještani, rušili su i uništili župne crkve, narod prognali i mnoge ubili.

Stoga je osobito znakovito i dirljivo, jer je žrtvom natopljeno, predstaviti Stepinčevu oporuku baš u takvom napadnutom, ali otpornom okruženju, a bl. Stepinac je personifikacija moralnog otpora Zlu. Dr. Batelja rekao je da je to „izraz ljubavi prema tom području Lijepe naše od Obrovca do Kistanja, da za čestiti dar donesem oporuku bl. Alojzija Stepinca. Njome je Stepinac Crkvu u Hrvata i hrvatski narod želio upozoriti na opasnosti koje mu prijete“.

Predstaviti Stepinčevu oporuku u povijesno stradalom i mučeničkom mjestu kao što je Medviđa ima težinu i poruku jer Stepinac kao osoba i Medviđa kao mjesto sabiru i predstavljaju tešku povijest hrvatskog naroda i progon Katoličke Crkve. I Medviđari su, kao i uvelike Hrvatska, raseljeni diljem svijeta. Ali oni koji su ostali jesu otporni i čvrsti kao stijena kakvih je puno u kamenom i zelenom krajoliku Medvide, predani zagovoru svoga zaštitnika Ivana Krstitelja i sa župnikom Krešom Ćirkom zagledani u hrvatskog mučenika, bl. Stepinca. „Sveti Ivane od Usika, bl. Alojzije Stepinče, molite za nas! Čitajte blaženikovu oporuku, sačuvajte kutak domovine i svetu vjeru Isusovu“ potaknuo je mons. Batelja.

Duhovnu oporuku Stepinac je napisao na poticaj pravnika dr. Miroslava Šanteka iz ožujka 1957. g., koji je bio djelatnik Nadbiskupskog duhovnog stola i Nadbiskupskog ženidbenog suda u Zagrebu. Kardinal mu uzvraća da je to već i sam mislio učiniti: „Bit će koja korist od toga, da nekoliko riječi uputim našoj mladeži i narodu uopće. To mi je dužnost... Nema tu ništa političkoga. Zato je i zovem duhovna oporuka“. U dopisu o. Ivanu Kukuli, provincijalu Družbe Isusove u Zagrebu 9. lipnja 1957. g. da je sigurnim putem pošalje u Rim i prosli jedi mons. Đuri Mađercu, rektoru Zavoda sv. Jeronima te da se tiska u slučaju kardinalove

smrti, Stepinac je napisao: „Ovu sam oporuku duhovnu napisao jer sam zamoljen od nekih naših intelektualaca, a i sam sam smatrao korisnim da ju na načinim. Više puta riječi iza smrti koriste više i dublje se usade u dušu nego mnoge i najvatrenije propovijedi. Nema u njoj ništa političkoga, jer se ja ne bavim politikom, nego imam u vidu samo duhovne interese svojih vjernika. Dakako, prvi duhovni interesi u zadnjoj liniji su i najrealnija i najbolja politika. Ako bi dakle kada u tome vidjeli miješanje u političke prilike današnji upravljači, oni ionako nikada nisu bili dobronamjerni“.

U trenutku kad je Stepinac poslao Oporuku o. Kukuli da je pošalje u Rim, izgubio je iz svoga tijela više od 28 litara krvi u manje od pet godina. „Ništa za to! Dobro naše Crkve i naroda daleko je važnije nego moj kukavni život. Kad bi popustili, mogle bi nastati neizmjerne štete za duhovno dobro našeg naroda. I na našoj Crkvi ne smije ostati ljaga, da je i za čas paktirala sa sotonom. Ja nisam vlastan prodati interese Crkve za njihova mizerna obećanja, koja ionako ne vrijede ništa, jer ništa ne drže do riječi“ napisao je Stepinac u pismu o. Kukuli. Tri tjedna prije svoje smrti mu je napisao: „Bolje je časno poginuti, nego sramotno živjeti kao izdajnik Crkve. Znam da ona neće propasti, ali će prije ili kasnije propasti oni koji rade na njenoj propasti“.

Okolnosti u kojima je Stepinac pisao Duhovnu oporuku sažimaju se u riječi naroda koji je govorio: 'Krašić je koncentracijski logor, a župni dvor u Krašiću tamnica'. U oslikavanju tih neprilika, dr. Batelja u knjižici navodi kardinalove riječi koje je u sužanjstvu pisao ljudima u Crkvi. „Ali popuštanja sotonu nema i ne može biti, pa ni uz cijenu života. A komunizam je inkarnirani soton, sav izgrađen na laži i krvi pobijenih milijuna ljudi. Bila bi vječna sramota i neoprostiv grijeh da mu popustimo, kad znamo da ne odustaje od svog konačnog cilja, istrjebljenje vjere u Boga... Ali kod svih nevolja ne zaboravite moliti za naše ljute neprijatelje, da im Bog otvori oči i vrata se na put istine i spasa“ piše Stepinac 1955. g. s. Tereziji Jadro, provincijalki Karmelićanki BSI.

Dr. Batelja pojasnio je i povode koji su ga potaknuli na izdavanje Stepinčeve oporuke. Ove

godine navršava se 85. obljetnica Stepinčevog imenovanja zagrebačkim nadbiskupom koadjutorom i 100. obljetnica rođenja Sluge Božjega Franje Kuharića „koji je u komunističkom režimu bio stjegonoša u obrani Stepinčeve čiste savjesti i svjedok da je život kardinala Stepinca 'bio sav prožet vjerom i ispunjen željom da čini dobro i samo dobro, svima i svakome'. Naime, upravo je u Stepinčevim oporučnim riječima iz 1959. g. kardinal Kuharić otkrio smisao Branimirove godine koja je bila slavlje 13 stoljeća kršćanstva u Hrvata i vjernosti Apostolskoj Petrovoj Stolici.

Zatim, Stepinčevi štovatelji već su više puta molili dr. Batelju tekst blaženikove oporuke. Te su molbe kulminirale na blagdan sv. Ilije u Parčićima 20. srpnja 2019. g. Parčići se nalaze jugoistočno u blizini Medvide, 14 km sjeverozapadno od Kistanja. Nakon mise u Parčićima, župnik Medvide i Obrovca don Krešo Ćirak rekao je da je župljane od 4. do 7. srpnja 2019. g. vodio na hodočašće u Rim gdje su na grobu sv. Petra, moleći 'Ispovijest vjere Hrvata katolika' mislili o Stepinčevoj oporuci, a u Hrvatskom papinskom Zavodu sv. Jeronima vidjeli su izvornik Stepinčeve oporuke čiju je presliku župnik Ćirak uručio svakom hodočasniku. „Učinio je to sa svetim poštovanjem jer je imao čast u rukama držati Oporuku koja mu je uz Sveto Pismo i Katekizam Katoličke Crkve 'najvrjednije što bi svaka kršćanska obitelj trebala imati'. Za don Krešu je 'vrijednost Oporuke u činjenici da je izašla iz Stepinčeva srca koje je do kraja ljubilo Boga i svoj narod, srca koje je bezbožni neprijatelj Crkve Božje iz mržnje spalio, ali ga Oporuka u nama opet oživljuje'“ navodi dr. Batelja.

Na izraženu želju župnika Ćirka da Stepinčevu oporuku umnoži i podijeli svim svojim župljanima, dr. Batelja „osjetio se ponukanim taj njegov napor i ljubav njegovih župljana prema bl. Stepincu, uz pomoć dobrotvora, nagraditi tiskom objavljenom Duhovnom oporukom kardinala Stepinca. To se obećanje ovom publikacijom ostvaruje. Neka u svakom čitatelju probudi osjećaj vjernosti prema Bogu, Kristu Spasitelju, svetoj Crkvi Božjoj i kršćanskoj baštini u hrvatskom narodu za čiju je vjernost

blaženi Alojzije položio život i prolio nevinu krv“ poručuje mons. Batelja.

Don Krešo je podsjetio da se ove godine slavi i 160 godina smrti svetog župnika Ivana Marije Vianneya. „Zahvaljujući i svećenicima koji su služili u Medviđi, sačuvana je vjera u bukovačkom kraju. Ivanova i Stepinčeva uporna vjera koja se ne boji nikakvih nedaća sjedinjuje nas i čuva. Čovjek je najveća Božja radost. Budimo na radost Bogu pa ćemo biti na radost i svom narodu“ poručio je župnik Ćirak.

Mons. Josip Lenkić, generalni vikar Zadarske nadbiskupije, prije predstavljanja Oporuke pročitao je pismo zadarskog nadbiskupa Želimira Puljića u kojem nadbiskup zahvaljuje mons. Batelji što je „priredio i tiskao duhovnu oporuku našeg duhovnog velikana koju će kao dar uručiti obiteljima na proslavi u Medviđi. Posebno me veseli što će narod imati prigodu obnoviti svoje korijene u vjeri u Isusa Krista, vjernosti Katoličkoj Crkvi te Apostolskoj Stolicu u Rimu. Tome će osobito doprinijeti duhovna oporuka bl. Alojzija Stepinca“ poručio je nadbiskup Puljić.

U pismu je nadbiskup spomenuo i veličanstvenu proslavu Branimirove godine prije 40 godina u Ninu, 2. rujna 1979. g. „Predvođeni Slu-

gom Božjim Franjom Kuharićem tada smo se spominjali svojih kršćanskih korijena i povezanosti sa Svetom Stolicom. Bl. Alojzije Stepinac namjeravao je 1941. g. svečano obilježiti veliku obljetnicu 13 stoljeća kršćanstva u Hrvata. Drugi svjetski rat, nažalost, onemogućio je obilježavanje tog jubileja pa je to učinio njegov nasljednik kardinal Franjo Kuharić 55 godina kasnije“ poručio je mons. Puljić.

Prve primjerke publikacije ‘Duhovna oporuka’ mons. Batelja uručio je umirovljenom šibenskom biskupu Anti Ivasu koji je predvodio misno slavlje na kraju kojeg je predstavljena Oporuka, generalnom vikaru Lenkiću da je preda nadbiskupu Puljiću te baki Peki Zelić, 98-godišnjoj vjernici koja ima 104 potomka. Rodom je iz Popovića, uvijek s krunicom u ruci, odjevena u narodnu nošnju svoga kraja. Redovito pohodi brojna zavjetna misna slavlja diljem Zadarske nadbiskupije.

Darujući osobno Oporuku baki Peki, hodočasnici mnogih svetišta i moliteljici za Crkvu, Papu i svećenike, mons. Batelja simbolično je poručio da je vjera takvih ljudi uvelike sačuvala Crkvu i domovinu, da takvi ponizni molitelji zagovorno uzdižu k Bogu potrebe naroda, oživotvorujući Stepinčevu poruku: „Sve će proći, ali Bog ostaje i Crkva Božja“.

SADRŽAJ

SVETA STOLICA	5
HRVATSKA BISKUPSKA KONFERENCIJA	
ČESTITKA PREDSEDNIKA HBK NADBISKUPA PULJIĆA	
NOVOIMENOVANOM VARAŽDINSKOM BISKUPU MONS. RADOŠU	12
PISMO NOVOG NUNCIJA PREDSEDNIKU HBK	12
CRKVA POSTOJI KAD POSTOJI ZA DRUGE	13
 ZADARSKA NADBISKUPIJA	
DAN POBJEDE I DOMOVINSKE ZAHVALNOSTI:	
“POVIJEST JE OVDJE OBILNO I OZBILJNO GOVORILA”	
15MARIJI NA NEBO UZNESENOJ I POMOĆNICI KRŠĆANA	
S OSOBITIM VESELJEM HODOČASTIMO MOLITI NJEZIN ZAGOVOR	17
 ODREDBE	20
IMENOVANJA I RAZRJEŠENJA	22
KRONIKA	24
IZ ŽIVOTA ZADARSKE CRKVE	25